

2022

**Gada ziņojums par ES kopuzņēmumiem
attiecībā uz 2022. finanšu gadu**

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

LV

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1
Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Tīmekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā Europa (<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023

PDF ISBN 978-92-849-0073-2 doi:10.2865/048999 QJ-09-23-159-LV-N

Saturs

1. nodaļa ES kopuzņēmumi un ERP revīzija	5
Ievads	6
ES kopuzņēmumi	8
Kopuzņēmumi, kas darbojas saskaņā ar ES daudzgadu pētniecības un inovācijas programmām	8
<i>ITER</i> un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums	13
Kopuzņēmumu maksājumu budžets un cilvēkresursi 2022. gadā	15
Budžeta un budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras	16
Mūsu revīzija	18
Mēs sagatavojam ticamības deklarāciju par katru kopuzņēmumu	18
Mēs izmantojam citu neatkarīgu revidentu revīzijas	18
Mūsu revīzijas pieejas pamatā ir galveno risku novērtējums	19
Mūsu revīzijas pieeja dotācijas maksājumiem	21
2. nodaļa Revīzijas rezultātu apkopojums	22
Ievads	23
Par visiem kopuzņēmumiem sniegti revīzijas atzinumi bez iebildēm	24
“Tīri” atzinumi par visu kopuzņēmumu pārskatu ticamību	24
“Tīri” atzinumi par visu kopuzņēmuma pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību	24
“Tīri” atzinumi par visu kopuzņēmumu pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību	25
Vairākās jomās ir nepieciešami uzlabojumi	26
Nepilnības kopuzņēmumu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanā	26
MVU un jauniem finansējuma saņēmējiem ir lielāka iespēja pieļaut kļūdas personāla izmaksās	30

<i>EuroHPC</i> nerasniegs savu darbā pieņemšanas mērķi	30
Situācija <i>F4E</i> augstākajā vadībā joprojām ir nestabila	31
Nepilnības <i>F4E</i> līgumu pārvaldībā	31
Kopuzņēmumi ir veikuši turpmākus pasākumus, lai lielākajā daļā aspektu ņemtu vērā mūsu iepriekšējo gadu apsvērumus	32
Kopuzņēmumu uz risku balstītā kontroles sistēma dotāciju īstenošanai vēl nav pietiekami izstrādāta	34
Mūsu horizontālās pārbaudes metodika	34
Pusei kopuzņēmumu trūka uz risku balstītas strukturētas pieejas attiecībā uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotāciju <i>ex ante</i> kontroles mehānismiem	34
Lielākā daļa kopuzņēmumu vēl nav izstrādājuši uz risku balstītu <i>ex post</i> revīzijas pieeju pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotāciju maksājumiem	38
Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” arvien svarīgāk ir kļuvis tas, lai dotāciju pārvaldībai kopuzņēmumi īstenotu savai darbībai specifisku un uz risku balstītu pieeju	42
Citi ar kopuzņēmumiem saistīti dokumenti, ko sagatavojuši ERP	45
3. nodaļa ES kopuzņēmumu ticamības deklarācijas	49
3.1. Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija	50
Kopuzņēmumi, kas īsteno ES pamatprogrammas	53
3.2. Kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3” (SESAR 3)	54
3.3. Kopuzņēmums “Tīra aviācija” (CA)	63
3.4. Kopuzņēmums “Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva” (IHI)	72
3.5. Kopuzņēmums “Tīrs ūdeņradis” (Clean H2)	81
3.6. Kopuzņēmums “Svarīgas digitālās tehnoloģijas” (KDT)	92
3.7. Kopuzņēmums “Apritīga biobāzēta Eiropa” (CBE)	103
3.8. Kopuzņēmums “Eiropas dzelzceļš” (EU-Rail)	114

3.9. Eiropas Augstas veikspējas datošanas kopuzņēmums (EuroHPC)	123
Kopuzņēmums, kas darbojas <i>Euratom</i> ietvaros	137
3.10. ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (F4E)	138
Saīsinājumi	151

1. nodaļa

ES kopuzņēmumi un ERP revīzija

Ievads

1.1. Eiropas Revīzijas palāta (ERP) veic Eiropas Savienības finanšu ārējo revīziju¹. Pildot šo uzdevumu, mūsu iestāde darbojas kā neatkarīga ES iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve un sekmē ES finanšu labāku pārvaldību. Plašāku informāciju par mūsu darbu var atrast pārskatos par mūsu darbību, mūsu sagatavotajos pārskatos par ES budžeta izpildi, īpašajos ziņojumos, apskatos un atzinumos par jauniem vai grozītiem ES tiesību aktiem vai citiem lēmumiem, kuri ietekmē finanšu pārvaldību.

1.2. Atbilstīgi mums dotajām pilnvarām mēs pārbaudām gada pārskatus un tiem pakārtotos darījumus attiecībā uz ES kopuzņēmumiem (turpmāk tekstā – “kopuzņēmumi” vai “KU”), kas ir ES struktūras, kuras izveidotas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 187. un 188. pantu un – ja runa ir par kopuzņēmumu “*Fusion for Energy*” (F4E) – saskaņā ar Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma (*Euratom* līguma) 45.–51. pantu.

1.3. Šajā ziņojumā ir izklāstīti rezultāti, ko ieguvām kopuzņēmumu revīzijā par 2022. finanšu gadu. Ziņojums ir strukturēts šādi:

- 1. nodaļā aprakstīti kopuzņēmumi un mūsu veiktās revīzijas veids;
- 2. nodaļā ir izklāstīti revīzijas vispārējie rezultāti un analīze par kopuzņēmumu uz risku balstīto kontroles sistēmu dotāciju īstenošanai;
- 3. nodaļā ir iekļautas ticamības deklarācijas par katru no deviņiem kopuzņēmumiem (sk. **1.4. attēlu**) kopā ar mūsu atzinumiem par kopuzņēmumu gada pārskatu ticamību un tiem pakārtoto ieņēmumu un maksājumu likumību un pareizību, kā arī visi jautājumi un apsvērumi, kas nav pretrunā ar šiem revīzijas atzinumiem.

1.4. Deviņu kopuzņēmumu revīzija par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu kopumā apstiprināja līdzīgus rezultātus, par kuriem esam ziņojuši iepriekšējos gados. Ticamības deklarācijās, kas sagatavotas par katru kopuzņēmumu, mēs sniedzām

- revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb “tīrus” atzinumus) par deviņu kopuzņēmumu pārskatu ticamību;
- revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb “tīrus” atzinumus) par deviņu kopuzņēmumu pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

¹ Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), OV C 202, 7.6.2016., 1. lpp., 285.–287. pants.

1.5. Tomēr mēs uzsvērām lasītājam svarīgākās jomas, izmantojot citu jautājumu vai apstākļu akcentējuma punktus, un apzinājām jomas, kurās ir iespējami uzlabojumi, izmantojot apsvērumus, kuri nav pretrunā sniegtajiem revīzijas atzinumiem.

ES kopuzņēmumi

1.6. Kopuzņēmumi ir partnerības starp ES, ko pārstāv Komisija, un privātā sektora partneriem no nozares un pētniecības organizācijām. Dažos gadījumos piedalās arī starpvaldību organizācijas un iesaistītās valstis. Kopuzņēmumu galvenais uzdevums ir atvieglot zinātnes atziņu pārvēršanu realizējamās radikālās inovācijās saskaņā ar partneru kopīgu stratēģisko redzējumu. Turklāt kopuzņēmumiem būtu jāreaģē uz Eiropas sociālajām problēmām, kam nozare pašlaik pievēršas nepietiekami.

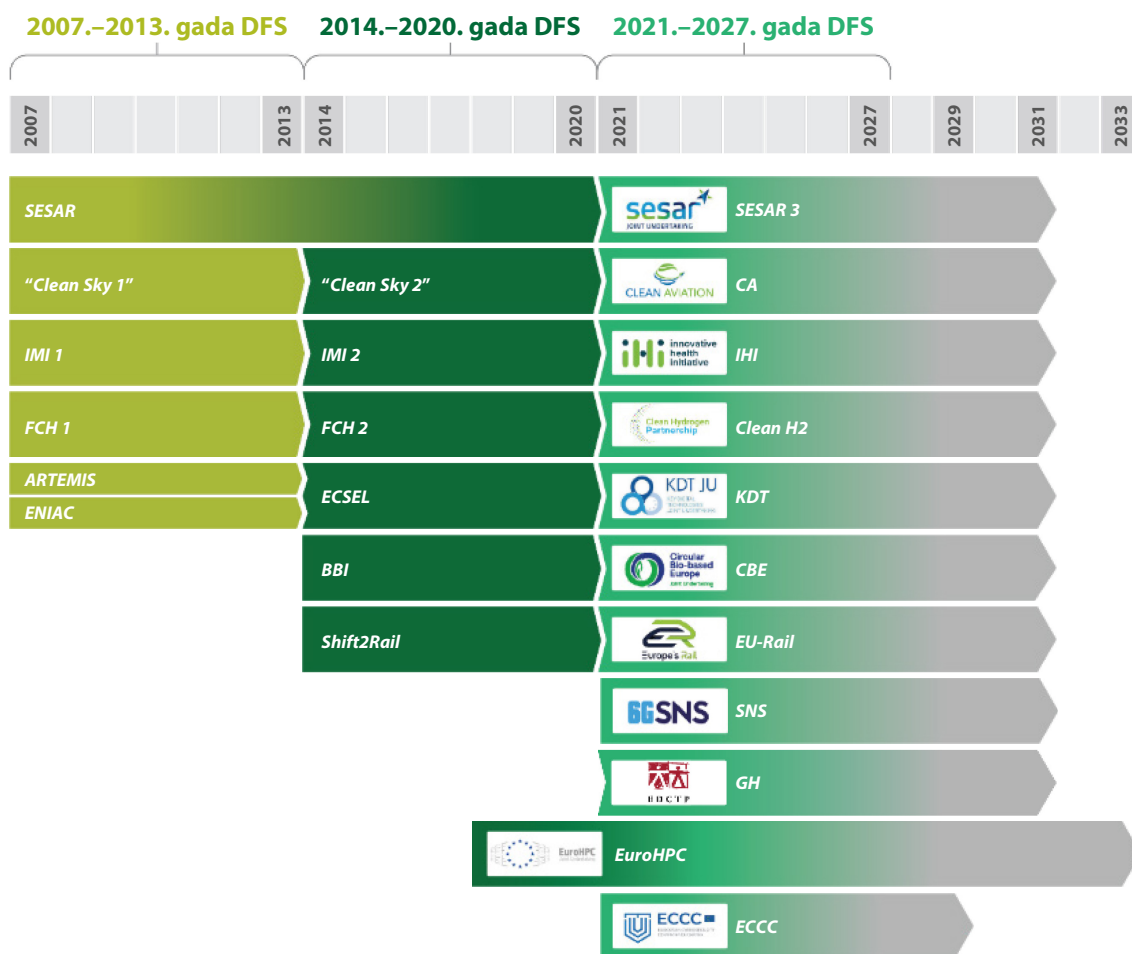
Kopuzņēmumi, kas darbojas saskaņā ar ES daudzgadu pētniecības un inovācijas programmām

To kopuzņēmumu attīstība, kuri darbojas saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmām

1.7. Saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmas (DFS) pētniecības un inovācijas programmām kopuzņēmumi ir izveidoti kā ES struktūras ar atsevišķu juridiskas personas statusu. Tie pieņem pētniecības un inovācijas programmu savā stratēģiskajā pētniecības jomā un īsteno to, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus vai iepirkumus.

1.8. *1.1. attēlā* ir atspoguļotas izmaiņas kopuzņēmumos kopš pirmo sešu kopuzņēmumu izveides saskaņā ar 2007.–2013. gada DFS Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai, kam sekoja 2014.–2020. gada DFS ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI 1), savukārt 2021.–2027. gada DFS aptvēra programmas “Apvārsnis Eiropa”, “Digitālā Eiropa” un EISI 2.

1.1. attēls. Izmaiņas ES kopuzņēmumos

Avots: ERP, pamatojoties uz Padomes regulām, ar kurām izveido kopuzņēmumus.

1.9. Kopuzņēmumi, kas darbojas saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS, īsteno savu īpašo pētniecības un inovācijas programmu tādās jomās kā transports, enerģētika, veselība, apritīga biobāzēta rūpniecība, galvenie elektroniskie komponenti, superdatošana un tīklu sistēmas. Tos izveidoja saskaņā Padomes regulām, kuras ir aprakstītas turpmāk.

1.10. 2021. gada novembrī Padome pieņēma Vienoto pamataktu, ar ko izveido deviņus kopuzņēmumus ar mērķi īstenot darbības saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" – tā ir jaunās 2021.–2027. gada DFS daudzgadu pētniecības un inovācijas programma. Šie kopuzņēmumi ir izveidoti uz desmit gadu termiņu, kas beidzas 2031. gada 31. decembrī². Septiņi kopuzņēmumi, kas jau darbojās pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (*SESAR*, *ECSEL*, *IMI 2*, "Clean Sky 2", *FCH 2*, *Shift2Rail* un *BBI*), turpina darboties pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" kā jauni tiesību subjekti ar jaunu nosaukumu un pārskatītām pilnvarām. Tika izveidoti

² Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

arī divi jauni kopuzņēmumi – “Viedie tīkli un pakalpojumi” (SNS) un “Global Health” (GH), kas ir Eiropas un jaunattīstības valstu klīnisko pārbaužu partnerības turpinājums.

1.11. 2021. gada maijā ar atsevišķu regulu tika izveidots Eiropas Kiberdrošības kompetenču centrs (ECCC)³. Tomēr šos trīs jaunus kopuzņēmumus (SNS, GH un ECCC) pirmo reizi revidēs tikai pēc tam, kad tie būs ieguvuši finansiālu autonomiju, kas paredzēts 2023. gada pēdējā ceturksnī.

1.12. 2021. gada jūlijā Padome pieņēma jaunu Eiropas Augstas veiktspējas datošanas (EuroHPC)⁴ kopuzņēmuma izveides regulu saskaņā ar jauno 2021.–2027. gada DFS, pagarinot tā darbības ilgumu līdz 2033. gada 31. decembrim. Saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS EuroHPC saņem ievērojami lielāku finansējumu no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, programmas “Digitālā Eiropa” un EISI programmām ar mērķi atbalstīt augstas veiktspējas datošanas iekārtu iegādi un izstrādi, kā arī superdatoru un kvantu datoru infrastruktūru modernizāciju un darbību.

1.13. Visbeidzot, 2022. gada februārī Komisija ierosināja pārveidot kopuzņēmumu “Svarīgas digitālās tehnoloģijas” (KDT) par nākotnē izveidojamu kopuzņēmumu “Mikroshēmas”. Regulu, ar kuru izdara grozījumus, Padome pieņēma 2023. gada 25. jūlijā. Tā paplašinātās pilnvaras veicinās inovatīvu nākamās paaudzes pusvadītāju tehnoloģiju izstrādi un stiprinās Eiropas mikroshēmu ražošanas spējas iniciatīvas “Mikroshēmas Eiropai” ietvaros, izmantojot finansējumu no programmas “Digitālā Eiropa”⁵.

Iemaksas kopuzņēmumos, kuri darbojas saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmām

1.14. Visi dalībnieki piedalās kopuzņēmumu pētniecības un inovācijas darbību finansēšanā. No vienas puses, Komisija nodrošina naudas iemaksas no ES pētniecības un inovācijas programmām, lai līdzfinansētu kopuzņēmumu pētniecības un inovācijas projektus. No otras puses, privātā sektora dalībniekiem, kas pārstāv nozari un pētniecību, jānodrošina obligātas iemaksas natūrā kā “iemaksas natūrā kopuzņēmuma pamatdarbībās” (IKOP) un dažos gadījumos kā “iemaksas natūrā papildu pasākumos” (IKAA). Plašāku informāciju sk. **1.1. izcēlumā**. Dažos gadījumos arī iesaistītās valstis (KDT, EuroHPC un ECCC) vai

³ Regula (ES) 2021/887, ar ko izveido Eiropas Industriālo, tehnoloģisko un pētniecisko kiberdrošības kompetenču centru un Nacionālo koordinācijas centru tīklu.

⁴ Padomes Regula (ES) 2021/1173 par Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmuma izveidi un ar ko atceļ Regulu (ES) 2018/1488.

⁵ Padomes Regula (ES) 2023/1782, ar kuru groza Regulu (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”, attiecībā uz kopuzņēmumu “Mikroshēmas”.

starpvaldību organizācijas (*SESAR* un *GH*) nodrošina finanšu iemaksas kopuzņēmumu pamatdarbībās. Turklāt juridiskas personas vai valstis, kas ir ieinteresētas atbalstīt kopuzņēmuma mērķus tam specifiskajās pētniecības jomās, var pieteikties, lai kļūtu par asociētajiem dalībniekiem vai iemaksu partneriem. ES un kopuzņēmumu privātā sektora dalībnieki finansē kopuzņēmumu administratīvās izmaksas un nodrošina vienādas iemaksas naudā, izņemot attiecībā uz *EuroHPC*, kura izmaksas pilnībā sedz Komisija.

1.1. izcēlums

Privātā sektora dalībnieku iemaksas natūrā kopuzņēmumu pamatdarbībās (*IKOP*)

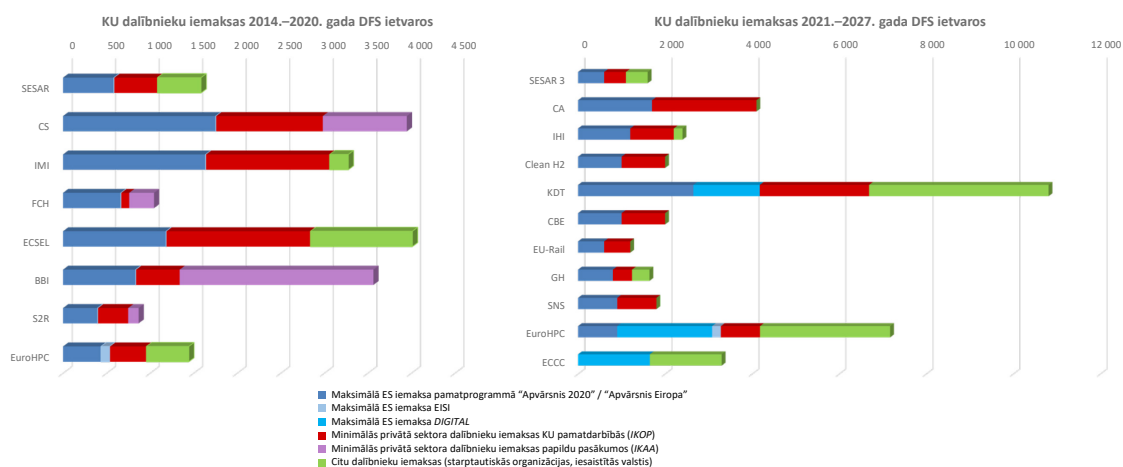
Kā paredzēts kopuzņēmumu izveides regulās, visiem privātā sektora dalībniekiem ir jāiemaksā obligāta summa kopuzņēmumu pētniecības un inovācijas projektu izdevumiem. Pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” *IKOP* ir privātā sektora dalībnieku kopējās izmaksas kopuzņēmuma pētniecības un inovācijas darbību īstenošanai, no tām atskaita citu kopuzņēmuma dalībnieku iemaksas (ES līdzfinansējumu, iesaistīto valstu vai starpvaldību organizāciju iemaksas), kā arī jebkādu citu ES ieguldījumu šo izmaksu segšanai. Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” un programmā “Digitālā Eiropa” *IKOP* veido attiecināmās izmaksas, kas radušās privātā sektora dalībniekiem, īstenojot kopuzņēmuma darbības, no tām atskaita kopuzņēmuma vai iesaistīto valstu iemaksas vai jebkādu citu ES ieguldījumu šo izmaksu segšanai. Apliecināto un apstiprināto *IKOP* kopsomma ir norādīta kopuzņēmumu gada pārskatos.

Privātā sektora dalībnieku iemaksas natūrā papildu pasākumos (*IKAA*)

Pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” dažu kopuzņēmumu (*CS, FCH, BBI, S2R*) privātā sektora dalībniekiem ir arī jānodrošina obligāta summa iemaksās natūrā attiecībā uz “papildu pasākumiem”, kas neietilpst kopuzņēmuma darba programmā un budžetā, bet ir kopuzņēmuma vispārīgo mērķu darbības jomā. Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” *IKAA* ietver arī neattiecināmās izmaksas par darbībām, ko tieši finansē kopuzņēmums, atskaitot jebkādu citu ES ieguldījumu šādu izmaksu segšanai. Kopuzņēmuma privātā sektora dalībniekiem papildus *IKOP* ir jānodrošina *IKAA*, lai atbilstu ES iemaksām. *IKAA* summas ir noteiktas kopuzņēmumu gada papildu pasākumu plānā. Apliecināto un apstiprināto *IKAA* kopsomma ir norādīta kopuzņēmuma gada pārskatu skaidrojumos. Tāpēc uz *IKAA* neattiecas ERP revīzija.

1.15. **1.2. attēlā** ir parādīti mērķrādītāji dalībnieku iemaksām kopuzņēmumos saskaņā ar 2014.–2020. gada DFS un 2021.–2027. gada DFS, kā noteikts attiecīgajās izveides regulās, tostarp attiecībā uz kopuzņēmuma *KDT* pārveidi par kopuzņēmumu “Mikroshēmas”. Saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS kopuzņēmumam *EuroHPC* un kopuzņēmumam “Mikroshēmas” ir paredzēts ievērojamākais budžeta palielinājums.

1.2. attēls. Mērķrādītāji dalībnieku iemaksām kopuzņēmumos ES pētniecības un inovācijas programmu ietvaros (miljoni EUR)

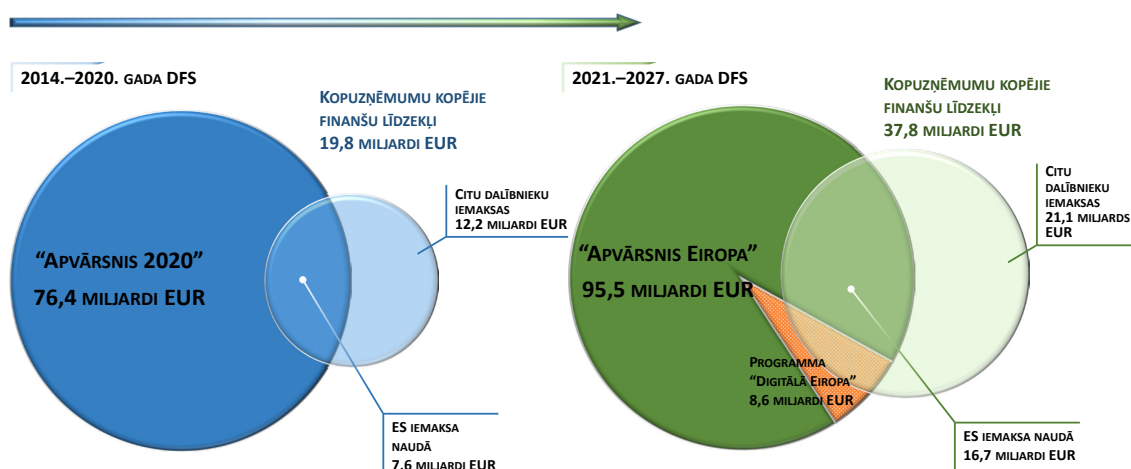
Avots: ERP.

1.16. Kā parādīts [1.3. attēlā](#), 2021.–2027. gada DFS pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa" un programma "Digitālā Eiropa" joprojām ir galvenie kopuzņēmumu finanšu resursi ar kopējo budžetu 16,7 miljardi EUR to pētniecības un inovācijas darbību līdzfinansēšanai. No pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" kopējā budžeta 95,5 miljardu EUR apmērā kopuzņēmumi īstēnos 11,6 miljardus EUR (jeb aptuveni 12 %). Saskaņā ar programmu "Digitālā Eiropa"⁶ EuroHPC, ECCC un kopuzņēmums "Mikroshēmas" saņems ES finansējumu 5 miljardu EUR apmērā jeb 58,1 % no programmas kopējā 8,6 miljardu EUR finansējuma, lai īstēnotu lielu spēju veidošanas, izvērtēšanas un investīciju projektus, kas saistīti ar Eiropas digitālā vienotā tirgus stratēģiju.

1.17. Saskaņā ar 2014.–2020. gada DFS bija iecerēts, ka ES finansējums kopuzņēmumiem 7,6 miljardu EUR apmērā piesaistīs 12,2 miljardus EUR (jeb 161 %), lai pētniecības un inovācijas projektu vērtība kopuzņēmumiem piešķirtajās jomās sasniegtu aptuveni 19,8 miljardus EUR, ietverot iesaistīto valstu un starptautisko organizāciju tiešās iemaksas (sk. [2.1. tabulu](#)). Saskaņā ar jauno 2021.–2027. gada DFS paredzēts, ka ES finansējums kopuzņēmumiem 16,7 miljardu EUR apmērā piesaistīs 21,1 miljardu EUR (jeb 126 %), lai pētniecības un inovācijas projektu vērtība kopuzņēmumiem piešķirtajās jomās sasniegtu aptuveni 37,8 miljardus EUR, ietverot iesaistīto valstu un starptautisko organizāciju tiešās iemaksas (sk. [1.3. attēlu](#)).

⁶ Regula (ES) 2021/694, ar ko izveido programmu "Digitālā Eiropa".

1.3. attēls. Kopējās iemaksas kopuzņēmumos un citu dalībnieku iemaksu piesaiste

Avots: ERP.

To kopuzņēmumu pārvaldības modeļi, kuri darbojas saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmām

1.18. Lai nodrošinātu ciešu sadarbību un koordināciju ar attiecīgajiem partneriem un ieinteresētajām personām, kopuzņēmumiem ir plaša pārvaldības struktūra, kurā vairākumā gadījumu ietilpst valde, zinātniskā padomdevēja struktūra, valsts pārstāvju grupa un ieinteresēto personu grupas, kas darbojas kopuzņēmumu pētniecības un inovācijas jomā.

1.19. Kopuzņēmumiem ir vienāda juridiskā struktūra, bet katram no tiem ir īpašas iezīmes, kas ļauj nodarboties ar pētniecību un inovāciju dažādās nozarēs. Visbiežāk kopuzņēmumos tiek izmantots divpusējs modelis, kur Komisija, kā arī nozares un pētniecības privātā sektora dalībnieki ir pārstāvēti valdē un veic iemaksas kopuzņēmuma pamatdarbībās (*CA, IHI, Clean H2, CBE, SNS un EU-Rail*). Četriem kopuzņēmumiem ir trīspusējs modelis, kurā iesaistītās valstis (*KDT un EuroHPC*) vai vadoša starpvaldību organizācija (*SESAR un GH*) ir pārstāvētas arī valdē un veic iemaksas KU pamatdarbībās.

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums

1.20. Starptautiskā eksperimentālā kodoltermiskā reaktora (*ITER*) nolīgums stājās spēkā 2007. gada 24. oktobrī, kas ir *ITER* starptautiskās kodolsintēzes enerģijas organizācijas (*ITER-IO*) juridiskās izveides diena. *ITER-IO* atbild par *ITER* projekta īstenošanu, un kodolsintēzes iekārtas tiek būvētas Kadarašā (Francija).

1.21. *ITER* projektā ir iesaistīti septiņi globālie partneri: ES, kuru pārstāv Eiropas Atomenerģijas kopiena (*Euratom*)⁷, Amerikas Savienotās Valstis, Krievija, Japāna, Ķīna, Dienvidkoreja un Indija. ES ir uzņēmusies vadību ar 45,4 % būvzmaksu daļu. Pārējo *ITER* dalībnieku iemaksu daļa ir aptuveni 9,1 % katram. Šis izmaksu sadalījums mainīsies darbības kodolsintēzes testēšanas posmā, kad *Euratom* segs 34 % no pamatdarbības izmaksām⁸. Kopējie izdevumi, ko ES paredzējusi *ITER* nolīguma saistību un saistīto darbību īstenošanai līdz 2035. gadam, ir 18,2 miljardi EUR (pašreizējās vērtībās)⁹.

1.22. Ar savu vietējo aģentūru starpniecību *ITER-IO* dalībnieki galvenokārt iegulda projektā, nodrošinot komponentus, iekārtas, materiālus, ēkas un pakalpojumus tieši *ITER-IO* (iemaksas natūrā). Viņi veic arī finanšu iemaksas *ITER-IO* budžetā (iemaksas naudā). *ITER* dalībniekiem ir kopīga atbildība par galveno reaktoru komponentu ražošanu, un ražošanas natūrā uzdevumu sadales pamatā bija gan katra dalībnieka intereses, gan tehniskā un rūpnieciskā spēja¹⁰.

1.23. *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidoto Eiropas kopuzņēmumu (*F4E*) izveidoja 2007. gada aprīlī uz 35 gadiem kā Eiropas Savienības vietējo aģentūru. Viens no *F4E* galvenajiem uzdevumiem ir pārvaldīt ES iemaksu *ITER* projektā. Tas saskaņo darbības un veic nepieciešamos iepirkumus, gatavojoties demonstrējumu kodolsintēzes reaktora un objektu būvniecībai. *F4E* galvenokārt finansē *Euratom* (aptuveni 80 %) un *ITER* uzņēmējvalsts Francija (aptuveni 20 %).

1.24. Pēc Komisijas pašreizējām aplēsēm kopējais *Euratom* budžets, kas nepieciešams *F4E*, lai finansētu Eiropas daļu *ITER* projekta un saistīto darbību īstenošanā līdz 2035. gadam, ir aptuveni 15 miljardi EUR (pašreizējās vērtībās). *ITER* uzņēmējvalstij (Francijai) un *Euratom* dalībvalstīm (tostarp Šveicei un Apvienotajai Karalistei līdz 2020. gadam) jāiegulda papildu 3,2 miljardi EUR¹¹ (pašreizējās vērtībās).

⁷ *Euratom* dalībnieki ir ES dalībvalstis un tās asociētās valstis Šveice un Apvienotā Karaliste (līdz 2020. gadam).

⁸ *ITER* dokuments “*Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions*” un “*Cost Sharing for all Phases of the ITER Project*”.

⁹ Aplēses balstās uz Komisijas paziņojumu COM(2017) 319 un attiecīgo dienestu darba dokumentu SWD(2017) 232, 4. tabula.

¹⁰ ITER.org.

¹¹ Aplēses balstās uz Komisijas paziņojumu COM(2017) 319 un attiecīgo dienestu darba dokumentu SWD(2017) 232, 4. tabula.

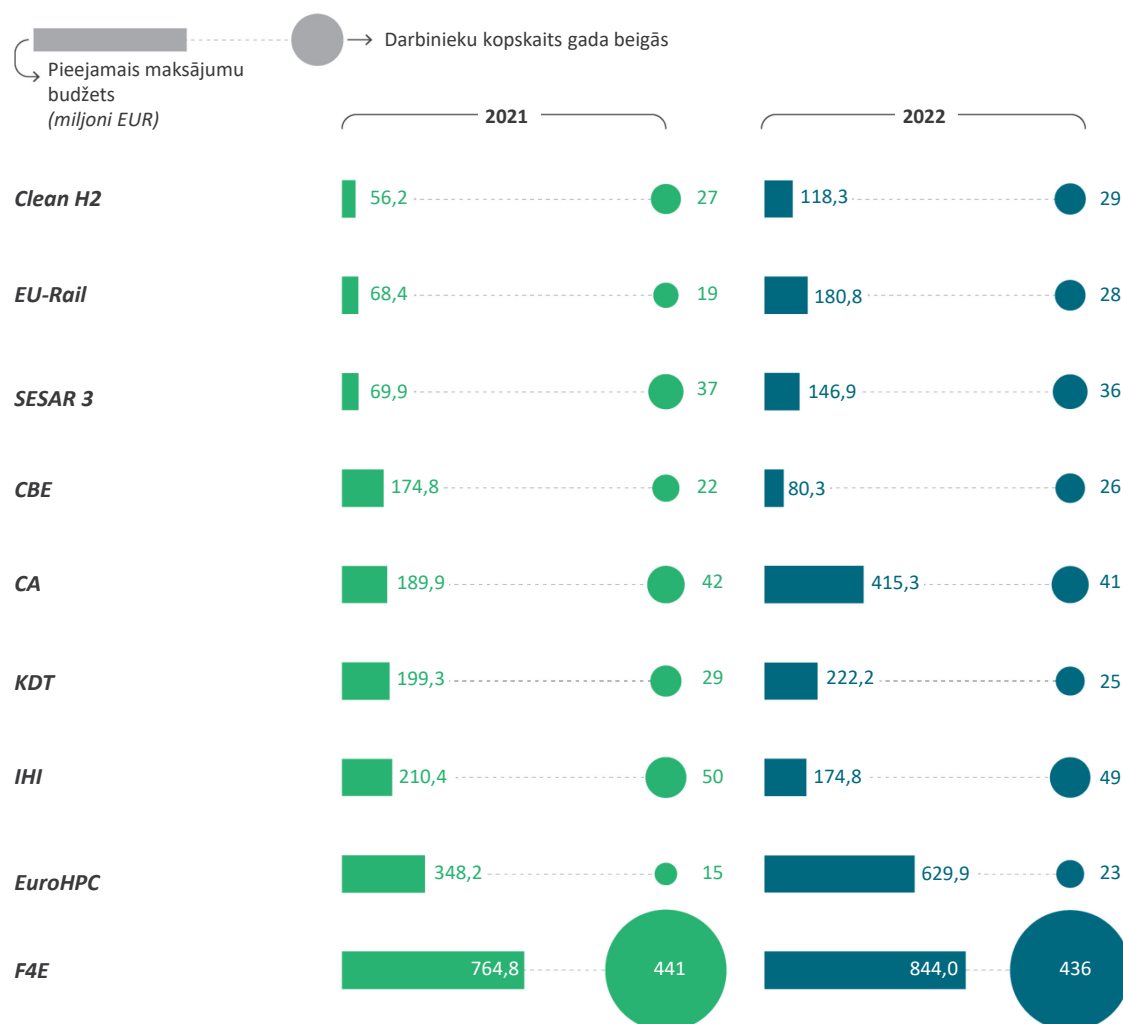
1.25. Apvienotā Karaliste izstājās no ES un *Euratom* 2020. gada 31. janvārī. Par ES (*Euratom*) un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu vienošanās tika panākta 2020. gada 30. decembrī. Šajā nolīgumā noteikts, ka Apvienotā Karaliste piedalās un iegulda I protokolā uzskaitītajās ES programmās, tostarp *Euratom* pētniecības un mācību programmā un *F4E ITER* darbībās. Tomēr, kamēr puses nevienojas par protokolu, Apvienotā Karaliste nedz ir saistīta ar *F4E ITER* darbībām, nedz ir *F4E* locekle. Attiecībā uz Šveici nolīgums netika automātiski pagarināts, un tāpēc tā termiņš beidzās 2020. gadā.

Kopuzņēmumu maksājumu budžets un cilvēkresursi 2022. gadā

1.26. *1.4. attēlā* sniegta informācija par kopuzņēmumu specifiskajām inovācijas un pētniecības jomām, to attiecīgajiem maksājumu budžetiem un cilvēkresursiem 2022. un 2021. finanšu gadā. 2022. gadā to kopuzņēmumu, kas darbojas saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmām, kopējais maksājumu budžets bija 2,0 miljardi EUR (2021. gadā – 1,3 miljardi EUR). *F4E* maksājumu budžets bija 0,8 miljardi EUR (2021. gadā – 0,8 miljardi EUR). Maksājumu budžeta palielinājums 2022. gadā kopuzņēmumiem, kas darbojas saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmām, ir skaidrojams ar to, ka 2022. gadā šie kopuzņēmumi sāka īstenot 2021.–2027. gada DFS pētniecības pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, programmu “Digitālā Eiropa” un EISI 2.

1.27. 2022. gada beigās kopuzņēmumos, kas darbojās saskaņā ar ES pētniecības un inovācijas programmām, strādāja 257 darbinieki (2021. gadā – 241 darbinieks). *F4E* strādāja 434 darbinieki (2021. gadā – 441 darbinieks). Šie skaitliskie dati ietver ierēdņus, pagaidu darbiniekus, līgumdarbiniekus un norīkotos valstu ekspertus (sk. *1.4. attēlu*).

1.4. attēls. Kopuzņēmumu maksājumu budžets un cilvēkresursi 2022. gadā

Avots: ERP, pamatojoties uz kopuzņēmumu datiem.

Budžeta un budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras

1.28. Eiropas Parlaments (EP) un Padome ir atbildīgi par kopuzņēmumu gada budžeta un budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrām. Budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras laika grafiks ir parādīts [1.5. attēlā](#).

1.5. attēls. Ikgadējā budžeta izpildes apstiprināšanas procedūra

Avots: ERP.

Mūsu revīzija

Mēs sagatavojam ticamības deklarāciju par katru kopuzņēmumu

1.29. Kā noteikts LESD 287. pantā, mēs revidējam:

- a) visu deviņu kopuzņēmumu gada pārskatus par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu;
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

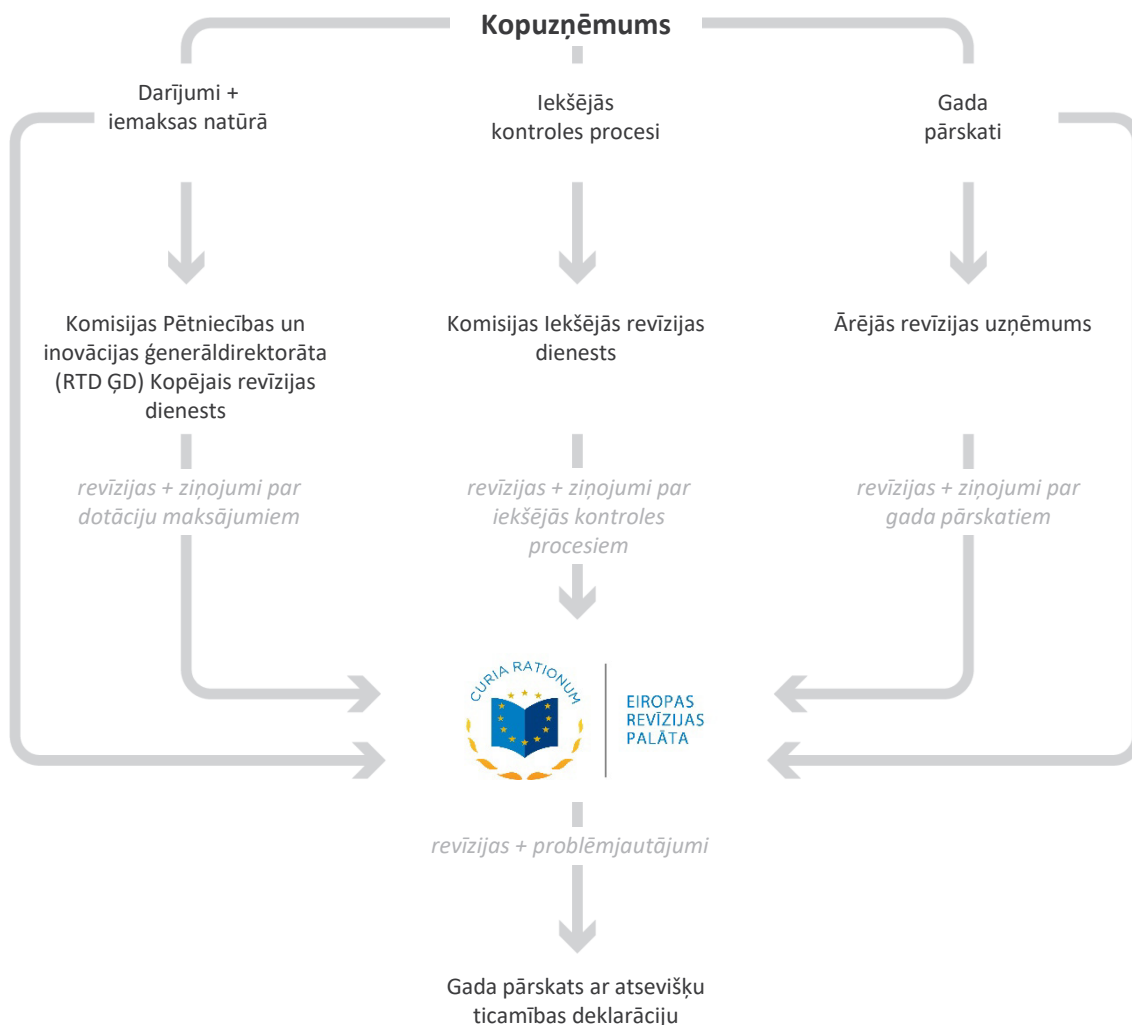
1.30. Pamatojoties uz mūsu veiktās revīzijas rezultātiem, mēs iesniedzam EP un Padomei vienu ticamības deklarāciju par katru kopuzņēmuma pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Attiecīgos gadījumos ticamības deklarācijas papildinām ar revīzijas apsvērumiem (sk. **3. nodaļu**), kuri nav pretrunā sniegtajiem revīzijas atzinumiem.

Mēs izmantojam citu neatkarīgu revidentu revīzijas

1.31. ES Finanšu regulas 70. un 71. pantā ir noteikts, ka kopuzņēmumu gada pārskatus pārbauda neatkarīgs ārējais revidents. Lai gan visi kopuzņēmumi pārskatu ticamības revīziju uzticēja veikt neatkarīgiem ārējās revīzijas uzņēmumiem, par visiem neatkarīgu ārējo revīziju aspektiem, kā arī par īpašā revīzijas ziņojuma sagatavošanu (tostarp ticamības deklarāciju par katru kopuzņēmumu) joprojām pilnībā atbild ERP. Mēs pārbaudījām šo ārējās revīzijas uzņēmumu darba kvalitāti, pamatojoties uz starptautiskiem revīzijas standartiem, un guvām pietiekamu pārliecību, ka varam paļauties uz šo uzņēmumu darbu, kad sagatavojam revīzijas atzinumus par kopuzņēmumu 2022. gada pārskatu ticamību.

1.32. Komisijas Kopējais revīzijas dienests veic pēc nejausības principa atlasītu pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” un “Apvārsnis Eiropa” starpposma un galīgo dotāciju maksājumu *ex post* revīzijas, tostarp pārbauda dotāciju maksājumus kopuzņēmumiem, kuri īsteno pētniecības darbības. Attiecībā uz galīgajiem maksājumiem atbalsta saņēmējam jāiesniedz apliecinājums par finanšu pārskatu. Šis apliecinājums ir faktu kopsavilkuma ziņojums, ko sagatavojis neatkarīgs revidents vai publiskā sektora amatpersona, un tas ļauj Komisijai vai ES struktūrai, kas piešķir dotācijas, pārbaudīt, vai galīgajos finanšu pārskatos deklarētās izmaksas ir attiecināmas. Mēs ņemām vērā šo revīziju rezultātus, kad sagatavojām revīzijas atzinumus par pakārtoto maksājumu likumību un pareizību. Visbeidzot, Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD), pamatojoties uz regulāriem riska novērtējumiem, revidē kopuzņēmumu iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti attiecībā uz galvenajām administratīvajām procedūrām (sk. **1.6. attēlu**).

1.6. attēls. ERP izmanto citu neatkarīgo revidentu darbu

Avots: ERP.

Mūsu revīzijas pieejas pamatā ir galveno risku novērtējums

1.33. Kopuzņēmumu gada pārskatu un pakārtoto darījumu 2022. gada revīziju izstrādājam tā, lai novērstu galvenos riskus, kuri konstatēti mūsu riska novērtējumā 2022. gadam, kas īsumā izklāstīts turpmāk.

Risks, kādam pakļauta pārskatu ticamība, bija zems vai vidējs

1.34. Līdz 2022. gada 30. novembrim Komisija sniedza grāmatvedības pakalpojumus visiem kopuzņēmumiem (izņemot *F4E* un *CA*). Attiecībā uz 2022. gada pārskatiem grāmatvedības pakalpojumi tika iekļauti kopuzņēmumu izveidotajā administratīvajā kārtībā. Tāpēc mēs uzskatījām, ka ar šo kopuzņēmumu pārskatu ticamību saistītais risks ir vidējs un saistībā ar *F4E* un *CA* – zems.

Risks, kādam pakļauta ieņēmumu likumība un pareizība, kopumā bija zems

1.35. Tā kā kopuzņēmumu ieņēmumus 2022. gadā galvenokārt veidoja finanšu iemaksas no Komisijas pētniecības finansējuma (pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa” un “Apvārsnis 2020”) un *Euratom* budžeta, ieņēmumu likumības un pareizības risks visiem kopuzņēmumiem ir zems.

Risks, kādam pakļauta administratīvo izdevumu likumība un pareizība, kopumā bija zems, izņemot attiecībā uz pieņemšanu darbā

1.36. Algu un administratīvos maksājumus galvenokārt veido regulārie maksājumi. Turklāt algas pārvalda Komisijas Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, kuru revidējam administratīvo izdevumu īpašo izvērtējumu ietvaros. Saistībā ar personāla izdevumiem pēdējos gados mēs neesam konstatējuši būtiskas kļūdas. Risks, kas saistīts ar darbā pieņemšanas procedūru likumību un pareizību, kopumā bija zems, tomēr tas bija vidējs attiecībā uz *EuroHPC* un *KDT*, kuriem nācās ātri pieņemt darbā lielu skaitu darbinieku, lai īstenotu savas paplašinātās pilnvaras un darbības saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS.

Risks, kādam pakļauta pamatdarbības izdevumu likumība un pareizība, kopumā bija vidējs

1.37. Pamatojoties uz to, ka finansējuma saņēmēju izmaksu deklarācijas parasti ir sarežģītas un mūsu iepriekšējās revīzijās tika atklātas nepilnības Kopējā revīzijas dienesta *ex post* revīzijās un finanšu pārskatu apliecinājumos par galīgajiem dotāciju maksājumiem, mēs novērtējām, ka ar kopuzņēmumu starpposma un galīgo dotāciju maksājumu saistītais risks ir vidējs.

1.38. Risks saistībā ar *F4E* un *EuroHPC* pamatdarbības līgumu izdevumiem tika novērtēts kā vidējs, ņemot vērā to sarežģītās iepirkuma procedūras augstas vērtības līgumiem.

Risks budžeta pārvaldības jomā bija zems vai vidējs

1.39. Attiecībā uz *EuroHPC* risks budžeta pārvaldības jomā tika klasificēts kā vidējs budžeta plānošanas un uzraudzības procesā novēroto nepilnību un superdatoru sarežģītā un ilgā iegādes procesa dēļ. Tas arī tika novērtēts kā vidējs kopuzņēmumam *F4E*, jo pastāvēja jauni *ITER* projekta turpmākas kavēšanās un izmaksu pieauguma riski saistībā ar plānoto jauno pamatscenāriju, piegādes problēmām, kas saistītas ar sankcijām pret Krieviju, un Francijas Kodoldrošības iestādes kavēšanos apstiprināt konstrukcijas izmaiņas montāžas procesā.

Risks saistībā ar programmu īstenošanu bija zems vai vidējs

1.40. Risks saistībā ar programmu īstenošanu attiecībā uz *EuroHPC* un *CBE* tika novērtēts kā vidējs, jo pastāvēja augsts risks, ka tie līdz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” beigām nerasniegs savus privātā sektora dalībnieku iemaksu minimālos mērķrādītājus. Attiecībā uz visiem pārējiem kopuzņēmumiem risks tika novērtēts kā zems.

Par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu, ziņojam attiecīgajām ES struktūrām

1.41. Mēs sadarbojamies ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) jautājumos, kas saistīti ar aizdomām par krāpšanu un citām nelikumīgām darbībām, kuras ietekmē ES finanšu intereses, un ar Eiropas Prokuratūru (*EPPO*) jautājumos, kas saistīti ar aizdomām par noziegumiem pret ES finanšu interesēm. Mēs arī ziņojam *OLAF* vai *EPPO* par revīzijas darba gaitā konstatētām aizdomām, kaut arī mūsu revīzijas nav īpaši plānotas krāpšanas atklāšanai. Par 2022. finanšu gadu mēs neesam snieguši nevienu paziņojumu *OLAF/EPPO*.

Mūsu revīzijas pieeja dotācijas maksājumiem

1.42. Attiecībā uz to astoņu kopuzņēmumu veikto dotācijas maksājumu revīziju, kuri īsteno pētniecības un inovācijas projektus, mēs papildinājām no Kopējā revīzijas dienesta *ex post* revīzijām gūto pārlicību ar detalizētu 32 dotācijas maksājumu izlases revīziju saņēmēju līmenī (tiešās padziļinātās pārbaudes). Šos darījumus izraudzījāmies nejaušas atlases kārtībā pēc naudas vienības principa no visu to starposma un galīgo dotācijas maksājumu kopas, kurus šie kopuzņēmumi veica 2022. gadā.

1.43. Attiecībā uz katru kopuzņēmumu mēs pamatojām savu atzinumu par pakārtoto dotāciju maksājumu likumību un pareizību ar šādu elementu atsevišķiem izvērtējumiem:

- a) kopuzņēmuma individuālais kļūdu īpatsvars, pamatojoties uz Kopējā revīzijas dienesta *ex post* revīzijas rezultātiem attiecībā uz tā dotāciju maksājumiem, tostarp novērtējumu par reprezentatīvā un atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinu pareizību un pilnīgumu;
- b) kopējais kļūdu īpatsvars, kas iegūts, pamatojoties uz mūsu padziļināto pārbažu rezultātiem attiecībā uz kopuzņēmuma dotāciju maksājumiem;
- c) konstatējumi, kas saistīti ar konkrēta kopuzņēmuma darījumiem mūsu padziļinātajā pārbaudē.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

2. nodaļa

Revīzijas rezultātu apkopojums

Ievads

2.1. Šajā nodaļā ir sniegts apkopojums par rezultātiem, ko guvām mūsu ikgadējā kopuzņēmumu revīzijā par 2022. finanšu gadu, tostarp mūsu analīze par kopuzņēmumu uz risku balstīto kontroles sistēmu dotāciju īstenošanai, kā arī pārskats par citu mūsu tajā pašā gadā veikto revīzijas darbu saistībā ar kopuzņēmumiem. Pamatojoties uz mūsu revīzijas darbu, ierosinām kopuzņēmumiem veikt vairākas darbības.

Par visiem kopuzņēmumiem sniegti revīzijas atzinumi bez iebildēm

“Tīri” atzinumi par visu kopuzņēmumu pārskatu ticamību

2.2. Mēs sniedzām revīzijas atzinumus bez iebildēm (“tīrus”) par visu kopuzņēmumu gada pārskatiem. Uzskatām, ka šie pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmumu finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, kā arī to darbības rezultātus un naudas plūsmas minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka piemērojamie finanšu noteikumi un Komisijas grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

Apstākļu akcentējums saistībā ar ES iemaksu *ITER* projektā

2.3. *F4E* 2022. gada pārskatos norādīja savu aplēsi par kopējām izmaksām saistībā ar *ITER* projekta nodevumu izpildi (“aplēse pabeigšanas brīdī”) – 19,1 miljards EUR (2022. gada vērtībās). Mūsu “apstākļu akcentējumā” vērsta uzmanība uz to, ka 2022. gada aplēse pabeigšanas brīdī joprojām bija balstīta uz 2016. gada atskaites punktu un izmaksu pieņēmumiem, un tā tiks būtiski pārskatīta, tiklīdz būs pabeigts jaunais *ITER* projekta pamatscenārijs un prasības, ko apstiprinās *ITER* padome.

2.4. Krievija ir *ITER-IO* dalībniece, un tai ir pienākums piegādāt *ITER* montāžas vietai Francijā (Kadarašā) vairākus *ITER* projekta komponentus un veikt ikgadējas iemaksas *ITER-IO*. Šāds stāvoklis rada kavēšanās risku un palielina *ITER* projekta izmaksas. Tāpēc mēs vēršam uzmanību uz d) punktu pārskatu “Ievadā”: “Ietekme, ko rada starptautiskais stāvoklis”, kurā aprakstīta Covid-19 un agresijas kara Ukrainā ietekme uz kopuzņēmuma *F4E* darbībām.

Kopuzņēmumu sniegtā informācija par agresijas karu pret Ukrainu

2.5. Visi kopuzņēmumi novērtēja ietekmi, kādu uz to darbībām rada agresijas karš pret Ukrainu. Tie savos gada pārskatos norādīja, ka aplēstā finansiālā ietekme nav būtiska.

“Tīri” atzinumi par visu kopuzņēmumu pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

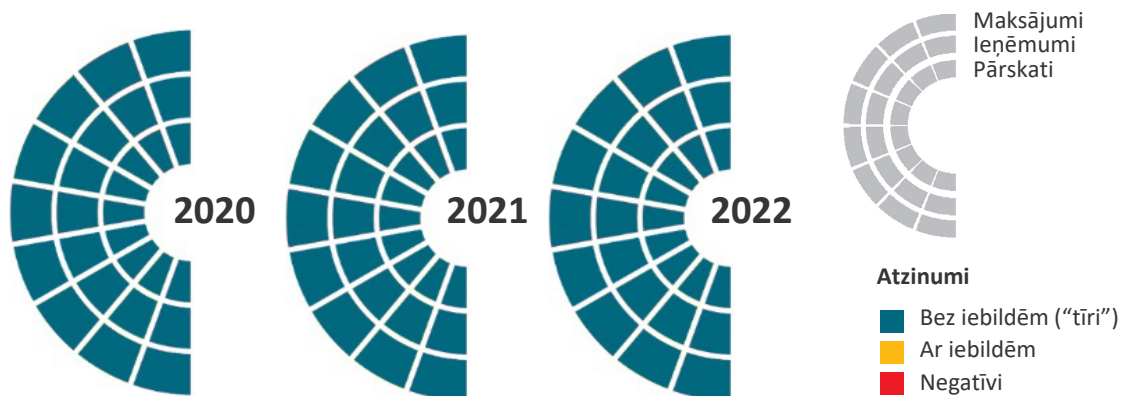
2.6. Attiecībā uz visiem kopuzņēmumiem mēs sniedzām revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb “tīrus” atzinumus) par 2022. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību. Uzskatām, ka darījumi visos būtiskajos aspektos bija likumīgi un pareizi.

“Tīri” atzinumi par visu kopuzņēmumu pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

2.7. Attiecībā uz visiem kopuzņēmumiem mēs sniedzām revīzijas atzinumus bez iebildēm (jeb “tīrus” atzinumus) par 2022. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību. Uzskatām, ka darījumi visos būtiskajos aspektos bija likumīgi un pareizi.

2.8. Apkopojums par to, kā ir mainījušies mūsu ikgadējie revīzijas atzinumi par kopuzņēmumu gada pārskatiem, ieņēmumiem un maksājumiem no 2020. gada līdz 2022. gadam, ir sniegts [2.1. attēlā](#).

2.1. attēls. Izmaiņas ERP atzinumos par kopuzņēmumiem no 2020. gada līdz 2022. gadam

Avots: ERP.

Vairākās jomās ir nepieciešami uzlabojumi

2.9. Nenonākot pretrunā saviem atzinumiem, mēs formulējām apsvērumus, kuros uzsvērtā vajadzība veikt uzlabojamus tādās jomās kā programmu īstenošana, cilvēkresursi un maksājumu pārvaldības un kontroles sistēma. Turpmāk ir izklāstīts šo apsvērumu kopsavilkums, un tie sīkāk aprakstīti **3. nodaļā**.

Nepilnības kopuzņēmumu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanā

2021.–2027. gada DFS laikā jāpabeidz ievērojama daļa no iepriekšējām pētniecības un inovācijas programmām

2.10. Vienlaikus īstenojot arī darbības saskaņā ar jaunajām pētniecības un inovācijas programmām (“Apvārsnis Eiropa”, “Digitālā Eiropa” un EISI 2), vairāki kopuzņēmumi joprojām ir iesaistīti ievērojamā skaitā projektu, kas apstiprināti saskaņā ar iepriekšējām DFS. Tomēr, tā kā kopuzņēmumu darbības laiks tiek pagarināts arī uz nākamajiem DFS periodiem, tiem nav termiņu tādu projektu īstenošanai, kas finansēti saskaņā ar iepriekšējām DFS.

2.11. Attiecībā uz Septītās pamatprogrammas programmu, kas tika īstenota 2007.–2013. gada DFS ietvaros, 2022. gada beigās, t. i., desmit gadus pēc programmas beigām, *IHI* vēl ir jāmaksā 45 miljoni EUR (jeb 5 % no Septītās pamatprogrammas dotācijas nolīgumu kopējās vērtības) par projektiem, kas vēl jāpabeidz.

2.12. **2.1. tabulā** parādīts, ka attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gada DFS) 2022. gada – pamatprogrammas devītā gada – beigās kopuzņēmumi sasniedza to attiecīgajās izveides regulās šīs programmas darbībām noteiktos dalībnieku iemaksu mērķrādītājus dažādā apmērā, proti, no 38 % līdz vairāk nekā 100 % (vajadzības gadījumā ieskaitot *IKAA*). Saskaņā ar kopuzņēmumu sniegto informāciju zemāki *EuroHPC*, *IHI*, *CBE* un *KDT* sasniegumu rādītāji daļēji ir skaidrojami ar to, ka projekti ir laikietilpīgi, ņemot vērā kopuzņēmumam specifiskās pētniecības jomas iezīmes, lielo globālo konsorciju, kas īsteno projektus (*IHI*), un iesaistīto valstu (*EuroHPC* un *KDT*) piedalīšanos.

2.13. KU darbinieki vienlaikus pārvalda arvien lielāku skaitu nepabeigtu projektu vairākās DFS programmās. Tas var vājināt kopuzņēmumu iekšējās kontroles mehānismu efektivitāti un šo līdzekļu pārvaldību un aizkavēt jauno programmu īstenošanu.

2.1. tabula. 2014.–2020. gada DFS: kopējās dalībnieku iemaksas (miljoni EUR)

Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu un juridiskiem lēmumiem)				Kopuzņēmumu pamatprogrammā "Apvārsnis 2020"	Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)						
ES iemaksa naudā (a)	Citu dalībnieku IKOP un iemaksas naudā (1) (b)	Citu dalībnieku IKAA (2) (c)	Kopā (d)= (a)+(b)+(c)		ES iemaksas naudā (e)	Citu dalībnieku apstiprinātās IKOP un iemaksas naudā (1) (f)	Citu dalībnieku paziņotās, bet neapstiprinātās IKOP (1) (g)	IKAA (h)	Kopā (i) = (e)+(f)+(g)+(h)	Mērķu sasniegšanas rādītājs ar IKAA (j) = (i) / (d)	Mērķu sasniegšanas rādītājs bez IKAA (k) = ((e)+(f)+(g)) / ((a)+(b))
585,0	790,5	Neattiecas	1 375,5	SESAR	537,3	535,8	84,0	Neattiecas	1 157,1	Neattiecas	84 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	CS 2 –CA	1 682,7	859,8	139,0	1 223,1	3 904,6	99 %	90 %
1 638,0	1 638,0	Neattiecas	3 276,0	IMI 2 –IHI	991,7	890,3	224,0	Neattiecas	2 106,0	Neattiecas	64 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH 2 –"Clean H2"	573,1	66,5	47,3	1 039,0	1 725,9	165 %	90 %
1 185,0	2 827,5	Neattiecas	4 012,5	ECSEL –KDT	1 158,6	926,1	1 172,5	Neattiecas	3 257,2	Neattiecas	81 %
835,0	475,3	2 235,5	3 545,8	BBI –CBE (4)	770,3	88,4	67,6	1 797,9	2 724,2	77 %	71 %
398,0	350,0	120,0	868,0	SZR –"EU-RAIL"	383,8	264,9	67,5	244,0	960,2	111 %	96 %
536,0	908,0	Neattiecas	1 444,0	EuroHPC (3)	377,0	124,8	49,0	Neattiecas	550,8	Neattiecas	38 %
7 597,0	8 312,9	3 605,7	19 515,6	Kopā	6 474,5	3 756,6	1 850,9	4 304,0	16 386,0	84 %	76 %

(1) Ietver IKOP un iesaistīto valstu (KDT, EuroHPC) un starptautisko organizāciju (SESAR) iemaksas naudā.

(2) Iemaksas natūrā papildu pasākumos, kas nav paredzēti KU darba plānā.

(3) Attiecībā uz EuroHPC ES iemaksa ietver 100 miljonus EUR no EISI programmas.

(4) Attiecībā uz CBE ES un privātā sektora dalībnieku iemaksu naudā mērķrādītāji, kas samazināti par 140 miljoniem EUR. Privātā sektora dalībnieku iemaksu natūrā mērķrādītāji, kā noteikts KU gada darba programmās.

Avots: ERP, pamatojoties uz kopuzņēmumu datiem.

1. darbība

EuroHPC, IHI, CBE un KDT būtu jāizstrādā rīcības plāns ar laika grafiku, lai pabeigtu to projektu īstenošanu, kas apstiprināti saskaņā ar iepriekšējām DFS.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošanas beigās divi kopuzņēmumi nebūs sasnieguši savu privātā sektora dalībnieku iemaksu mērķrādītāju

2.14. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" kopuzņēmumu izveides regulās ir noteikts iemaksu mērķrādītājs katrai dalībnieku kategorijai (ES, privātā sektora dalībnieki, iesaistītās valstis, starptautiskās organizācijas), kas jāsasniedz kopuzņēmumam specifiskajām pētniecības un inovācijas darbībām programmas ietvaros (sk. [2.2. tabulu](#)).

2.15. Attiecībā uz CBE 2022. gadā tam nācās atcelt parakstītos projektus aptuveni 8,2 miljonu EUR vērtībā sakarā ar pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" paraugprojekta neparedzētu izbeigšanu un vairāku citu projektu apturēšanu. Tā kā visi pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus 2020. gada beigās bija slēgti, privātā sektora dalībnieku IKOP kopuzņēmumā CBE pašlaik nepārsniedz to juridisko saistību pašreizējo līmeni. 2022. gada beigās iemaksas bija 54 % no indikatīvā mērķrādītāja, kas noteikts KU gada darba programmās. Lai gan KU var sasniegt vispārējo mērķrādītāju privātā sektora dalībnieku iemaksām natūrā (IKOP un IKAA), tas nesasniegs privātā sektora dalībnieku indikatīvo mērķrādītāju attiecībā uz IKOP.

2.16. Attiecībā uz *EuroHPC* 2022. gada beigās privātā sektora dalībnieki pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” projektiem bija snieguši 11 miljonus EUR (jeb 2,6 %) iemaksās natūrā, un šis skaitlis ir ievērojami mazāks par privātā sektora dalībnieku minimālo mērķrādītāju 420 miljoniem EUR, kas jāsasniedz līdz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” beigām. Mēs konstatējam, ka Kopuzņēmuma pašreizējā finansēšanas kārtība attiecībā uz “Apvārsnis 2000” dotāciju darbībām ļauj privātā sektora dalībniekiem veikt iemaksas natūrā tikai vienam projekta veidam (inovācijas projektiem maksimālais apjoms – 30 % no projekta izmaksām). Līdz ar to KU finansēšanas kārtība nevarēja piesaistīt privātā sektora dalībnieku iemaksas natūrā līdz mērķrādītājam, kas noteikts tā izveides regulā attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”. Saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS programmām privātā sektora dalībnieku minimālais iemaksu mērķrādītājs palielinājās līdz 900 miljoniem EUR. Tomēr tā kā Kopuzņēmuma finansēšanas kārtība dotācijām ir palikusi nemainīga, pastāv liels risks, ka Kopuzņēmums nerasniegs jaunajā izveides regulā noteiktos privātā sektora dalībnieku iemaksu mērķrādītājus.

2.17. Attiecībā uz kopuzņēmumu *CBE* un *EuroHPC* pamatdarbībām paredzēto privātā sektora dalībnieku iemaksu natūrā ievērojams samazinājums apdraud to daļu vispārējo īstenošanu pētniecības un inovācijas programmā “Apvārsnis 2020”.

2. darbība

Lai nodrošinātu privātā sektora dalībnieku iemaksu mērķrādītāja sasniegšanu 2021.–2027. gada DFS, *CBE* un *EuroHPC*, pamatojoties uz stratēģisku programmas īstenošanas plānu, katru gadu būtu jāuzrauga privātā sektora dalībnieku individuālo iemaksu sasniegšana.

Trūkst informācijas par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

2.18. Kopuzņēmumu pētniecības programmās veikto iemaksu summas katrā dalībnieku kategorijā (ES, privātā sektora dalībnieki, iesaistītās valstis) kopuzņēmumu pārskatos ievērojami atšķiras (sk. [2.1. tabulu](#)). Tas ir tāpēc, ka ES iemaksas naudā tiek validētas un atzītas projekta īstenošanas sākumā, kad tās tiek izmaksātas kopuzņēmumam. Taču citu dalībnieku (privātā sektora dalībnieku, iesaistīto valstu) iemaksas natūrā un naudā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validācijas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko veido ES naudas iemaksas, no vienas puses, un citu dalībnieku iemaksas natūrā un naudā, no otras puses, kopuzņēmumu 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par kopuzņēmumu dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās (sk. [2.2. tabulu](#)).

2.19. Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskās saistības parakstītajos pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotācijas nolīgumos vai pasūtījuma līgumos norādītās vērtības izteiksmē ir parādītas **2.2. tabulā**. Lielākajā daļā kopuzņēmumu privātā sektora dalībnieki ir uzņēmušies saistības veikt iemaksas natūrā, kas programmas īstenošanas beigās ir vienādas ar ES iemaksām vai pārsniedz tās. Tomēr kopuzņēmumu *CBE* un *EuroHPC* parakstītajos dotācijas nolīgumos nebija paredzēts, ka privātā sektora dalībnieki veic iemaksas natūrā ES naudas iemaksu līmenī, un nebija arī nodrošināts, ka privātā sektora dalībnieki programmas īstenošanas beigās sasniedz minimālo iemaksu mērķrādītāju (sk. arī **2.15–2.17.** punktu).

2.2. tabula. 2014.–2020. gada DFS: dalībnieku iemaksas, par kurām uzņemtas saistības pamatdarbības izmaksu segšanai (miljoni EUR)

Dalībnieku iemaksas pamatdarbību izmaksās (saskaņā ar izveides regulu un juridiskiem lēmumiem)				Dotāciju nolīgumi un parakstīti līgumi (31.12.2022.)						
Maksimālā ES iemaksa naudā	Citu dalībnieku minimālās IKOP un iemaksas naudā (1)	Kopā	Kopuzņēmumi pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”	ES līdzfinansējums, par ko uzņemtas saistības	%	Citu dalībnieku IKOP un iemaksas naudā (par ko uzņemtas saistības) (1)	%	Kopā	Programmas izpildes līmenis	
555,8	747,0	1 302,8	SESAR	555,8	100 %	744,5	100 %	1 300,3	100 %	
1 716,0	1 189,6	2 905,6	CS 2–CA	1 716,0	100 %	968,3	81 %	2 684,3	92 %	
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IMI 2–IHI	1 452,1	91 %	1 499,4	94 %	2 951,5	93 %	
646,0	76,0	722,0	FCH 2–“Clean H2”	646,0	100 %	190,5	251 %	836,5	116 %	
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL–KDT	1 169,7	100 %	2 685,2	96 %	3 854,9	97 %	
815,8	475,3	1 291,1	BBI–CBE (2)	815,8	100 %	258,4	54 %	1 074,2	83 %	
384,5	336,5	721,0	S2R–“EU-RAIL”	384,5	100 %	320,7	95 %	705,2	98 %	
526,0	896,0	1 422,0	EuroHPC (3)	525,6	100 %	458,3	51 %	983,9	69 %	
7 409,2	8 103,3	15 512,5	Kopā	7 265,5	98 %	7 125,3	88 %	14 390,8	93 %	

(1) Ietver IKOP un iesaistīto valstu (*KDT*, *EuroHPC*) un starptautisko organizāciju (*SESAR*) iemaksas naudā.

(2) IKOP iemaksu mērķrādītāji, kas saskaņoti KU gada darba plānos, un samazinātās iemaksas naudā pamatdarbībām.

(3) Iesaistītās valstis finansē iemaksu daļu, ko nesedz ES; privātā sektora dalībnieki veic iemaksas papildus dotāciju darbību maksimālajām attiecināmajām izmaksām.

Avots: ERP, pamatojoties uz kopuzņēmumu datiem.

3. darbība

Lai palielinātu pārredzamību, visiem kopuzņēmumiem savos gada pārskatos būtu jānorāda attiecīgā informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī. Par katru programmu, saskaņā ar kuru kopuzņēmumi darbojas, tiem līdz gada beigām jāsniedz visa attiecīgā informācija par katru dalībnieku kategoriju, tostarp attiecīgajai programmai juridiski noteiktie iemaksu mērķrādītāji, saņemto iemaksu apmērs un juridisko saistību apmērs.

Kopuzņēmumu 2022. gada pamatdarbības budžeta izpildes līmenis bija ievērojami zemāks nekā iepriekšējos gados

2.20. Kopuzņēmumu izdevumu budžeta lielāko daļu veido dotāciju maksājumi saņēmējiem (pamatdarbības budžets). Kopuzņēmumu *SESAR*, *CA*, *Clean H2*, *KDT*, *CBE* un *EU-*

Rail pamatdarbības budžeta izpildes līmeņa samazinājums bija saistīts ar pieaugošajām izmaksām un piegādes problēmām, ar kurām atbalsta saņēmēji saskārās pēc Covid-19 krīzes un agresijas kara pret Ukrainu dēļ. *EuroHPC* zemais izpildes līmenis (24 %) galvenokārt bija saistīts ar kavēšanos, ko izraisīja ilgais superdatoru iegādes process. Tāpēc šie kopuzņēmumi pagarināja lielāko daļu notiekošo pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbību ilgumu un galīgos maksājumus atlika uz 2023. gadu vai vēlāk.

2.21. Kopuzņēmuma *F4E* zemāku saistību izpildes rādītāju (72 %) izraisīja gan tā, gan *ITER-IO* pamatdarbību palēnināšanās galvenokārt saistībā ar Covid-19 krīzi, agresijas karu pret Ukrainu un neseno tehniskās izstrādes problēmām *ITER* projekta pašreizējā montāžas posmā.

MVU un jauniem finansējuma saņēmējiem ir lielāka iespēja pieļaut kļūdas personāla izmaksās

2.22. Tāpat kā iepriekšējos gados, mūsu 2022. gadā veiktās dotācijas maksājumu revīzijas pie finansējuma saņēmējiem apstiprināja sistēmiskas kļūdas, galvenokārt saistībā ar personāla izmaksām un aprīkojumu. Kļūdu risku palielināja tas, ka personāla izmaksu aprēķināšanas metodika saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” dažos aspektos ir kļuvusi sarežģītāka (piemēram, papildu atlīdzības aprēķināšanas metode). Attiecībā uz revidētajiem 2022. gada dotācijas maksājumiem galvenie kļūdu avoti bija šādi:

- nepareizi aprēķinātas stundas likmes un vienības izmaksu likmēm izmantoti plānotie izmaksu dati;
- iekļautas ārpus pārskata perioda vai atvaļinājuma laikā nostrādātās stundas;
- deklarēta papildu atlīdzība, kas pārsniedz gada robežvērtību 8000 EUR apmērā;
- personāla pakalpojumu izmaksas nepareizi deklarētas kā tiešās personāla izmaksas;
- deklarētas neattiecināmas aprīkojuma izmaksas.

EuroHPC nerasnēgs savu darbā pieņemšanas mērķi

2.23. *EuroHPC* darbinieku skaits 2021.–2027. gada DFS bija noteikts juridiskajos finanšu pārskatos, kas iekļauti Komisijas priekšlikumā par jaunu izveides regulu¹². Lai īstenotu aptuveni 7 miljardus EUR finansējuma saskaņā ar 2021.–2027. gada DFS, *EuroHPC* saņēma 39 papildu amata vietas, kuras jāizpilda līdz 2023. gadam. Līdz 2022. gada beigām Kopuzņēmums bija pieņēmis darbā astoņus darbiniekus un līdz 2023. gada vidum – divdesmit. Līdz ar to KU

¹² COM(2020) 569 final.

nesasniedza savu 2022. gada darbā pieņemšanas mērķrādītāju un joprojām atpaliek no sava darbā pieņemšanas mērķa līdz 2023. gada beigām pieņemt darbā 39 jaunus darbiniekus.

Situācija *F4E* augstākajā vadībā joprojām ir nestabila

2.24. Kopuzņēmuma *F4E* augstākās vadība 2022. gada beigās atradās nozīmīgā pārejas posmā. Direktora aiziešana no darba 2022. gada jūnijā un Plašākas pieejas nodaļas vadītāja iecelšana par *ITER-IO* ģenerāldirektoru 2022. gada septembrī ieviesa personāla izmaiņas četros no septiņiem Kopuzņēmuma augstākās vadības amatiem. Šī situācija rada risku kopuzņēmuma *F4E* pareizai pārvaldībai un nepārtrauktībai laikā, kad pieredzējušiem augstākā līmeņa vadītājiem būs jāīsteno jaunie *ITER* pamatscenāriji, kuriem ir nozīmīga ietekme uz kopuzņēmuma *F4E* darbībām.

Nepilnības *F4E* līgumu pārvaldībā

2.25. *F4E* ir noslēdzis sarežģītus daudzgadu līgumus, lai ievērotu savas *ITER* projekta izpildes saistības. Līdz ar to Kopuzņēmumam ārkārtīgi svarīga ir stingra līgumu pārvaldība. 2013. gadā kopuzņēmums *F4E* noslēdza 500 miljonu EUR vērtu līgumu par *ITER* kodolēku un ar kodolenerģiju nesaistītu ēku projektēšanu, aprīkošanu un uzstādīšanu. Kopuzņēmumi *F4E* un *ITER-IO* 2020. gada decembrī, reaģējot uz bažām un neapmierinātību ar darbuzņēmēja progresu un efektivitāti saistībā ar joprojām veicamo darbu ēkās, kas nav saistītas ar kodolenerģiju, ar ārējo juridisko ekspertu palīdzību novērtēja iespējamās sekas, ko varētu radīt alternatīvas iepirkuma stratēģijas, piemēram, atkārtota iepirkuma procedūra aprīkošanas pakalpojumiem vai atlikušā darba nodošana citiem darbuzņēmējiem. Darbuzņēmējs 2021. gada februārī iesniedza izmaksu deklarāciju 150 miljonu EUR apmērā par kodolēku projektēšanas un aprīkošanas pakalpojumiem, bet 2021. gada septembrī – vēl vienu izmaksu deklarāciju 30 miljonu EUR apmērā par atlikušo darbu ēkās, kas nav saistītas ar kodolenerģiju. Pamatojoties uz juridisko ekspertu riska analīzi un atsauksmēm, KU direktors panāca vienošanos ar darbuzņēmēju tikai par pirmo izmaksu deklarāciju par 75 miljoniem EUR, un darbuzņēmējs apstrīdēja nesamaksāto otro izmaksu deklarāciju.

2.26. Analizējot dokumentus par līguma izpildi, mēs atklājām nepilnības tajā, kā Kopuzņēmumspārvalda šo līgumu. Proti, Kopuzņēmuma nespēja paziņot par būtiskām neatbilstībām darbuzņēmēja plānošanā izraisīja atšķirīgas interpretācijas un nesaskaņas starp pusēm attiecībā uz darba apjomu, termiņiem un projekta prasībām. Turklāt juridiskie eksperti secināja, ka, ņemot vērā attiecīgo noteikumu formulējumu, Kopuzņēmums nevarēja izbeigt līgumu, lai pats veiktu no darba apjoma izslēgto darbu vai tā veikšanu uzticētu citiem darbuzņēmējiem. Tas, ka kopuzņēmumā *F4E* nebija projektu uzskaites, neļāva Kopuzņēmumam skaidri noteikt darbuzņēmēja saistības. Šīs nepilnības ir nopietni ietekmējušas līguma mērķu sasniegšanu un, ja tās netiks novērstas, var ietekmēt arī citas *F4E* pamatdarbības, ņemot vērā īstenošanā esošo sarežģīto līgumu nozīmīgos grozījumus, kas var būt nepieciešami *ITER* projekta atjauninātā pamatscenārija dēļ.

Kopuzņēmumi ir veikuši turpmākus pasākumus, lai lielākajā daļā aspektu ņemtu vērā mūsu iepriekšējo gadu apsvērumus

2.27. Pārsvārā gadījumu kopuzņēmumi ir veikuši korektīvus pasākumus, reaģējot uz mūsu iepriekšējos īpašajos gada ziņojumos ietvertajiem apsvērumiem, kuri sīkāk izklāstīti 3. nodaļas pielikumos.

2.28. *2.1. izcēlumā* ir paskaidroti dažādie turpmāko pasākumu statusu veidi, kas minēti šajā ziņojumā, un sniegti piemēri tipiskām situācijām, uz kurām tie attiecas.

2.1. izcēlums

Paskaidrojumi par šajā ziņojumā izmantoto turpmāko pasākumu statusa apzīmējumiem

Slēgts. Ir pierādījumi, ka KU vai cita attiecīgā vienība ir veikusi korektīvus pasākumus, lai reaģētu uz apsvērumu, vai arī apsvērums vairs nav piemērojams, piemēram, tāpēc, ka ir beidzies termiņš līgumam, kas bija pamatā apsvērumam, vai tāpēc, ka apstākļu maiņas dēļ problēmas risināšanas izmaksas pārsniegtu ieguvumus.

Atvērts. Nav pierādījumu, ka būtu veikti korektīvi pasākumi, lai risinātu apsvērumu, vai arī ir atsevišķi pierādījumi par veiktajiem korektīvajiem pasākumiem, taču process vēl nav pabeigts.

2.29. *2.2. attēlā* redzams, ka no tiem 28 apsvērumiem, kas nebija pietiekami risināti 2021. gada beigās, 13 apsvērumi (46 %) 2022. gadā tika slēgti, jo kopuzņēmumi veica korektīvus pasākumus. Piecpadsmit apsvērumi (54 %) 2022. gada beigās joprojām bija atvērti.

2.2. attēls. Kopuzņēmumu turpmākie pasākumi, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados formulētajiem apsvērumiem

Piezīme. Attiecībā uz *SESAR*, *IHI* un *Clean H2* visi iepriekšējo gadu apsvērumi bija slēgti, jo kopuzņēmumi 2022. gadā veica korektīvus pasākumus.

Avots: ERP.

Kopuzņēmumu uz risku balstītā kontroles sistēma dotāciju īstenošanai vēl nav pietiekami izstrādāta

Mūsu horizontālās pārbaudes metodika

2.30. 2022. gadā mēs analizējām uz risku balstīto kontroles sistēmu dotāciju pārvaldības procesam attiecībā uz kopuzņēmumiem, kas darbojas pamatprogrammās “Apvārsnis 2020” un “Apvārsnis Eiropa”. Mūsu analīze aptvēra Komisijas *ex ante* un *ex post* kontroles stratēģiju īstenošanu pamatprogrammās “Apvārsnis 2020” un “Apvārsnis Eiropa”. Uz iegūto rezultātu pamata mēs izdarījām secinājumus par pašreizējām nepilnībām un saistītajiem riskiem, kas kopuzņēmumiem būtu jāņem vērā, pielāgojot iekšējās kontroles procesu dotāciju projektiem pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”.

2.31. Mūsu analīzes pamatā bija datu ziņojumi no Komisijas e-dotāciju sistēmas (COMPASS), Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta (IRD) īpašie ziņojumi par KU dotāciju īstenošanas procesu pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” (tostarp par attiecīgo IRD ieteikumu ieviešanas kontroli) un kopuzņēmumu iekšējie norādījumi projektu koordinatoriem un finanšu darbiniekiem. To papildināja intervijas ar darbiniekiem, kas iesaistīti kopuzņēmumu darbības un finanšu projektu uzraudzībā un iekšējā kontrolē, kā arī kopuzņēmumu iesniegto papildu dokumentu analīze.

Pusei kopuzņēmumu trūka uz risku balstītas strukturētas pieejas attiecībā uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotāciju *ex ante* kontroles mehānismiem

2.32. Saskaņā ar kopuzņēmumu finanšu noteikumu 21. pantu *ex ante* kontroles mehānismu mērķis ir nepieļaut kļūdas un pārkāpumus pirms darbību atļaušanas un mazināt risku, ka mērķi netiks sasniegti. Katrai operācijai veic vismaz *ex ante* kontroli attiecībā uz operācijas darbības un finanšu aspektiem, balstoties uz daudzgadu kontroles stratēģiju, kurā ņemti vērā riski. *ex ante* kontroles mehānismu piemērošanas biežumu un intensitāti nosaka atbildīgais kredītrikotājs, ņemot vērā iepriekšējos rezultātus, kā arī ar risku saistītos un izmaksu lietderības apsvērumus, pamatojoties pats uz savu riska analīzi. Šaubu gadījumā kredītrikotājs, kurš atbild par attiecīgo operāciju validāciju, kā daļu no *ex ante* kontroles pieprasa papildu informāciju vai veic pārbaudes uz vietas, lai iegūtu pietiekamu pārlicību.

2.33. Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (RTD ĢD) Kopīgais īstenošanas centrs (CIC) 2018. gadā izstrādāja [norādījumus par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” ex ante kontroles mehānismiem](#). Galvenie principi ir šādi: i) kontroles mehānismiem ir jāsniedz pamatota pārlicība par likumību un pareizību, pamatojoties uz tobrīd pieejamo informāciju; ii) ar kontroles mehānismiem jārada pareizais līdzsvars starp administratīvā sloga mazināšanu un efektīvu finanšu kontroli; iii) kontroles mehānismiem jābūt balstītiem uz risku un jābūt izmaksu ziņā efektīviem; iv) attieksmei pret saņēmējiem jābūt vienlīdzīgai.

2.34. Saskaņā ar šiem norādījumiem kopuzņēmumiem būtu jāizmanto “iepriekš noteikta vienkāršu un skaidru standarta kontroles mehānismu kombinācija, kā arī papildu pārbaudes, kas tiek veiktas tikai izņēmuma kārtā un pamatojoties uz riska analīzi”. Standarta kontroles mehānismi būtu jāpapildina ar uz risku balstītiem kontroles mehānismiem, kas var pamatot papildu informācijas un pierādījumu pieprasīšanu atbalsta saņēmējiem par konkrētiem jautājumiem. Riska faktori cita starpā var būt saistīti ar pētniecības projekta veidu vai tvērumu, projekta koordinators pieredzi, ES iemaksas summu, projekta ilgumu, konsorcijs projekta partneru skaitu, trešo personu iesaistīšanu, koordinators sadarbību dotācijas nolīguma sagatavošanas posmā, atbalsta saņēmēju finansiālo dzīvotspēju, agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmas lietām, *ex post* kontroles mehānismu rezultātiem, iespējamo krāpšanu un OLAF lietām, jaunpienācēja vai MVU statusu un atlikuma maksājumu.

2.35. Uz risku balstītus kontroles mehānismus atbalsta sistēmas *COMPASS* riska pārvaldības modulis, kas sniedz pārskatu par dažiem riska faktoriem, kuri saistīti ar projektu un tā finansējuma saņēmējiem, piemēram, agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmu, *ex post* revīzijas rezultātiem, dalībnieku skaitu pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” un MVU statusu. Papildu ar projektu saistītus riska faktoros var izgūt tieši no sistēmas *COMPASS* (piemēram, projekta ilgumu, ES iemaksu un projekta partneru skaitu konsorcijs).

2.36. *CIC* ir izstrādājis arī norādījumus [“Baseline requirements and principles of the common project monitoring strategy”](#). Šajā dokumentā ir norādīti galvenie principi, kā nodrošināt, ka īstenošanas struktūras (piemēram, kopuzņēmumi) pielāgo savu projektu uzraudzības līmeni, pamatojoties uz pārdomātu projekta riska novērtēšanas metodiku. Jo īpaši tiek uzsvērts, ka projekta sarežģītību un problēmu rašanās iespējamību nosaka vairāki kopīgi faktori, piemēram, ES iemaksas apmērs un dalībnieku skaits vai projekta ilgums. Turklāt uzraudzības līmeņa novērtējumam vajadzētu būt atkarīgam arī no rezultātiem, kas iegūti projektam specifiskā riska novērtējumā, kurš jāveic dotācijas nolīguma sagatavošanas posmā vai jebkurā projekta īstenošanas brīdī.

2.37. 2022. gada beigās tikai četri no astoņiem kopuzņēmumiem (*CA, Clean H2, IHI un CBE*) bija izstrādājuši un īstenoja pilnīgu uz risku balstītu pieeju attiecībā uz *ex ante* kontroles mehānismiem saskaņā ar *CIC* norādījumiem, ņemot vērā kopuzņēmumiem specifiskos riska apstākļus. Šim nolūkam katrs no šiem kopuzņēmumiem apzināja vispiemērotākos riska kritērijus un, pamatojoties uz tiem, izstrādāja uz risku balstītu uzraudzības pieeju. Šāda pieeja ļāva tiem novērtēt katra projekta un saņēmēja riska līmeni projekta īstenošanas galvenajos posmos, piemēram, dotācijas nolīguma sagatavošanas, dotācijas nolīguma grozīšanas, ziņošanas un maksājumu laikā. Šajā saistībā šie kopuzņēmumi arī izstrādāja iekšējās pamatnostādnes par savu uz risku balstīto pieeju, kā arī apmācīja un informēja savus darbiniekus par tās pareizu piemērošanu un konsekventu īstenošanu.

2.38. Pamatojoties uz kopuzņēmuma *SESAR* iekšējās dokumentācijas pārbaudi un Kopuzņēmuma darbinieku iztaujāšanu, mēs konstatējām, ka 2022. gada beigās KU riska uzraudzības pieeja attiecās tikai uz galvenajiem atbalsta saņēmējiem, par kuriem bija veikta *ex post* revīzija. Tāpēc potenciāli riskanti saņēmēji, par kuriem vēl nav veikta *ex post* revīzija, un jaunpienācēji riska novērtējumā netika iekļauti. Turklāt KU nevērtēja risku projektu līmenī.

4. darbība

SESAR būtu jāuzlabo sava riska uzraudzības pieeja *ex ante* kontroles mehānismiem, lai apzinātu potenciāli riskantus saņēmējus, kas pašlaik nav iekļauti datu kopā (piemēram, saņēmējus, par kuriem vēl nav veikta *ex post* revīzija, un jaunpienācējus), un riskantus projektus.

2.39. Lai gan *KDT* īstenoja uz risku balstītu projektu uzraudzību saskaņā ar Komisijas pamatscenāriju, kā arī *MVU* un jaunpienācēju riska novērtējumu, tas vēl nav izstrādājis iekšējās pamatnostādnes procesu konsolidēšanai. Kopuzņēmuma *KDT* kļūdu risku dotāciju maksājumos mazināja tas, ka iesaistītās valstis piemēroja detalizētus *ex ante* kontroles mehānismus, pārbaudot to projektu izmaksu attiecināmību, par kurām ziņots saistībā ar valsts līdzfinansējumu, attiecībā uz saņēmējiem, kas darbojas šo valstu teritorijā. Iesaistītās valstis cieši sadarbojās ar *KDT* un savlaicīgi informēja to par konstatētām būtiskajām kļūdām, pārkāpumiem un reģistrētajiem bankrotiem. Atšķirībā no citiem kopuzņēmumiem tas priekšfinansējuma 90 % robežvērtību piemēro atbalsta saņēmēju līmenī, un pēc jebkurām izmaiņām konsorcijs locekļu izmaksu budžetā ir nepieciešams grozīt dotācijas nolīgumu. *KDT* kontrolēja šo īpašo kritēriju izpildi ārpus sistēmas *COMPASS*, un projektu vadītāji piemēroja standartizētas manuālas pārbaudes, izmantojot *Excel* izklājlapas.

2.40. Lai gan *EU-Rail* un *EuroHPC* uz *ad hoc* pamata riskantiem projektiem piemēroja *ex ante* kontroles mehānismus, līdz 2022. gada beigām tie vēl nebija ieviesuši strukturētu, uz risku balstītu pieeju *ex ante* kontroles mehānismiem. Konkrētāk, šie kopuzņēmumi nebija pielāgojuši *ex ante* kontroles mehānismus augstajiem riska faktoriem, kas apzināti, veicot mērķtiecīgus riska novērtējumus. Visbeidzot, tie nebija izstrādājuši iekšējus praktiskos

norādījumus par to, kā īstenot uz risku balstītu uzraudzību, tostarp norādījumus par to, kā darbiniekiem izmantot sistēmā *COMPASS* pieejamo riska pārvaldības moduli.

2.41. Līdz ar to abi šie kopuzņēmumi nenodrošināja pilnīgu un saskaņotu savu attiecīgo projektu un ar atbalsta saņēmējiem saistīto risku novērtējumu, kā rezultātā *ex ante* kontroles mehānismi var būt nelietderīgi un/vai neefektīvi, un tas palielina risku, ka tiks līdzfinansētas neattiecināmas izmaksas, netiks sasniegti projektu mērķi, projekti kavēsies vai pat cietīs neveiksmi.

5. darbība

Kopuzņēmumiem *EU-Rail* un *EuroHPC* attiecībā uz *ex ante* kontroles mehānismiem būtu jāīsteno strukturēta, uz risku balstīta pieeja, kas aptver attiecīgos ar projektiem un saņēmējiem saistītos riskus.

Turklāt kopuzņēmumiem *EU-Rail*, *EuroHPC* un *KDT* būtu jāizstrādā iekšēji praktiski norādījumi par to, kā projektu un atbalsta saņēmēju līmenī īstenot uz risku balstītu uzraudzību un kā darbiniekiem izmantot sistēmā *COMPASS* pieejamo riska pārvaldības moduli.

Lielākajā daļā kopuzņēmumu bija vērojamas nepilnības saistībā ar pastiprinātas uzraudzības rīka izmantošanu

2.42. Saskaņā ar *CIC* norādījumu par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” *ex ante* kontroles mehānismiem 3.2.2. iedaļu par pastiprinātu uzraudzību pastiprinātas uzraudzības rīks palīdz amatpersonām, kas strādā ar dotācijām (projektu vadītājiem, finanšu darbiniekiem un juristiem), veikt projektu vai saņēmēju riska novērtējumu. Tas ļauj amatpersonām jebkurā projekta īstenošanas brīdī reģistrēt konstatētos būtiskos riskus un izsekot attiecīgajai uzraudzības un riska mazināšanas darbībai. Līdz ar to tas ir izstrādāts tā, lai mērķtiecīgi vērstu *ex ante* kontroles mehānismus uz projektam vai atbalsta saņēmējiem būtiskākajiem novērtētajiem riskiem.

2.43. Šis rīks ir iekļauts e-dotāciju sistēmas (*COMPASS*) riska pārvaldības modulī. Rīka strukturētai un konsekventai izmantošanai tiek piedāvāta iepriekš noteiktu uzraudzības kategoriju tipoloģija, piemēram, būtisks īstenošanas risks, darbības spējas problēmas, nopietns ētikas risks, aizdomas par pārkāpumu/krāpšanu, formulēti nopietni revīzijas konstatējumi un *ex ante* kontroles laikā apzināti riski. Amatpersonām skaidri jānorāda, kuras kontroles darbības tās plāno veikt apzinātā riska dēļ, piemēram, pieprasīt konkrētus apliecināšus dokumentus, uzsākt dažu projekta darbu mērķtiecīgu tehnisko pārskatīšanu, iesaistot ekspertus, un nopietnu problēmu gadījumā sākt visa projekta tehnisko pārskatīšanu un finanšu revīziju.

2.44. Lai rīku varētu efektīvi un lietderīgi izmantot, amatpersonām jānosaka atbilstošs un sasniedzams termiņš pastiprinātas uzraudzības darbības plānotai pabeigšanai. Noteiktā termiņa beigās un gadījumā, ja risks joprojām pastāv un to nepieciešams turpmāk uzraudzīt, amatpersonai ir jāatjauno pastiprinātas uzraudzības atzīme, jānosaka jauns termiņš un pēc nepieciešamības jāatjaunina uzraudzības darbības plāns.

2.45. Mūsu veiktā kopuzņēmumu pastiprinātas uzraudzības lietu izlases detalizētā analīze atklāja vairākas nepilnības, kas kavēja to efektīvu un lietderīgu uzraudzību:

- nebija noteiktas konkrētas kontroles darbības, kas saistītas ar apzinātajiem riskiem, vai nebija noteikts to īstenošanas termiņš (*EuroHPC, KDT, EU-Rail*);
- noteiktā termiņa beigās pastiprinātas uzraudzības atzīme netika ne atjaunota, ne noņemta. Turklāt pēc kontroles darbību īstenošanas amatpersona par jaunu nenovērtēja riska līmeni (*SESAR, CA un KDT*).

6. darbība

Kopuzņēmumiem *SESAR, CA, KDT, EU-Rail* un *EuroHPC* būtu jānodrošina, ka visas pastiprinātas uzraudzības darbības tiek papildinātas ar īpašām kontroles darbībām, kas vērstas uz apzinātajiem riskiem, un ka tās tiek uzraudzītas iepriekš noteiktā termiņā.

Lielākā daļa kopuzņēmumu vēl nav izstrādājuši uz risku balstītu *ex post* revīzijas pieeju pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotāciju maksājumiem

2.46. Komisijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” *ex post* revīzijas stratēģijas 4.2.1. iedaļā par uz risku balstītu atlasi ir norādīts, ka uz risku balstītas atlases mērķis *ex post* revīzijā ir mērķtiecīgi novirzīt īstenošanas struktūru budžeta daļas tur, kur konstatēto kļūdu korekcijas var būt visefektīvākās (attiecībā uz vislielāko iemaksu saņēmējiem, lielākajām iemaksām, augsta riska saņēmējiem). Tomēr uz risku balstītai atlasei būtu arī maksimāli jāpalielina “tīrīšanas” efekts (sk. **2.2. izcēlumu**), labojot galveno saņēmēju sistemātiskās kļūdas. Mērķorientēšanās uz jomām, kurās ir specifiski riski, nozīmē mērķtiecīgi pievērsties jomām, kurās kļūdu īpatsvars var pārsniegt reprezentatīvo kļūdu īpatsvaru¹³.

¹³ 4.2.1. iedaļa. Uz risku balstīta atlase.

2.47. Kopuzņēmuma darbinieku iztaujāšana, iepriekšējo *ex post* revīziju rezultāti un mūsu pieredze ar dotāciju maksājumu tiešām padziļinātām pārbaudēm apstiprināja, ka turpmāk minētie specifiskie riska kritēriji var norādīt, kuri atbalsta saņēmēji un projekti rada paaugstinātu kļūdu risku un līdz ar to ir ar potenciāli augstu tīrīšanas efektu (sk. [2.2. izcēlumu](#)):

- lielākie atbalsta saņēmēji pēc uzkrātajām dotāciju summām;
- saņēmēji ar jaunpienācēja vai MVU statusu;
- saņēmēji ar augstu kļūdu īpatsvaru iepriekšējās revīzijās, pēc kurām nav veikta pēcpārbaude;
- saņēmēji, kas ir lielā mērā atkarīgi no ES līdzekļiem;
- saņēmēji no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, ar mazu pieredzi ES dotāciju izmaksu deklarēšanas procedūrās vai bez šādas pieredzes;
- samērā sarežģītam projektam KU noteicis zemu uzraudzības līmeni;
- projekti un saņēmēji ar augstu apakšuzņēmuma līgumu un/vai ar trešām personām noslēgtu ārpakalpojumu līgumu līmeni;
- saņēmēji, kas saņem lielas ES iemaksas bez neatkarīgu revidentu apliecinājuma.

2.2. izcēlums

Tīrīšanas efekts

Komisijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” *ex post* revīzijas stratēģija paredz aprēķināt “atlikušo kļūdu īpatsvaru” tā, lai atspoguļotu revidēto saņēmēju ieviesto korekciju potenciālo ietekmi uz:

- visām kļūdām, kas konstatētas *ex post* revidētajos dotāciju maksājumos, kā arī
- sistemātiskām kļūdām, kas ietekmē nerevidētos maksājumus (“paplašinājums”),

kļūdu īpatsvaru, kas konstatēts kopuzņēmumam specifiskajā RTD ĢD Kopējā revīzijas dienesta (KRD) *ex post* revīziju reprezentatīvajā izlasē. Tāpēc atlikušo kļūdu īpatsvars parāda, cik daudz kļūdu palicis revidējamajā datu kopā pēc saņēmēju ieviestajām korekcijām saistībā ar *ex post* revīziju rezultātiem.

Lielākie atbalsta saņēmēji nodrošina vislielāko tīrīšanas efektu. Lai gan pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izdevumos kļūdu īpatsvars šajā saņēmēju datu kopas daļā nav īpaši augsts, lielākie saņēmēji aptver vairāk nekā 50 % no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izdevumiem. MVU un jaunpienācēji joprojām ir nozīmīgs augsta kļūdu līmeņa avots. Tomēr, tā kā šādu saņēmēju deklarētās atsevišķās summas ir salīdzinoši mazas, šis saņēmēju grupas tīrīšanas efekts, ko dod korekcijas, ir neliels.

2.48. Lai sniegtu pietiekamu pārliecību par kopuzņēmumu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrām, Komisijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” *ex post* revīzijas stratēģijā paredzēts, ka KRD ir jāizveido atsevišķa reprezentatīva (nejauša) izlase katram KU (otrā līmeņa izlase). Šīs izlases tiek veidotas papildus kopējai (nejaušai) izlasei (jeb pirmā līmeņa izlasei) attiecībā uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izdevumiem kopumā. Turklāt, ja ar pirmo divu līmeņu revīzijām kopuzņēmumiem nepietiek, to attiecīgo deleģēšanas nolīgumu 10. pantā ir paredzēts, ka KRD veic papildu uz risku balstītas *ex post* revīzijas pēc KU pieprasījuma un par tā līdzekļiem (trešā līmeņa izlase).

2.49. Visi kopuzņēmumi, izņemot CBE, Clean H2 un IHI, paļāvās tikai uz reprezentatīvām (nejaušām) izlasēm. Līdz ar to tie neieviesa uz risku balstītu pieeju *ex post* revīzijai un drīzāk papildināja savas reprezentatīvās *ex post* revīzijas ar *ad hoc* pieprasījumiem veikt uz risku balstītas *ex post* revīzijas vai veica paši savas *ex post* revīzijas atlasītā konkrētā riska jomā (piemēram, 2022. gadā CA atlasīja lielākās izmaksu deklarācijas, kuras varētu būt skārusi Covid-19 krīze).

2.50. Kopuzņēmumi CBE, Clean H2 un IHI izveidoja uz risku balstītu pieeju *ex post* revīzijai, lai samazinātu kļūdu īpatsvaru, pastiprinot savu *ex post* revīziju tīrīšanas efektu.

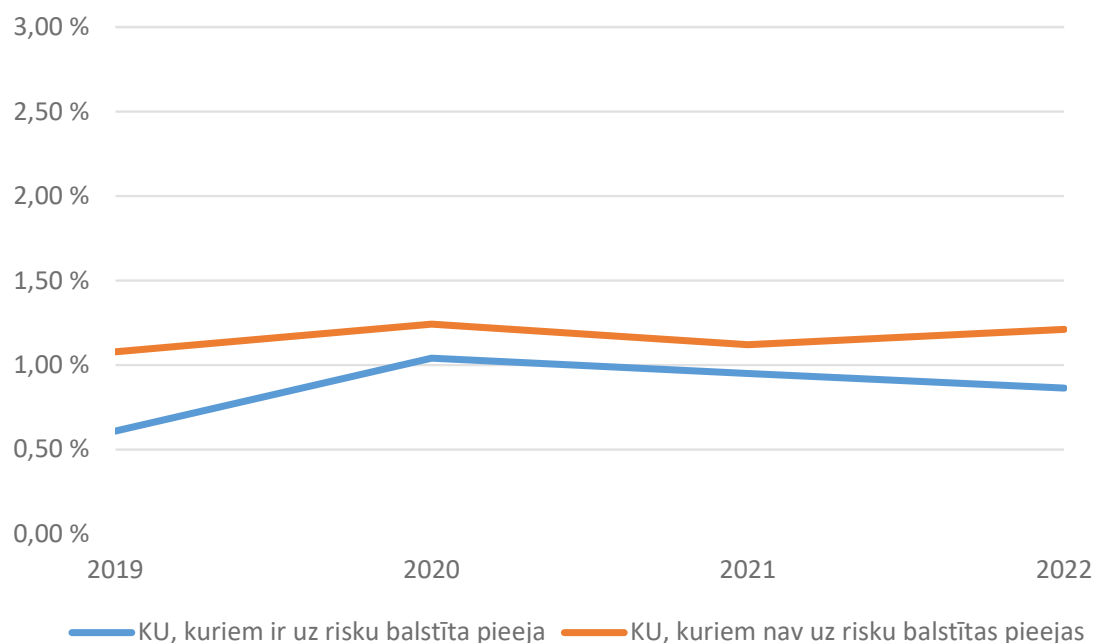
2.51. Lai palielinātu tīrīšanas efektu, tie cita starpā ņēma vērā šādus faktoros riskantu saņēmēju un projektu apzināšanai:

- o iepriekš apstiprināti atbalsta saņēmēju riska profili (piemēram, galvenie saņēmēji, kas vēl nekad nav revidēti, jaunpienācēji, MVU, saņēmēji ar iepriekš formulētiem revīzijas konstatējumiem, saņēmēji no valstīm, kas nav ES dalībvalstis);
- o atgriezeniskā saite no pamatfunkciju struktūrvienībām (piemēram, informācija par projektiem ar riskantu dotāciju budžetu, bet zemu uzraudzības līmeni, atbalsta saņēmējiem, kas lielā mērā ir atkarīgi no ES līdzekļiem, saņēmējiem vai projektiem ar pastiprinātas uzraudzības atzīmi, saņēmējiem ar lielu un neaplicinātu ES iemaksas summu utt.).

2.52. KRD pārskata ziņojumā par kļūdām, kas atklātas uz risku balstītās *ex post* revīzijās, kuras veiktas par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” dotāciju maksājumiem, norādīts, ka tikai attiecībā uz kopuzņēmumiem *Clean H2* un *IHI* izveidotā izlase vidēji bija mērķtiecīgāka salīdzinājumā ar tiem kopuzņēmumiem, kuri uz risku balstītas *ex post* revīzijas pieprasīja *ad hoc*. Tas skaidrojams ar faktu, ka abi kopuzņēmumi izmantoja labi izstrādātas aptaujas, lai atklātu atbalsta saņēmējus, kas rada vislielāko kļūdu risku.

2.53. Kopuzņēmumu *ex post* atlikušo kļūdu īpatsvara izmaiņas laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam ir parādītas **2.3. attēlā**. Tajā redzams, ka kopuzņēmumi, kuriem ir labi izstrādāta uz risku balstīta *ex post* revīzijas pieeja (*Clean H2* un *IHI*), ziņoja, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir zemāks par vidējo rādītāju kopuzņēmumiem bez šādas pieejas, jo riskantākie atbalsta saņēmēji tika regulāri identificēti un revidēti.

2.3. attēls. Vidējā atlikušā *ex post* kļūdu īpatsvara izmaiņas laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam

Avots: ERP, pamatojoties uz kopuzņēmumu 2019.–2022. gada darbības pārskatu datiem.

Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” arvien svarīgāk ir kļuvis tas, lai dotāciju pārvaldībai kopuzņēmumi īstenotu savai darbībai specifisku un uz risku balstītu pieeju

2.54. Pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” ir ieviestas svarīgas iekšējās kontroles sistēmas izmaiņas. Piemēram, Komisija savā [orientējošajā piezīmē par pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” kontroles stratēģiju](#) informē, ka KRD veiks tikai reprezentatīvas izdevumu izlases *ex post* revīziju visā pamatprogrammā un pārtrauks veikt īpašas reprezentatīvas *ex post* revīzijas par atsevišķām pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” ieinteresētajām personām, piemēram, kopuzņēmumiem. Kopuzņēmumiem būs atļauts pieprasīt uz risku balstītas *ex post* revīzijas par saņēmējiem un projektiem tikai tad, ja tie būs skaidri identificēti kā augsta riska saņēmēji un projekti.

2.55. Turklāt dažu kopuzņēmumu (*SESAR, CA, IHI, EuroHPC*) atbalsta saņēmējs un/vai projekta struktūra pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” ievērojami mainās, piemēram, palielinās MVU, jaunpienācēju un lielāku konsorciiju skaits, kā arī ir ieviesta prasība pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” darbībām izmantot tikai atklātas konkursa procedūras. Tāpēc iepriekšējās programmās apzinātie riska faktori var vairs nebūt atbilstīgi un var rasties jauni riska faktori.

2.56. Šis izmaiņas parāda, ka ir svarīgi, lai kopuzņēmumi dotāciju pārvaldībā īstenotu vai pielāgotu savai darbībai specifisku un uz risku balstītu pieeju. 2022. gadā šādu pieeju izstrādāja tikai *Clean H2* (sk. [2.3. izcēlumu](#)).

2.3. izcēlums

Clean H2 uz risku balstītā pieeja dotāciju pārvaldībai

Kopuzņēmums *Clean H2* izstrādāja pielāgotu uz risku balstītu pieeju nolūkā stiprināt pārlicību, ko tas gūst no *ex ante* kontroles mehānismiem un *ex post* revīzijām:

2022. gada sākumā KU analizēja visu pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" atbalsta saņēmēju datu kopu un atzīmēja riskantākos saņēmējus uz risku balstītu *ex post* revīziju veikšanai. Riskantākie bija visi lielākie saņēmēji ar KU iemaksas summu, kas visos KU īstenotajos pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektos pārsniedza miljonu eiro. Par tiem vēl nebija veikta *ex post* revīzija, un to riska profils bija saistīts ar MVU vai jaunpieņēta statusu.

Pārējie lielākie saņēmēji tika aicināti aizpildīt īsu pašnovērtējuma anketu, kurā galvenā uzmanība tika vērsta uz visbiežāk sastopamajām kļūdām, kas atklātas iepriekšējās *ex post* revīzijās, piemēram, izvēlētās personāla izmaksu iespējas sarežģītība, nozīmīgi apakšlīgumi, aktīvu pirkumi, iekšējās piegādes, izmaksu ziņošanas metode un iepriekšējo *ex post* revīziju rezultātā sniegto ieteikumu ieviešana.

Pamatojoties uz to atbildēm, Kopuzņēmums apzināja galvenos atbalsta saņēmējus ar augstu *ex ante* kontroles risku. Kopā ar tiem notika finanšu tīmekļsemināri, kuros galvenā uzmanība tika pievērsta tam, kādas ir galvenās iezīmes pareizi sagatavotām izmaksu deklarācijām, kurās iekļautas nozīmīgas izmaksu vienības.

Kopuzņēmuma projektu vadītāji un finanšu amatpersonas izmantoja tīmekļsemināros iegūtos rezultātus, lai uzlabotu *ex ante* kontroles mehānismu efektivitāti attiecībā uz šo galveno atbalsta saņēmēju turpmākajām izmaksu deklarācijām (maksājuma posms).

2.57. Uz risku balstītas pieejas efektivitāti dotāciju pārvaldībā var ietekmēt esošie tehniskie ierobežojumi. E-dotāciju sistēma (*COMPASS*) vēl neļauj sniegt vērtīgu automātisku atgriezenisko saiti no *ex post* revīzijas konstatējumiem (kopā ar ierosinājumiem mērķorientētiem *ex ante* kontroles mehānismiem) *ex ante* kontroleriem to riska novērtējumu veikšanai.

7. darbība

Visiem kopuzņēmumiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" dotāciju pārvaldībā būtu jāīsteno uz risku balstīta pieeja, kas aptver galvenos dotāciju pārvaldības posmus no dotācijas nolīguma sagatavošanas līdz maksājumam. Šajā saistībā kopuzņēmumiem jā īpaši jānodrošina, ka:

- a) potenciāli riskantiem atbalsta saņēmējiem un projektiem tiek piemēroti pastiprināti *ex ante* kontroles mehānismi vai veiktas *ex post* revīzijas;
- b) svarīgi *ex post* revīziju rezultāti tiek pienācīgi ņemti vērā riska novērtējumā attiecībā uz turpmāku *ex ante* kontroli.

Citi ar kopuzņēmumiem saistīti dokumenti, ko sagatavojuši ERP

2.58. Papildus gada revīzijas ziņojumam, kas attiecas uz kopuzņēmumu gada pārskatiem, 2022. un 2023. gada laikā mēs publicējam arī vairākus īpašos revīzijas ziņojumus un apskatus, kuros minēti kopuzņēmumi (sk. [2.4. attēlu](#)).

2.4. attēls. Citi ar kopuzņēmumiem vai pētniecību saistīti dokumenti, ko nesen publicējusi ERP

ERP īpašais ziņojums 05/2022

“ES iestāžu, struktūru un aģentūru kiberdrošība: sagatavotības līmenis kopumā neatbilst apdraudējumam”

No 2018. līdz 2021. gadam būtiski kiberdrošības incidenti ES struktūrās ir pieauguši vairāk nekā desmitkārt, jo attālināts darbs ir ievērojami palielinājis uzbrucēju potenciālo piekļuves punktu skaitu.

Būtiskus incidentus parasti izraisa jaunu metožu un tehnoloģiju izmantošana, un to izmeklēšana un seku pārvarēšana var ilgt vairākas nedēļas un pat mēnešus. Kā piemēru var minēt kiberuzbrukumu Eiropas Zāļu aģentūrai, kad tika nopludināti sensitīvi dati un ar tiem manipulēja tā, lai mazinātu uzticēšanos vakcīnām.

Galvenais revidentu secinājums bija, ka ES struktūru kiberdrošības sagatavotības līmenis ir atšķirīgs un kopumā neatbilst arvien pieaugošajam apdraudējumam. Konkrētāk, tām trūkst konsekventas pieejas kiberdrošībai, un ne vienmēr ir ieviesti būtiski kontroles mehānismi un būtiska kiberdrošības paraugprakse.

Lai gan kiberdrošības līmeņa atšķirības teorētiski varētu pamatot ar dažādiem riska profiliem un to apstrādāto datu atšķirīgajiem sensitivitātes līmeņiem, revidenti uzsver, ka kiberdrošības nepilnības vienā ES struktūrā var pakļaut kiberdrošības apdraudējumiem vairākas citas organizācijas, jo ES struktūras savā starpā ir cieši saistītas.

Visbeidzot, pašlaik ES iestāžu, aģentūru un struktūru informācijas drošībai un kiberdrošībai nav juridiskā satvara.

ERP īpašais ziņojums 23/2022

“Sinergijas starp pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” un Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem”

Stratēģijā “Eiropa 2020” Komisija uzsvēra, ka pētniecība un inovācija ir viens no galvenajiem sociālās un ekonomiskās labklājības un vides ilgtspējas virzītājspēkiem.

Divi galvenie pētniecības un inovācijas atbalsta fondi bija pamatprogramma “Apvārsnis 2020”, kuras budžets bija 76,4 miljardi EUR, un Eiropas strukturālie un investīcijas fondi (ESI fondi), no kuriem gandrīz 41 miljards EUR atvēlēts pētniecības un inovācijas darbībām.

Šajā ziņojumā vērtēts, vai Komisija un attiecīgās valsts/reģionālās īstenošanas iestādes ir veikušas atbilstīgus pasākumus, lai izveidotu sinergijas starp pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” un ESI fondiem.

Secinājums bija tāds, ka daži faktori, kas ir būtiski sinerģiju radīšanai, tomēr vēl nebija pilnībā ieviesti un ka īstenošana atšķirās atkarībā no sinerģijas veida. Abu programmu pētniecībā un inovācijā ieinteresēto personu sadarbība joprojām bija ierobežota. Tā kā nepastāv integrēta ESI fondu projektu datubāze, kas būtu sadarbīgīga ar pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” datubāzi, Komisijai un valstu/reģionālajām iestādēm bija grūti apzināt un izpētīt iespējamās sinerģijas. Turklāt ESI fondu vadošās iestādes neīstenoja visus stratēģiskajos dokumentos paredzētos sinerģiju veicināšanas pasākumus. Dažiem projektu priekšlikumiem, kas bija pozitīvi novērtēti pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” ietvaros, bet netika finansēti no tās resursu trūkuma dēļ, piešķīra kvalitātes zīmi (izcilības zīmogu), lai tiem atvieglotu ESI fondu finansējuma saņemšanu. Tomēr tikai ierobežots skaits kvalitātes zīmi ieguvuši atlasīto pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbību galā galā saņēma finansējumu no ESI fondiem.

Revidenti iesaka Komisijai:

- uzlabot sadarbību starp ieinteresētajām personām, kas darbojas pētniecības un inovācijas jomā;
- izmantot datubāzu potenciālu, lai veicinātu sinerģijas;
- palielināt lejupējo sinerģiju izmantošanu un
- uzlabot informācijas plūsmas par pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” projektiem, kuriem piešķirts izcilības zīmogs.

ERP īpašais ziņojums 05/2023

“Sadrumstalots veidojums, kam nepieciešama turpmāka vienkāršošana un pārskatbaidība”

Šīs revīzijas mērķis bija sniegt ieskatu ES pašreizējā finanšu vidē, kas ir raksturota kā “līdzekļu un instrumentu galaktika ap ES budžetu”. Kopuzņēmumi ir minēti kā instrumenti, kuri ir pilnībā integrēti ES budžetā.

Ziņojuma mērķis bija apzināt iespējas vienkāršot un racionalizēt ES finanšu vidi. Revidenti arī izvērtēja iemeslus, kāpēc tiek izveidoti instrumenti ārpus ES budžeta, un to, vai spēkā esošie noteikumi nodrošina pienācīgu publisko kontroli pār finansējumu.

Ziņojumā tika konstatēts, ka ES finanšu vide sastāv no daudzām instrumentiem ar dažādu pārvaldības kārtību un līdzekļu avotiem, kā arī atšķirīgu iespējamo saistību segumu.

Attiecībā uz dažiem no šiem instrumentiem nav veikta to snieguma revīzija, un šie instrumenti nav Eiropas Parlamenta pārraudzībā

Revidenti atzīmē nesen panākto progresu vairāku instrumentu konsolidēšanā. Tomēr vienkāršošanas potenciāls vēl nav pilnībā izmantots, jo īpaši attiecībā uz instrumentiem, kas sniedz finansiālo palīdzību.

Revidenti iesaka Komisijai:

- izvērtēt jebkādas priekšlikumus par jauniem instrumentiem un informēt Padomi;
- publicēt informāciju par ES finanšu vidu kopumā;
- integrēt Modernizācijas fondu ES budžetā un
- konsolidēt esošos finansiālās palīdzības instrumentus.

Avots: ar plašāku ziņojumu izklāstu, saistītajiem ieteikumiem un revidēto vienību atbildēm var iepazīties ERP tīmekļa vietnē eca.europa.eu.

Kopuzņēmumu atbilde uz 2. nodaļu

2.38 Ir svarīgi norādīt, ka lielāko daļu no kopuzņēmuma *SESAR 3* "Apvārsnis 2020" budžeta izlietoja galvenie saņēmēji (kopuzņēmuma privātie dalībnieki), kas galvenokārt īstenoja lielus rūpnieciskās pētniecības uzaicinājumu projektus, kuri visi tika *ex post* revidēti (dažkārt vairākas reizes) iepriekšējās programmās. Tāpēc kopuzņēmums *SESAR* uzskatīja, ka atlikušais risks, kas saistīts ar mazākiem labuma guvējiem un jaunpienācējiem (kuriem netika veikta *ex post* revīzija), ir diezgan zems.

Visbeidzot, tā kā pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu skaits bija diezgan ierobežots un tos lielākoties īstenoja zināmi un *ex post* revidēti saņēmēji, kopuzņēmums novērtēja vispārējos riskus, kas saistīti ar programmu "Apvārsnis 2020", drīzāk tās galveno saņēmēju līmenī, nevis projektu līmenī.

2.40 Kopuzņēmums "Eiropas dzelzceļš" (*EU-Rail JU*) vēlas uzsvērt, ka kļūdu risks pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju maksājumos tika lielā mērā mazināts, izmantojot fiksētas summas. Galvenokārt, *EU-Rail JU* nodrošināja saprātīgas fiksētas summas, izmantojot finanšu ekspertus uzaicinājumu izvērtēšanas procedūrās, un rūpīgi izpētīja un apsprieda visas izmaksas, kurus apšaubīja finanšu eksperti dotāciju nolīguma sagatavošanas posmā, saskaņā ar Komisijas 2017. gada 27. oktobra Lēmumu C(2017) 7151 par atļauju pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbību attaisnotajām izmaksām izmantot atlīdzināšanu, pamatojoties uz fiksētu summu.

Lai gan *EU-Rail JU* ir iestrādājis procedūras augsta riska faktoru *ex-ante* identificēšanai pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju nolīgumiem, kopuzņēmums atzīst, ka šīs procedūras ir iespējams labāk saskaņot ar Komisijas norādījumiem par 'uz risku balstītu *ex-ante* kontroli'.

2.55 Saskaņā ar programmu "Apvārsnis Eiropa" *SESAR 3* kopuzņēmums ar lielāku privāto dalībnieku skaitu organizē atklātus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus. 2023. gadā, kad noslēdzās pirmie programmas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumi, *SESAR 3* kopuzņēmums pieņēma jaunu, uz risku balstītu pieeju *ex-ante* kontrolei un ieviesa jaunus, uz risku balstītus rīkus, kas novērtē riskus projektu līmenī un jaunpienācējiem. Kopuzņēmums *SESAR 3* sniegs informāciju par šīm darbībām savā 2023. gada darbības pārskatā.

DARBĪBA 7 Kopuzņēmumi ir informēti par būtiskām izmaiņām Komisijas iekšējās kontroles sistēmā attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" dotācijām, saskaņā ar kurām kopuzņēmumi vairs nevar izveidot savus īpašos reprezentatīvos paraugus un aprēķināt savu īpašo reprezentatīvo un atlikušo kļūdu īpatsvaru. Līdz ar to visi kopuzņēmumi jau gatavojas šīm izmaiņām, definējot savu kopējo īstenošanas pieeju Komisijas "Apvārsnis Eiropa" kontroles stratēģijai, kas ietvers šādus elementus:

- uz risku balstītas *ex ante* pārbaudes;

- uz risku balstītas *ex post* revīzijas; un
- GDP (gada darbības pārskatu) ziņojumus par nozīmīgākajiem *ex post* revīzijas rezultātiem (nenorādot kopuzņēmuma specifisko kļūdu īpatsvaru), atklātajiem iekšējās kontroles trūkumiem un tīrīšanas ietekmi.

Kopuzņēmumu kopējā īstenošanas pieeja (patlaban tiek gatavota), kas pievērsīsies ERP konstatējumam un 7. darbībai, balstīsies uz jauniem ticamības nodrošināšanas pamatelementiem, kas ir būtiski pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” ietvaros.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

3. nodaļa

ES kopuzņēmumu ticamības deklarācijas

3.1. Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

Atzinumu pamatojums

3.1.1. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem (*ISSAI*). Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā, kas attiecas uz revidenta pienākumiem. Mēs esam ievērojuši neatkarības prasības un ētikas pienākumus saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem. Uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi

3.1.2. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un kopuzņēmumu finanšu noteikumiem katra kopuzņēmuma vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilstu regulējumam, kas tiem piemērojams. Katra kopuzņēmuma vadībai ir galīgā atbildība par kopuzņēmuma pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

3.1.3. Sagatavojot pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt kopuzņēmumu spēju turpināt darbību, attiecīgi izklāstīt jautājumus, kas saistīti ar darbības turpināšanu, un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt organizāciju vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas organizācijas slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

3.1.4. Stratēģiskie vadītāji ir atbildīgi par kopuzņēmumu finanšu ziņojumu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

3.1.5. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka kopuzņēmumu pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarācijas par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklātas būtiski nepareizas ziņas vai būtiskas neatbilstības. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem pārskatiem.

3.1.6. Saistībā ar ieņēmumiem mēs pārbaudām no Komisijas, citiem partneriem vai iesaistītajām valstīm saņemtās iemaksas un novērtējam kopuzņēmumu procedūras citu ieņēmumu (ja tādi ir) iekasēšanai.

3.1.7. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šajā pārbaudē skatām visu veidu maksājumus brīdī, kad tie tiek veikti, izņemot avansus. Mēs pārbaudām avansa maksājumus tad, kad līdzekļu saņēmējs sniedz pamatojumu par to pareizu izlietojumu un kopuzņēmums šo pamatojumu pieņem, dzēšot avansa maksājumu vai nu tajā pašā gadā, vai vēlāk.

3.1.8. Saskaņā ar *ISA* un *ISSAI* mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs veicam arī šādas darbības:

- apzinām un novērtējam risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku. Mēs iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinumu pamatošanai. Risks neatklāt būtiski nepareizas ziņas vai neatbilstību, kas radušās krāpšanas dēļ, ir lielāks nekā neatklāt kļūdas, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu;
- iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par šīs iekšējo kontroles mehānismu efektivitāti;
- novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju;
- izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par kopuzņēmuma spēju turpināt darbību. Ja secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā revīzijas ziņojumā uz to ir jāvērs uzmanība,

norādot uz attiecīgo informāciju pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revīzijas ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt organizācijai pārtraukt darbību;

- Mēs izvērtējam pārskatu vispārējo izklāstu, struktūru un saturu, tostarp informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtotie darījumi un notikumi pārskatos ir izklāstīti patiesi;
- Mēs iegūstam pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par kopuzņēmumu finanšu informāciju, lai izstrādātu atzinumu par pārskatiem un tiem pakārtotajiem darījumiem. Mēs atbildam par revīzijas vadību, pārraudzību un izpildi. Mēs esam vienīgie atbildīgie par saviem revīzijas atzinumiem;
- Mēs ņemam vērā neatkarīga ārējā revidenta veikto revīzijas darbu saistībā ar kopuzņēmumu pārskatiem, kā noteikts ES Finanšu regulas¹⁴ 70. panta 6. punktā.

3.1.9. Attiecībā uz kopuzņēmumu pētniecības izdevumiem pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” *ex post* revīzijas veic Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz Kopējā revīzijas dienesta *ex post* revīziju rezultātiem Komisija savā priekšlikumā “Apvārsnis 2020” regulai¹⁵ uzskatīja, ka kļūdu risks gadā robežās no 2 % līdz 5 % ir reālistisks mērķis, ņemot vērā kontroles izmaksas un pētniecības projekta izmaksu atlīdzināšanas noteikumu sarežģītību. Komisijas mērķis attiecībā uz atlikušo kļūdu līmeni ir pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” slēgšanas laikā sasniegt līmeni, kas ir pēc iespējas tuvāks 2 %. Arī attiecībā uz kopuzņēmumu pētniecības izdevumiem pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests.

3.1.10. Mēs sazināties ar vadību par tādiem jautājumiem kā revīzijai plānotais tvērums un laika grafiks, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem un par visām nozīmīgām iekšējās kontroles mehānismu nepilnībām, kuras esam atklājuši revīzijas laikā.

3.1.11. No jautājumiem, ko apspriežam ar kopuzņēmumiem, mēs apzinām tos, kuri pārskatu kārtējā perioda revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi. Šos jautājumus mēs aprakstām savā revīzijas ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko sabiedrība gūtu no šīs paziņošanas.

¹⁴ Regula (ES, Euratom) 2018/1046.

¹⁵ COM(2011) 809.

Kopuzņēmumi, kas īsteno ES pamatprogrammas

Kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3”
(*SESAR 3*)

3.2. Kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3” (*SESAR 3*)

Ievads

3.2.1. Kopuzņēmumu “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3” (*SESAR 3*), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim¹⁶. Kopuzņēmums *SESAR 3* aizstāja un turpināja kopuzņēmumu *SESAR*, ko izveidoja Septītajā pētniecības pamatprogrammā 2007. gada februārī uz astoņiem gadiem¹⁷ (*SESAR 1*) un kura darbības laiku 2014. gada jūnijā pagarināja, lai tas turpinātu darboties pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” līdz 2024. gada 31. decembrim¹⁸.

3.2.2. Kopuzņēmums *SESAR 3* ir publiskā un privātā sektora partnerība ar mērķi izstrādāt modernizētu gaisa satiksmes pārvaldību Eiropā un ar pētniecības un inovācijas palīdzību paātrināt Eiropas digitālās gaisa telpas izveidi. Tā dibinātāji ir ES, ko pārstāv Komisija, Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācija (*Eirokontrolle*) un vairāk nekā 50 organizācijas, kas aptver visu aviācijas vērtību ķēdi, no lidostām, visu kategoriju gaisa telpas izmantotājiem, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem, dronu pilotiem un pakalpojumu sniedzējiem, ražošanas nozari un zinātnieku aprindām.

¹⁶ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”.

¹⁷ Padomes Regula (EK) Nr. 219/2007, ar ko izveido Kopuzņēmumu, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu (*SESAR*).

¹⁸ Padomes Regula (ES) Nr. 721/2014, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 219/2007.

Kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3”
(SESAR 3)

3.2.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti 3.2.1. tabulā.

3.2.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	146,9	69,9	110 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	158,8	34,8	356 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	36	37	-3 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

3.2.4. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts 3.2.1. tabulā, lielā mērā ir atkarīgas no daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma. Kopuzņēmuma darbība tika sākta 2022. gadā līdz ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” īstenošanu. Tāpēc 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.2.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma SESAR 3 vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts 150. lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Kopuzņēmums "Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3"
(SESAR 3)

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.2.6. Mēs revidējām

- a) Kopuzņēmuma SESAR 3 pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus¹⁹ un budžeta izpildes pārskatus²⁰ par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.2.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma SESAR 3 pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma SESAR 3 finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

¹⁹ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

²⁰ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Kopuzņēmums "Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3"
(SESAR 3)

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.2.8. Mēs uzskatām, ka SESAR 3 pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.2.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma SESAR 3 pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.2.10. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.2.11. Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos pa dalībnieku kategorijām (ES, privātā sektora dalībnieki un Eirokontrolle) norādītās atzītās iemaksu summas ievērojami atšķiras. Tas ir tāpēc, ka ES naudas iemaksas tiek validētas un atzītas, kad tās tiek izmaksātas. Kopuzņēmumam projekta īstenošanas sākumā, bet dalībnieku iemaksas natūrā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validācijas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko viedo iemaksas naudā, no vienas puses, un iemaksas natūrā, no otras puses, Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās, ņemot vērā parakstītos dotācijas nolīgumus un pasūtījuma līgumus.

3.2.12. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3”
(SESAR 3)

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” īstenošana

3.2.13. 3.2.2. tabulā ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.2.2. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu un divpusējiem nolīgumiem)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (MOVE GD)	555,8	29,3	Neattiecas	585,0	537,3	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	537,3
Eirokontrolē	467,0	25,0	Neattiecas	492,0	16,8	274,1	39,5	Neattiecas	330,4
Privātā sektora dalībnieki	280,0	18,5	Neattiecas	298,5	10,8	234,1	44,5	Neattiecas	289,4
Kopā	1 302,8	72,8	Neattiecas	1 375,5	564,9	508,2	84,0	Neattiecas	1 157,1

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

Dalībnieku juridiskās saistības atbilst iemaksu mērķrādītāju līmenim

3.2.14. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem, ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis, konkrēti, parakstītie dotācijas nolīgumi un pasūtījuma līgumi. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmis saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 555,8 miljonu EUR apmērā par pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” parakstītajiem dotācijas nolīgumiem un pasūtījuma līgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 65,7 miljoni EUR (jeb 11,8 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem un līgumiem, kas vēl jāpabeidz. Tajā pašā laikā privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies juridiskas saistības pilnā apmērā nodrošināt 280 miljonu EUR iemaksas natūrā, kas nozares dalības nolīgumā noteiktas kā mērķrādītājs. No šīs summas nozares dalībnieki 2022. gada beigās bija ziņojuši par 278,5 miljoniem EUR (jeb 99,5 %). Eurokontrolē bija pilnībā uzņēmusies saistības nodrošināt, ka tiek veiktas iemaksas pamatdarbībās mērķrādītāja 467 miljonu EUR apmērā, kā noteikts divpusējā nolīgumā. No šīs summas tā 2022. gada beigās ziņoja par 313,6 miljoniem EUR (jeb 67 % no mērķrādītāja).

Kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3”
(SESAR 3)

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbībām paredzēto 2022. gada budžeta maksājumu izpilde pasliktinājās, jo atbalsta saņēmēji saskārās ar pieaugošām izmaksām un piegādes problēmām

3.2.15. Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” darbībām Kopuzņēmums nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību aproprācijas, jo tas bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2020. gada beigām. Pamatdarbības maksājumu aproprāciju izpildes līmenis pazeminājās līdz 54 % (2021. gadā – 93 %). Saskaņā ar Kopuzņēmuma 2022. gada ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību tas bija saistīts ar pieaugošajām izmaksām un piegādes problēmām, ar kurām atbalsta saņēmēji saskārās Covid-19 krīzes dēļ. Tāpēc lielākā daļa pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” projektu bija jāpagarina un galīgie maksājumi bija jāatliek uz 2023. gadu.

Programmas “Apvārsnis Eiropa” īstenošana

3.2.16. *3.2.3. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.2.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽¹⁾ – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (MOVE GD)	570,0	30,0	600,0	83,5	Neattiecas	Neattiecas	83,5
Privātā sektora dalībnieki	475,0	25,0	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eirokontrolle	475,0	25,0	500,0	1,5	0,0	0,0	1,5
Kopā	1 520,0	80,0	1 600,0	85,0	0,0	0,0	85,0

(1) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbībās (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.2.17. Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” saistību aproprācijas 2022. gadam tika pilnībā izpildītas pirmajiem diviem dotāciju uzaicinājumiem, kas tika izsludināti 2022. gada aprīlī. Komisija šo projektu īstenošanai 2022. gadā veica naudas iemaksas 83,5 miljonu EUR apmērā. Tomēr, tā kā novērtēšanas posms līdz gada beigām vēl nebija pabeigts, naudas iemaksas var izmantot un saistītos priekšfinansējuma maksājumus veikt tikai 2023. gada pirmajā pusē, kad ir parakstīti dotācijas nolīgumi.

Kopuzņēmums "Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3"
(SESAR 3)

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.2.18. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izdevumiem *ex post* revīzijas veica Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,4 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 1,8 %²¹. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

3.2.19. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī²². Izlasē iekļauto Kopuzņēmuma atbalsta saņēmēju līmenī mēs neatradām nopietnas skaitļos izsakāmas kļūdas. Vienā gadījumā mēs ziņojām par sistēmisku problēmu, kas izrietēja no neattiecināmām izmaksām, kuras atbalsta saņēmējs deklarējis par neobligātiem finanšu pārskata apliecinājumiem saistībā ar starpposma finanšu pārskatiem.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.2.20. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

²¹ Kopuzņēmuma SESAR 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.1.2.3. nodaļa.

²² Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Kopuzņēmums "Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3" (SESAR 3)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2021	<p>Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, Kopuzņēmums SESAR 3 (un tā priekštecis) vēl nav veicis šādas iemaksas.</p> <p>Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem²³ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz SESAR 3 šis procentuālais īpatsvars ir 7,7 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Tomēr Vienotajā pamataktā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzaspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.</p>	<p>Kopuzņēmums SESAR 3 veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.</p> <p>Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.</p>	Slēgts

²³ 83.a pants.

Kopuzņēmums "Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība 3"
(SESAR 3)

Kopuzņēmuma atbilde

3.2.11 Kopuzņēmums pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un šo jautājumu pilnībā risinās nākamā gada pārskatos.

3.2.13 Lai gan Eirokontroles iemaksu līmenis bija atbilstošs prognozēm līdz 2020. gadam, pēc tam tas samazinājās Covid-19 pandēmijas dēļ, jo:

- samazinājās privāto partneru darbības līdz 2022. gadam, kas tieši ietekmēja ar Eirokontroli saistītos ieguldījumus, tostarp mācības un apstiprinājumus; un
- Eirokontroles dalībvalstis prasīja Eirokontrolei samazināt tās kopējo budžetu pandēmijas solidaritātes plāna kontekstā. Attiecīgi tai bija jāsamazina ārpalpojumiem paredzētais budžets un jāatliek pieņemšana darbā uz diviem gadiem (kamēr ievērojams skaits ekspertu aizgāja pensijā).

Tomēr lielākā daļa kopuzņēmuma "Apvārsnis 2020" projektu ir īstenoti un sasnieguši paredzēto gatavību, kā plānots. Saistībā ar kopuzņēmumu SESAR 3 Eirokontrole ir atjaunojusi savu apņemšanos, ieguldot līdz 500 miljoniem euro.

3.2.17 Tā kā 2021. gada 30. novembrī vēlu stājās spēkā Padomes regula, ar ko izveido kopuzņēmumu saskaņā ar 2021.-2027. gada DFS, kavējās kopuzņēmuma pārvaldības pilnīga izveide un līdz ar to arī pirmās darba programmas pieņemšana un pirmo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus izsludināšana, kurus varēja publicēt tikai 2022. gada 7. aprīlī.

3.2.19 Kopuzņēmums SESAR 3 no saņēmēja atgūs pārmaksātās summas.

3.3. Kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

Ievads

3.3.1. Kopuzņēmumu "Tīra aviācija" (CA), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim²⁴. Kopuzņēmums CA aizstāja un turpināja Kopuzņēmumu kopīgās tehnoloģiju ierosmes aeroinženierijas jomā īstenošanai, ko izveidoja Septītajā pētniecības pamatprogrammā 2007. gada decembrī uz desmit gadiem²⁵ ("Clean Sky 1") un kura darbības laiku pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" pagarināja līdz 2024. gada 31. decembrim²⁶ ("Clean Sky 2").

3.3.2. Kopuzņēmums CA ir publiskā un privātā sektora partnerība pētniecības un inovācijas jomā, kuras mērķis ir pārveidot aviāciju ilgtspējīgai un klimatneitrālai nākotnei. Tā dibinātāji ir ES, ko pārstāv Komisija, un aviācijas nozares organizācijas, kas uzskaitītas Vienotā pamataкта I pielikumā²⁷. Turklāt kopuzņēmumam CA ir asociētie locekļi, kas atlasīti uzaicinājumos izteikt ieinteresētību.

3.3.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.3.1. tabulā**.

3.3.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	415,3	189,9	119 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	411,2	182,6	125 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	41	42	-2 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

²⁴ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

²⁵ Padomes Regula (EK) Nr. 71/2008, ar ko izveido kopuzņēmumu "Clean Sky".

²⁶ Padomes Regula (ES) Nr. 558/2014, ar ko izveido kopuzņēmumu "Clean Sky 2".

²⁷ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

3.3.4. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts **3.3.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarīgas no daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma. Kopuzņēmuma darbība tika sākta 2022. gadā līdz ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanu. Tāpēc 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.3.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma CA vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts **150.** lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.3.6. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma CA pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus²⁸ un budžeta izpildes pārskatus²⁹ par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

²⁸ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

²⁹ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.3.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma CA pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma CA finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.3.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma CA pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.3.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma CA pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.3.10. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.3.11. Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos pa dalībnieku kategorijām (ES un privātā sektora dalībnieki) norādītās atzītās iemaksu summas ievērojami atšķiras. Tas ir tāpēc, ka ES naudas iemaksas tiek validētas un atzītas, kad tās tiek izmaksātas Kopuzņēmumam projekta īstenošanas sākumā, bet dalībnieku iemaksas natūrā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validēšanas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko veido iemaksas naudā, no vienas puses, un iemaksas natūrā, no otras puses,

kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās.

3.3.12. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošana

3.3.13. *3.3.2. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas 2022. gada beigās.

3.3.2. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu un juridiskiem lēmumiem)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – pazīnotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (RTD GD)	1 716,0	39,0	Neattiecas	1 755,0	1 682,7	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	1 682,7
Privātā sektora dalībnieki	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	139,0	1 223,1	2 221,9
Kopā	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 713,2	829,3	139,0	1 223,1	3 904,6

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

Dalībnieku juridiskās saistības atbilst iemaksu mērķrādītāju līmenim

3.3.14. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis attiecībā uz parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmis saistības par 1716 miljoniem EUR no maksimālās ES pamatdarbības iemaksas par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 70,1 miljons EUR (jeb 4,1 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz. Tajā pašā laikā privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies juridiskas saistības nodrošināt iemaksas natūrā Kopuzņēmuma pamatdarbībās 968,3 miljonu EUR apmērā un iemaksas natūrā papildu pasākumos 1223,1 miliona EUR apmērā jeb 101,6 % no minimālā mērķrādītāja – 2154,9 miljoni EUR. Šīs summas, par kurām uzņemtas saistības, tika pilnībā paziņotas 2022. gada beigās.

kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām paredzētā 2022. gada budžeta maksājumu izpilde samazinājās, jo atbalsta saņēmēji saskārās ar problēmām Covid-19 dēļ

3.3.15. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām Kopuzņēmums nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību aproprācijas, jo tas bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2020. gada beigām. Pamatdarbības maksājumu aproprāciju izpildes līmenis bija 78 % (2021. gadā – 83 %). Ievērojamā skaitā notiekošo pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu tehniskās darbības Covid-19 dēļ aizkavējās vai bija jāsamazina. Tāpēc šie projekti bija jāgroza vai jāpagarina to termiņš un galīgie maksājumi bija jāatliek uz 2023. gadu.

Programmas "Apvārsnis Eiropa" īstenošana

3.3.16. *3.3.3. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.3.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽¹⁾ – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (RTD ĢD)	1 660,8	39,2	1 700,0	178,0	Neattiecas	Neattiecas	178,0
Privātā sektora dalībnieki	2 360,8	39,2	2 400,0	1,9	0,0	0,0	1,9
Kopā	4 021,6	78,4	4 100,0	179,9	0,0	0,0	179,9

(1) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbībās (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.3.17. 2022. gadā Komisija veica naudas iemaksas 178 miljonu EUR apmērā. Kopuzņēmums gandrīz pilnībā izmantoja pamatdarbības iemaksas 176 miljonu EUR apmērā priekšfinansējuma maksājumiem saistībā ar pirmajiem dotācijas nolīgumiem, kas noslēgti pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" ietvaros.

Zems 2022. gada administratīvā budžeta izpildes līmenis

3.3.18. Kopuzņēmuma administratīvo maksājumu budžeta (2. sadaļa) izpildes līmenis 2022. gada beigās bija zems – 54 %. Saskaņā ar Kopuzņēmuma ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību tas galvenokārt bija saistīts ar IT un komunikācijas pakalpojumiem, kas sniegti 2022. gada pēdējā ceturksnī un apmaksāti 2023. gadā, un ar samazinātām izmaksām par Komisijas sniegtajiem pakalpojumiem.

kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.3.19. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un "Apvārsnis Eiropa" izdevumiem *ex post* revīzijas veica Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 1,6 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 0,4 %³⁰. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

3.3.20. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī³¹. Vienā gadījumā mēs konstatējām un izteicām skaitļos nopietnu kļūdu, kas radusies pārāk lielu personāla izmaksu deklarēšanas dēļ, jo atbalsta saņēmējs iesniedza izmaksu deklarāciju, kuras pamatā bija budžetā paredzētās personāla izmaksas.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.3.21. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

³⁰ Kopuzņēmuma CA 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.1. nodaļa.

³¹ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

kopuzņēmums "Tira aviācija" (CA)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2020	Kopuzņēmums ievērojami palielināja pagaidu darbinieku skaitu. Šāda prakse faktiski rada pastāvīgas amata vietas, kas pārsniedz štata sarakstos paredzētās vietas. Tas norāda, ka Kopuzņēmuma štata darbinieku skaits nav pietiekams, lai īstenotu Kopuzņēmuma pētniecības un inovācijas programmu un saistītos darba plānus. Šāds stāvoklis Kopuzņēmumam rada nozīmīgu risku saistībā ar pamatkompetenču saglabāšanu, neskaidriem pārskatatbildības kanāliem un zemāku personāla efektivitāti, kas varētu negatīvi ietekmēt Kopuzņēmuma vispārējo sniegumu.	2022. gadā Kopuzņēmums turpināja izmantot lielu skaitu pagaidu darbinieku, un tas skaidrojams ar pastāvīgo darbinieku štata saraksta ierobežojumiem un kraso darba apjoma pieaugumu, ko radīja pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" paralēla īstenošana.	Atvērts
2	2021	Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, Kopuzņēmums CA (un tā priekštecis) vēl nebija veicis šādas iemaksas.	Kopuzņēmums CA veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.	Slēgts

kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
		Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem ³² un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz CA šis procentuālais īpatsvars ir 2,3 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Tomēr Vienotajā pamatā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzāspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.	Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.	
3	2021	2021. gadā svarīgi dokumenti tika apstiprināti, nokopējot un ievietojot atbildīgā kredītrīkotāja paraksta attēlu dokumentā <i>Word</i> formātā un pēc tam pārveidojot datni PDF formātā. Šāda prakse var radīt juridiskus riskus, jo citi var apstrīdēt parakstīto dokumentu pareizību.	Kopuzņēmums CA 2022. gadā ievieša pienācīgu elektronisko parakstu.	Slēgts

³² 83.a pants.

kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CA)

Kopuzņēmuma atbilde

3.3.11 Kopuzņēmums pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un pilnībā risinās šo jautājumu nākamā gada pārskatos.

3.3.20 Kopuzņēmums piekrīt revīzijas konstatējumiem. Šajā kontekstā Kopuzņēmums ir īstenojis vairākus *ex-ante* pasākumus ar mērķi samazināt līdzīgas kļūdas, uzlabojot saņēmēju un par dotāciju īstenošanu atbildīgo Kopuzņēmuma darbinieku informētību. Tie ir šādi:

- Informatīvu pasākumu organizēšana.
- Saišu kopīgošana uz tīmekļsemināriem, ko piedāvā ES Finansējuma un iepirkumu portāls.
- Paziņojums saņēmējiem (jo īpaši MVU un jaunpienācējiem) par to, kā izvairīties no visbiežāk sastopamajām kļūdām, deklarējot ES dotāciju izmaksas.

3.4. Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

Ievads

3.4.1. Kopuzņēmumu "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim³³. Kopuzņēmums IHI aizstāja un turpināja Kopuzņēmumu novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai, ko izveidoja Septītajā pētniecības pamatprogrammā 2007. gada decembrī uz desmit gadiem³⁴ (IMI 1) un kura darbības laiku pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" pagarināja līdz 2024. gada 31. decembrim³⁵ (IMI 2).

3.4.2. Kopuzņēmums IHI ir publiskā un privātā sektora partnerība, kas pievēršas starpdisciplinārai, ilgtspējīgai un uz pacientiem orientētai pētniecībai un inovācijai veselības jomā. Tā dibinātāji ir ES, ko pārstāv Komisija, un Eiropas rūpniecības asociācijas COCIR, Eiropas Farmācijas uzņēmumu un apvienību federācija, ietverot Vaccines Europe, EuropaBio un MedTech Europe.

3.4.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.4.1. tabulā**.

3.4.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	174,8	210,4	-17 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	272,4	11,0	2 376 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	49	50	-2 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

³³ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

³⁴ Padomes Regula (EK) Nr. 73/2008, ar ko izveido Kopuzņēmumu novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai.

³⁵ Padomes Regula (ES) Nr. 557/2014, ar ko izveido kopuzņēmumu "2. ierosme inovatīvu zāļu jomā".

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

3.4.4. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts **3.4.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarīgas no daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma. Kopuzņēmuma darbība tika sākta 2022. gadā līdz ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanu. Tāpēc 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.4.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma IHI vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts **150.** lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.4.6. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma IHI pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus³⁶ un budžeta izpildes pārskatus³⁷ par 2021. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.4.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma IHI pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma IHI finanšu stāvokli

³⁶ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

³⁷ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.4.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma IHI pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.4.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma IHI pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.4.10. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.4.11. Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos pa dalībnieku kategorijām (ES un privātā sektora dalībnieki) norādītās atzītās iemaksu summas ievērojami atšķiras. Tas ir tāpēc, ka ES naudas iemaksas tiek validētas un atzītas, kad tās tiek izmaksātas Kopuzņēmumam projekta īstenošanas sākumā, bet dalībnieku iemaksas natūrā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validācijas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko veido iemaksas naudā, no vienas puses, un iemaksas natūrā, no otras puses, Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās, ņemot vērā parakstītos dotācijas nolīgumus un pasūtījuma līgumus.

3.4.12. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

Septītās pamatprogrammas īstenošana

Kopuzņēmums vēl nav pabeidzis programmas īstenošanu

3.4.13. Dalībnieku iemaksas Kopuzņēmumā Septītajā pamatprogrammā 2022. gada beigās parādītas **3.4.2. tabulā**.

3.4.2. tabula. Dalībnieku iemaksas Septītajā pamatprogrammā (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (RTD ĢD)	966,0	34,0	Neattiecas	1 000,0	938,4	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	938,4
Privātā sektora dalībnieki	966,0	34,0	Neattiecas	1 000,0	21,9	808,9	23,0	Neattiecas	853,8
Kopā	1 932,0	68,0	Neattiecas	2 000,0	960,3	808,9	23,0	Neattiecas	1 792,2

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.4.14. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmies saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 966 miljonu EUR apmērā par Septītajā pamatprogrammā parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. Desmit gadus pēc Septītās pamatprogrammas beigām vēl ir jāizmaksā aptuveni 44,9 miljoni EUR (jeb 5 %) par projektiem, kas vēl nav pabeigti. Privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies juridiskas saistības nodrošināt iemaksas natūrā 914,2 miljonu EUR apmērā jeb 94,6 % no minimālā pamatdarbības mērķrādītāja – 966 miljoni EUR. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, tie 2022. gada beigās bija ziņojuši par 831,9 miljoniem EUR (jeb 86 % no mērķrādītāja).

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošana

3.4.15. *3.4.3. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.4.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (RTD GD)	1 595,4	42,6	Neattiecas	1 638,0	991,7	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	991,7
EFPIA un asociētie partneri	1 595,4	42,6	Neattiecas	1 638,0	36,3	854,0	224,0	Neattiecas	1 114,3
Kopā	3 190,8	85,2	Neattiecas	3 276,0	1 028,0	854,0	224,0	Neattiecas	2 106,0

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

Dalībnieku juridiskās saistības atbilst iemaksu mērķrādītāju līmenim

3.4.16. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis attiecībā uz parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija uzņēmis saistības par 1452,1 miljonu EUR jeb 91 % no maksimālās ES pamatdarbības iemaksas 1595,4 miljonu EUR apmērā par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 484,8 miljoni EUR (jeb 33,4 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz. Tajā pašā laikā privātā sektora dalībnieki un asociētie partneri bija uzņēmušies juridiskas saistības nodrošināt iemaksas natūrā 1499,4 miljonu EUR apmērā jeb 94 % no minimālā mērķrādītāja – 1595,4 miljoni EUR. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, tie 2022. gada beigās bija ziņojuši par 1078,9 miljoniem EUR (jeb 67,6 % no mērķrādītāja).

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām paredzēto 2022. gada budžeta maksājumu izpildes līmenis sasniedza 87 %

3.4.17. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām Kopuzņēmums nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību apropriācijas, jo tas bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2020. gada beigām. Pamatdarbības maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija 87 % salīdzinājumā ar 96 % 2021. gadā.

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

Programmas "Apvārsnis Eiropa" īstenošana

3.4.18. 3.4.4. tabulā ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.4.4. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽¹⁾ – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (RTD ĢD)	1 169,8	30,2	1 200,0	1,4	Neattiecas	Neattiecas	1,4
Privātā sektora dalībnieki	969,8	30,2	1 000,0	1,4	0,0	0,0	1,4
Iemaksu partneri	200,0	0,0	200,0	Neattiecas	0,0	0,0	0,0
Kopā	2 339,6	60,4	2 400,0	2,8	0,0	0,0	2,8

(1) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbībās (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).
KU līmenī IKAA nedrīkst pārsniegt 40 % no kopējām privātā sektora dalībnieku iemaksām natūrā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.4.19. 2022. gadā Komisija Kopuzņēmuma administratīvajām izmaksām piešķīra tikai naudas iemaksas 1,4 miljonu EUR apmērā. Kopuzņēmums nepieprasīja naudas iemaksas pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" darbībām, jo pirmie divi uzaicinājumi, kas izsludināti 2022. gadā saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", tiks pabeigti tikai 2023. gadā.

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.4.20. Attiecībā uz Septītās pamatprogrammas izdevumiem Kopuzņēmums veic *ex post* revīzijas, savukārt attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izdevumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Kopuzņēmums ziņoja, ka tā Septītās pamatprogrammas izdevumiem reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,1 % un atlikušo kļūdu īpatsvars ir 0,8 %, bet pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,7 % un atlikušo kļūdu īpatsvars ir 0,9 % (dzēšana un galīgie maksājumi)³⁸. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

³⁸ Kopuzņēmuma IHI 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.1. nodaļa.

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

3.4.21. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī³⁹. Izlasē iekļauto Kopuzņēmuma finansējuma saņēmēju līmenī mēs neatradām kļūdas vai kontroles nepilnības.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.4.22. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

³⁹ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2021	<p>Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, Kopuzņēmums IHI (un tā priekštecis) vēl nebija veicis šādas iemaksas.</p> <p>Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem⁴⁰ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz IHI šis procentuālais īpatsvars ir 2,5 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Turklāt Vienotajā pamataktā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Šo pretrunīgo tiesību normu līdzāspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.</p>	<p>Kopuzņēmums IHI veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.</p> <p>Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.</p>	Slēgts

⁴⁰ 83.a pants.

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (IHI)

Kopuzņēmuma atbilde

3.4.11 Attiecībā uz 2023. gada pārskatiem kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" papildinās prezentāciju.

3.4.16 Sākotnēji noteiktie iemaksu mērķrādītāji tika samazināti, vienojoties ar Eiropas Komisiju. Samazināto juridiski noteikto iemaksu mērķrādītāju sasniegtais apjoms ir 74 %.

3.5. Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Ievads

3.5.1. Kopuzņēmumu "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim⁴¹. Kopuzņēmums Clean H2 aizstāja un turpināja Kopuzņēmumu kopīgās tehnoloģiju ierosmes "Kurināmā elementi un ūdeņradis" īstenošanai, ko izveidoja Septītajā pētniecības pamatprogrammā 2008. gada maijā uz laiku līdz 2017. gada 31. decembrim⁴² (FCH 1) un kura darbības laiku pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" pagarināja līdz 2024. gada 31. decembrim⁴³ (FCH 2).

3.5.2. Kopuzņēmums Clean H2 ir publiskā un privātā sektora partnerība ūdeņraža un kurināmā elementu tehnoloģijas pētniecības un inovāciju jomā. Tā dibinātāji ir ES, kuru pārstāv Komisija, nozares asociācija (Hydrogen Europe) un izpētes asociācija (Hydrogen European Research).

3.5.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.5.1. tabulā**.

3.5.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	118,3	56,2	110 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	314,3	15,8	1 889 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	29	27	7 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

⁴¹ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

⁴² Padomes Regula (EK) Nr. 521/2008, ar ko izveido kopuzņēmumu "Kurināmā elementi un ūdeņradis".

⁴³ Padomes Regula (ES) Nr. 559/2014, ar ko izveido kopuzņēmumu "2. ierosme inovatīvu zāļu jomā".

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

3.5.4. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts **3.5.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarīgas no to daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma, kuras tas īsteno. Kopuzņēmuma darbība tika sākta 2022. gadā līdz ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanu. Tāpēc 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.5.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma *Clean H2* vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts **150.** lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.5.6. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma *Clean H2* pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁴⁴ un budžeta izpildes pārskatus⁴⁵ par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

⁴⁴ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

⁴⁵ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.5.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *Clean H2* pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma *Clean H2* finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.5.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *Clean H2* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.5.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *Clean H2* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.5.10. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.5.11. Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos pa dalībnieku kategorijām (ES un privātā sektora dalībnieki) norādītās atzītās iemaksu summas ievērojami atšķiras. Tas ir tāpēc, ka ES naudas iemaksas tiek validētas un atzītas, kad tās tiek izmaksātas Kopuzņēmumam projekta īstenošanas sākumā, bet dalībnieku iemaksas natūrā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validācijas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko veido iemaksas naudā, no vienas puses, un iemaksas natūrā, no otras puses, Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās, ņemot vērā parakstītos dotācijas nolīgumus un pasūtījuma līgumus.

3.5.12. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Septītās pamatprogrammas īstenošana

Kopuzņēmums sasniedza dalībnieku iemaksu mērķrādītājus

3.5.13. *3.5.2. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem 7. pamatprogrammā salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas 2022. gada beigās.

3.5.2. tabula. Dalībnieku iemaksas Septītajā pamatprogrammā (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu un juridiskiem lēmumiem)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – pazīnotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (RTD GD)	450,0	20,0	Neattiecas	470,0	407,4	19,1	Neattiecas	Neattiecas	426,5
Privātā sektora dalībnieki	450,0	20,0	Neattiecas	470,0	17,9	450,0	10,7	Neattiecas	478,6
Kopā	900,0	40,0	Neattiecas	940,0	425,3	469,1	10,7	Neattiecas	905,1

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.5.14. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija uzņēmis saistības par 425,8 miljoniem EUR jeb 95 % no maksimālās ES pamatdarbības iemaksas 450 miljonu EUR apmērā par Septītajā pamatprogrammā parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 3 miljoni EUR (jeb 0,7 %) vēl būs jāizmaksā 2023. gadā par pēdējā Septītās pamatprogrammas projekta slēgšanu. No otras puses, 2022. gada beigās privātā sektora

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

dalībnieki deklarēja iemaksas natūrā minimālā mērķrādītāja 450 miljonu EUR apmērā, ko Kopuzņēmums bija pilnībā validējis.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošana

3.5.15. *3.5.3. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.5.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu un juridiskiem lēmumiem)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (RTD GD)	646,0	19,0	Neattiecas	665,0	573,1	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	573,1
Privātā sektora dalībnieki	76,0	19,0	285,0	380,0	14,8	51,7	47,3	1 039,0	1 152,8
Kopā	722,0	38,0	285,0	1 045,0	587,9	51,7	47,3	1 039,0	1 725,9

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.5.16. Pamatdarbībām validēto privātā sektora dalībnieku iemaksu natūrā zemais līmenis 51,7 miljonu EUR apmērā (2021. gadā – 38,6 miljoni EUR) skaidrojams ar to, ka Kopuzņēmums apliecinājumu par šīm izmaksām sniedz vēlāk, proti, kad ir veikti galīgie maksājumi par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektiem un kad ir jāiesniedz apliecinājumi par finanšu pārskatiem.

Dalībnieku juridiskās saistības atbilst iemaksu mērķrādītāju līmenim

3.5.17. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis, konkrēti, parakstītie dotācijas nolīgumi un pasūtījuma līgumi. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmies saistības par 646 miljoniem EUR no maksimālās ES iemaksas par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem un pasūtījuma līgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 88,5 miljoni EUR (jeb 13,7 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem un līgumiem, kas vēl jāpabeidz. Tajā pašā laikā privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies juridiskas saistības nodrošināt iemaksas natūrā Kopuzņēmuma pamatdarbībās 190,5 miljonu EUR apmērā un iemaksas natūrā papildu pasākumos 1039 miljonu EUR apmērā jeb 340,6 % no minimālā mērķrādītāja – 361 miljons EUR. Šīs summas, par kurām uzņemtas saistības, tika pilnībā paziņotas 2022. gada beigās.

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām paredzēto 2022. gada budžeta maksājumu izpilde samazinājās, jo atbalsta saņēmēji saskārās ar pieaugošām izmaksām un piegādes problēmām

3.5.18. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām Kopuzņēmums nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību apropriācijas, jo tas bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2020. gada beigām. Pamatdarbības maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija 81 % (2021. gadā – 88 %), kas saskaņā ar Kopuzņēmuma sniegto informāciju bija saistīts ar pieaugošajām izmaksām un piegādes problēmām, ar kurām atbalsta saņēmēji saskārās Covid-19 krīzes un kara Ukrainā dēļ. Tāpēc lielākā daļa pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu bija jāpagarina un galīgie maksājumi bija jāatliek uz 2023. gadu.

Programmas "Apvārsnis Eiropa" īstenošana

3.5.19. *3.5.4. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.5.4. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽¹⁾ – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (RTD ĢD)	969,8	30,2	1 000,0	80,0	Neattiecas	Neattiecas	80,0
Privātā sektora dalībnieki	969,8	30,2	1 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kopā	1 939,6	60,4	2 000,0	80,0	0,0	0,0	80,0

(1) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbībās (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.5.20. Komisija 2022. gadā veica naudas iemaksas 80 miljonu EUR apmērā, no kuriem 47 miljonus EUR (jeb 59 %) Kopuzņēmums izmantoja priekšfinansējuma maksājumiem saistībā ar pirmajiem dotācijas nolīgumiem, kas noslēgti pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa". 2022. gada uzaicinājuma izvērtēšanas rezultātā tika atsaukti četri temati, par kuriem nebija iesniegti piemēroti priekšlikumi. Kopuzņēmums pārnesa neizmanto to maksājumu budžetu 33 miljonu EUR apmērā uz 2023. gadu un atvēlēja to priekšfinansējuma maksājumiem saistībā ar jauniem dotācijas nolīgumiem, kurus plānots parakstīt 2023. gada sākumā.

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Zems 2022. gada administratīvā budžeta izpildes līmenis

3.5.21. Administratīvā budžeta (2. sadaļa) izpildes līmenis 2022. gada beigās bija zems – 62 % saistību apropriāciju un 51 % maksājumu apropriāciju. Kopuzņēmums to skaidroja ar maksājumu apturēšanu saistībā ar Ūdeņraža nedēļas pasākuma organizēšanu, atlikto iepirkumu biroja ēkas renovācijai un svarīga pakalpojumu pamatlīguma novēloto noslēgšanu.

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.5.22. Attiecībā uz Septītās pamatprogrammas izdevumiem Kopuzņēmums veic *ex post* revīzijas, savukārt attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izdevumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz Septītās pamatprogrammas galīgajiem izdevumiem, kas veikti 2022. gadā, Kopuzņēmums neveica *ex post* revīzijasniecīgo summu dēļ. Attiecīgi kā galīgo kļūdu īpatsvaru Septītās pamatprogrammas izdevumiem tas publicēja reprezentatīvo kļūdu īpatsvaru 2,0 % apmērā un atlikušo kļūdu īpatsvaru 1,1 % apmērā, kā par to liecināja stāvoklis 2021. gada beigās. Attiecībā uz Kopuzņēmuma izdevumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,9 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 0,9 %⁴⁶. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

3.5.23. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī⁴⁷. Vienā gadījumā mēs konstatējām un izteicām skaitļos nopietnu kļūdu, kas radusies personāla izmaksās, jo atbalsta saņēmējs pie deklarētajām izmaksām bija norādījis stundas, kas nostrādātas atvaļinājuma laikā, un tajās iekļāva neattiecināmas papildu atlīdzības izmaksas. Citā gadījumā mēs konstatējām un izteicām skaitļos nopietnu kļūdu, kas radusies, jo atbalsta saņēmējs deklarējis izmaksas par aprīkojumu, ko pārskata periodā neizmantoja, un nepareizi aprēķināja personāla izmaksas.

⁴⁶ Kopuzņēmuma *Clean H2 2022. gada konsolidētais darbības pārskats*, 4.1.1.1. nodaļa.

⁴⁷ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Apsvērumi par citiem jautājumiem

3.5.24. Saskaņā ar [Civildienesta noteikumiem](#)⁴⁸ un Kopuzņēmuma pamatnostādņem personāla komitejai jāieceļ vismaz viens atlases komisijas loceklis ārējām darbā pieņemšanas procedūrām. Mēs konstatējām, ka revidētās darbā pieņemšanas procedūras atlases komisijā nebija personāla komitejas iecelta locekļa. Kopuzņēmums nevarēja izveidot personāla komiteju, neraugoties uz to, ka tika izsludināti vairāki aicinājumi izteikt ieinteresētību.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.5.25. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

⁴⁸ 9. pants kopā ar 1.a pantu.

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2021	<p>Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, kopuzņēmums <i>Clean H2</i> (un tā priekštecis) vēl nebija veicis šādas iemaksas.</p> <p>Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem⁴⁹ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz <i>Clean H2</i> šis procentuālais īpatsvars ir 2,9 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Tomēr Vienotajā pamataktā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.</p>	<p>Kopuzņēmums <i>Clean H2</i> veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.</p> <p>Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav</p>	Slēgts

⁴⁹ 83.a pants.

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (Clean H2)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
			Kopuzņēmuma kompetencē.	

Kopuzņēmuma atbilde

3.5.11 Kopuzņēmums pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un risinās šo jautājumu nākamā gada pārskatos.

3.5.23 Pirmkārt kopuzņēmums izmantos Revīzijas palātas apsvērumus, lai turpinātu pilnveidot savu pašreizējo uz risku balstīto kontroles stratēģiju preventīvu pasākumu virzienā, ko piemēro īpašam kopuzņēmuma maksājumu līmenim attiecībā uz mazākiem atbalsta saņēmējiem un jaunpienācējiem.

Otrkārt Revīzijas palātas apsvērumi ir saistīti ar laika atšķirību izmaksu attiecināmībā. Pirms maksājuma apstiprināšanas kopuzņēmums bija uzdevis saņēmējam izņemt saistītās aprīkojuma izmaksas no pašreizējiem finanšu pārskatiem. Tomēr pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" vienkāršošanas noteikums ļauj saņēmējiem nedetalizēt izmaksas, kas nepārsniedz 15 % no deklarētajām personāla izmaksām. Tāpēc kopuzņēmumam nebija pilnībā redzamas visas aprīkojuma izmaksas. Turpmāk kā korektīvu pasākumu kopuzņēmums uzdos saviem saņēmējiem vienmēr iekļaut un sīki izklāstīt visdārgākās aprīkojuma vienības to pilnā vērtībā.

3.5.24 Ar Covid-19 saistīto apstākļu dēļ, neraugoties uz vairākiem mēģinājumiem pēdējo divu gadu laikā, jaunās Personāla komitejas izveide praktiski nebija iespējama. Tomēr kopš 2023. gada sākuma Personāla komiteja jau ir izveidota un pilnībā darbojas.

3.6. Kopuzņēmums “Svarīgas digitālās tehnoloģijas” (KDT)

Levads

3.6.1. Kopuzņēmumu “Svarīgas digitālās tehnoloģijas” (KDT), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim⁵⁰. Kopuzņēmums aizstāja un turpināja kopuzņēmumu “Elektroniskie komponenti un sistēmas Eiropas vadošās lomas nostiprināšanai” (ECSEL), kuru pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” izveidoja 2014. gada maijā uz laiku līdz 2024. gada 31. decembrim⁵¹. Kopuzņēmums ECSEL 2014. gada 26. jūnijā aizstāja un turpināja Eiropas Naoelektronikas iniciatīvas konsultatīvo padomi un legulto izlūkdatu un sistēmu progresīvās pētniecības un tehnoloģiju kopuzņēmumu.

3.6.2. Kopuzņēmums KDT ir publiskā un privātā sektora partnerība, kas vērsta uz pētniecību un inovāciju tādās svarīgās digitālajās tehnoloģijās, kuras ir būtiskas Eiropas konkurētspējīgai līderībai digitālajā ekonomikā, konkrēti, elektronisko komponentu un sistēmu nozarē. Tā dibinātāji ir ES, ko pārstāv Komisija, [iesaistītās valstis](#) un trīs nozares asociācijas: Eiropas Viedo sistēmu integrācijas asociācija, Eiropas Naoelektronikas darbību asociācija un Iekšējā rūpniecības asociācija, kas attiecīgi pārstāv ieinteresētās personas mikroelektronikas un naoelektronikas, viedo integrēto sistēmu un iegulto/kiberfizisko sistēmu jomā.

3.6.3. Padome 2023. gada jūlijā pieņēma grozošo regulu, lai kopuzņēmumu KDT pārveidotu par kopuzņēmumu “Mikroshēmas”⁵². Saskaņā ar grozījumu kopuzņēmuma “Mikroshēmas” paplašinātajā kompetencē ietilpst veicināt inovatīvu nākamās paaudzes pusvadītāju tehnoloģiju izstrādi un stiprināt Eiropas mikroshēmu ražošanas spējas iniciatīvas “Mikroshēmas Eiropai” ietvaros. Šajā nolūkā ES iemaksas Kopuzņēmumā palielināsies no 1,8 miljardiem EUR līdz 4,2 miljardiem EUR, no tiem 2,7 miljardus EUR finansēs no programmas “Apvārsnis Eiropa”, bet 1,5 miljardus EUR no programmas “Digitālā Eiropa”.

⁵⁰ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”.

⁵¹ Padomes Regula (ES) Nr. 561/2014, ar ko izveido kopuzņēmumu ECSEL.

⁵² Padomes Regula (ES) 2023/1782, ar kuru groza Regulu (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”, attiecībā uz kopuzņēmumu “Mikroshēmas”.

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

3.6.4. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.6.1. tabulā**.**3.6.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati**

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	222,2	199,3	11 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	261,4	214,0	22 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	25	29	-14 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

3.6.5. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts **3.6.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarīgas no to daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma, kuras KU īsteno. Kopuzņēmums uzsāka izsludināt pirmos pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus jau 2021. gada beigās. 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.6.6. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma KDT vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts **150.** lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.6.7. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma *KDT* pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁵³ un budžeta izpildes pārskatus⁵⁴ par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.6.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *KDT* pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma *KDT* finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

⁵³ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

⁵⁴ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.6.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma KDT pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.6.10. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma KDT pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.6.11. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.6.12. Kopuzņēmums savos 2022. gada pārskatos nenorādīja svarīgu informāciju par dalībnieku iemaksām programmas līmenī, kas ir būtiska, lai sniegtu pilnīgu paziņojumu par Kopuzņēmuma sasniegumiem gada beigās. Konkrētāk, Kopuzņēmums nesalīdzināja no katras dalībnieku kategorijas līdz gada beigām saņemtās iemaksas katrā programmā ar attiecīgajai programmai juridiski noteiktajiem iemaksu mērķrādītājiem. Turklāt šajos pārskatos Kopuzņēmums nenorādīja iesaistīto valstu iemaksas Kopuzņēmumā.

3.6.13. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošana

3.6.14. *3.6.2. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.6.2. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – aplēstas, bet neapstiprinātas	Natūrā – papildu pasākumiem	Kopā
ES (CNCT ĢD)	1 169,7	15,3	Neattiecas	1 185,0	1 158,6	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	1 158,6
Privātā sektora dalībnieki	1 617,5	40,0	Neattiecas	1 657,5	24,3	406,5	1 172,5	Neattiecas	1 603,3
Iesaistītās valstis ⁽²⁾	1 170,0	Neattiecas	Neattiecas	1 170,0	495,3	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	495,3
Kopā	3 957,2	55,3	Neattiecas	4 012,5	1 678,2	406,5	1 172,5	Neattiecas	3 257,2

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

(2) Iesaistītās valstis maksā savas iemaksas tieši atbalsta saņēmējiem. Šīs naudas iemaksas nav atspoguļotas Kopuzņēmuma gada pārskatos.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

Lielākā daļa Kopuzņēmuma privātā sektora dalībnieku natūrā veiktās iemaksas vēl ir jāvalidē

3.6.15. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem, ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis attiecībā uz dotācijas nolīgumiem. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmies saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 1169,7 miljonu EUR apmērā par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 139,2 miljoni EUR (jeb 11,9 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz.

3.6.16. Kopuzņēmums 2022. gada beigās lēsa, ka privātā sektora dalībnieku potenciālās galīgās iemaksas natūrā pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pamatdarbībām ir 1579 miljoni EUR jeb 97,6 % no minimālā mērķrādītāja – 1617,5 miljoniem EUR. Kopuzņēmums var aprēķināt un validēt privātā sektora dalībnieku iemaksas natūrā tikai pēc tam, kad Kopuzņēmums un iesaistītās valstis ir veikuši visus maksājumus un ir saņemti visi projekta beigu apliecinājumi un saistītie apliecinājumi par finanšu pārskatiem. Šajā kontekstā un ņemot vērā to, ka 2022. gada beigās bija pabeigts tikai ierobežots skaits pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu, validētās nozares iemaksas natūrā bija 406,5 miljoni EUR (jeb 25 % no mērķrādītāja).

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

3.6.17. Pamatojoties uz Kopuzņēmuma Publisko iestāžu padomes finansēšanas lēmumiem par uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam, mēs aplēsām, ka 2022. gada beigās iesaistītās valstis parakstīja līgumsaistības par 1106,2 miljoniem EUR (jeb 95 % no mērķrādītāja). No šīs summas tās deklarēja kopējās finanšu iemaksas 495,3 miljonu EUR apmērā, kuras tās izmaksāja tieši līdzekļu saņēmējiem (valsts līmenī), kuri īstenoja šo valstu atbalstītos "Apvārsnis 2020" projektus. Atšķirības rodas tādēļ, ka iesaistītās valstis atzīst izmaksas un ziņo par tām Kopuzņēmumam tikai pēc to atbalstīto pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu pabeigšanas.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām paredzēto 2022. gada budžeta maksājumu izpilde pasliktinājās, jo atbalsta saņēmēji saskārās ar pieaugošām izmaksām un piegādes problēmām

3.6.18. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām Kopuzņēmums nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību apropriācijas, jo tas bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2020. gada beigām. Pamatdarbības maksājumu apropriāciju izpildes līmenis samazinājās līdz 74 % (2021. gadā – 85 %), kas saskaņā ar Kopuzņēmuma sniegto informāciju bija saistīts ar problēmām, ar kurām atbalsta saņēmēji saskārās Covid-19 dēļ. Ievērojamā skaitā notiekošo pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu tehniskās darbības aizkavējās vai nu mikroshēmu materiālu trūkuma dēļ, vai arī tāpēc, ka darbinieki nespēja piekļūt izstrādes un testēšanas vietām. Tāpēc šie projekti bija jāgroza vai jāpagarina to termiņš un galīgie maksājumi bija jāatliek uz 2023. gadu.

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

Pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" programmu īstenošana

3.6.19. *3.6.3. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.6.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar Vienoto pamataktu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽²⁾ – apstiprinātas	Natūrā – aplēstas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (CNCT ĢD)	1 773,7	26,3	1 800,0	171,7	Neattiecas	Neattiecas	171,7
Privātā sektora dalībnieki	2 484,8	26,3	2 511,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Iesaistītās valstis ⁽¹⁾	1 773,7	Neattiecas	1 773,7	0,0	Neattiecas	Neattiecas	0,0
Kopā	6 032,2	52,6	6 084,8	171,7	0,0	0,0	171,7

(1) Iesaistītās valstis maksā savas iemaksas tieši atbalsta saņēmējiem. Šīs naudas iemaksas nav atspoguļotas Kopuzņēmuma gada pārskatos.

(2) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbībās (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.6.20. Komisija 2022. gada beigās veica naudas iemaksas 171,7 miljonu EUR apmērā, no kuriem 42,3 miljonus EUR (jeb 25 %) Kopuzņēmums izmantoja priekšfinansējuma maksājumiem saistībā ar pirmajiem dotāciju nolīgumiem, kas noslēgti pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

Zems 2022. gada administratīvā budžeta izpildes līmenis

3.6.21. Kopuzņēmuma administratīvo maksājumu budžeta (2. sadaļa) izpildes līmenis 2022. gada beigās bija zems – 63 %. Saskaņā ar Kopuzņēmuma 2022. gada budžeta un finanšu pārvaldības ziņojumu tas galvenokārt bija saistīts ar to, ka tika atlikta IT rīku ieviešana finanšu iemaksu centrālās pārvaldības atbalstam un tika ierobežoti saziņas pasākumi.

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.6.22. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,6 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 0,8 %⁵⁵. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

3.6.23. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī⁵⁶. Izlasē iekļauto Kopuzņēmuma finansējuma saņēmēju līmenī mēs neatradām kļūdas vai kontroles nepilnības.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.6.24. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

⁵⁵ Kopuzņēmuma KDT 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.1.1. nodaļa.

⁵⁶ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2021	<p>Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, Kopuzņēmums KDT (un tā priekštecis) vēl nebija veicis šādas iemaksas.</p> <p>Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem⁵⁷ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz KDT šis procentuālais īpatsvars ir 50,1 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Tomēr Vienotajā pamataktā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzāspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.</p>	<p>Kopuzņēmums KDT veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.</p> <p>Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.</p>	Slēgts

⁵⁷ 83.a pants.

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvērums (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
2	2021	Kopuzņēmuma papildu resursu vajadzības plānotās Finanšu iemaksu centralizētas pārvaldība sistēmas īstenošanai nav nedz novērtējusi Komisija, nedz tās ir iekļautas Kopuzņēmuma sākotnējās personāla resursu aplēsēs pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošanai.	Šīs darbības nav Kopuzņēmuma kompetencē.	Slēgts
3	2021	Ar Komisijas priekšlikumu, ar ko groza Vienoto pamataktu ⁵⁸ , kopuzņēmums KDT tiks pārveidots par nākotnes kopuzņēmumu "Mikroshēmas". Saskaņā ar šo priekšlikumu Kopuzņēmums īsteno projektus aptuveni 10,9 miljardu EUR apmērā saskaņā ar jauno 2021.–2027. gada DFS un pieņems darbā vēl 19 darbiniekus, lai līdz 2025. gadam sasniegtu plānoto 50 štata darbinieku skaitu. Tā kā 2021. gada beigās Kopuzņēmumā strādāja tikai 29 darbinieki, papildus jaunajiem administratīvajiem un darbības procesiem, kas vēl jāizveido, Kopuzņēmums var saskarties ar ievērojamām cilvēkresursu problēmām šo jauno darbā pieņemšanas procesu pārvaldībā.	2022. gada beigās Kopuzņēmuma štata darbinieku skaits samazinājās līdz 25 no 30 amata vietām, kas ierosinātas 2022. gada štatu sarakstā.	Atvērts

⁵⁸ Priekšlikums Padomes regulai, ar kuru Regulu (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa", groza attiecībā uz kopuzņēmumu "Mikroshēmas", COM(2022) 47 final.

Kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" (KDT)

Kopuzņēmuma atbilde

3.6.12 Turpmākajos gada pārskatos kopuzņēmums "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" apsvērs šīs informācijas uzlabošanu, jo īpaši attiecībā uz salīdzinājumu ar attiecīgo programmu juridiskajiem mērķiem. Šajā sakarībā tas kopā ar pārējiem kopuzņēmumiem izstrādās harmonizētu gada pārskatu veidni. Turklāt pieprasītā informācija tiks sniegta arī ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību.

3.6.16 Kopuzņēmuma "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" Padomes Regulas pielikuma 16. panta 3. punkta c) apakšpunktā privāto dalībnieku ieguldījumi natūrā ir noteikti kā kopējās izmaksas, kas radušās privātajiem dalībniekiem, atskaitot kopuzņēmuma "Svarīgas digitālās tehnoloģijas" finansiālo ieguldījumu un atskaitot iesaistīto valstu finansiālo ieguldījumu. Tā kā iesaistītās valstis neatzīst faktiskās izmaksas vai maksājumus, kamēr projekti nav pabeigti, privātie dalībnieki var sniegt tikai aplēses par ieguldījumiem natūrā.

3.6.18 Programmas "Apvārsnis 2020" darbību 2022. gada budžeta izpilde pasliktinājās, jo saņēmēji saskārās ar pieaugošām izmaksām un piegādes problēmām, ko izraisīja Covid-19 pandēmijas situācija.

3.7. Kopuzņēmums "Apriteģa biobāzēta Eiropa" (CBE)

Ievads

3.7.1. Kopuzņēmumu "Apriteģa biobāzēta Eiropa" (CBE), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim⁵⁹. Kopuzņēmums CBE aizstāja un turpināja biorūpniecības kopuzņēmumu (BBI), kuru pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" izveidoja 2014. gada maijā uz laiku līdz 2024. gada 31. decembrim⁶⁰.

3.7.2. Kopuzņēmums CBE ir publiskā un privātā sektora partnerība, kas vērsta uz pētniecību un inovāciju ilgtspējīgai un konkurētspējīgai apriteģas biorūpniecības nozarei. Tā dibinātāģi ir Eiropas Savienība, kuru pārstāv Komisija, un nozares partneri, kurus pārstāv Biorūpniecības konsorģijs.

3.7.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir snieģti **3.7.1. tabulā**.

3.7.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirģbas
Pieejamais maksājumu budģets (milģoni EUR) ⁽¹⁾	80,3	174,8	-54 %
Pieejamais saistģbu budģets (milģoni EUR) ⁽¹⁾	264,2	5,3	4 885 %
Kopēģjais darģbinieku skaits 31. decembrģ ⁽²⁾	26	22	18 %

(1) Pieejamais budģets ietver iepriekģšēģos gados neizlietotās aproģriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitģjis atpakaģ kģrtēģā gada budģetā, pieģģirtos ieģņģmumus un pārdali nģkamajam gadam.

(2) Ierēdģi, pagaidu darģbinieki, lģģumdarģbinieki un norģkotte valsts eksperti.

Avots: Kopuzģņģmuma snieģtie dati.

3.7.4. Izmaiģas Kopuzģņģmuma budģeta apmērā, kā parādģts **3.7.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarģģas no to daudzģģu pētniecģbas un inovācijas programģu ģstenoģanas posma, kuras tas ģsteno. Kopuzģņģmuma darbģba tģka sģkta 2022. gadā lģdz ar pamatprogramģas "Apvārsnis Eiropa" ģstenoģanu. Tģpēc 2022. gada budģetā ir iekģļauts saistģbu budģets pirmģģiem pamatprogramģas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinģģģmģm, kas plģģnoti 2021. un 2022. gadā.

⁵⁹ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzģņģmumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa".

⁶⁰ Padomes Regula (ES) Nr. 560/2014, ar ko izveido kopuzģņģmumu BBI.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.7.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma CBE vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts **150.** lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.7.6. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma CBE pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁶¹ un budžeta izpildes pārskatus⁶² par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.7.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma CBE pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma CBE finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

⁶¹ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

⁶² Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Kopuzņēmums "Apriteģa biobāzēta Eiropa" (CBE)

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošana

3.7.13. 3.7.2. tabulā ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.7.2. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu un juridiskiem lēmumiem)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības (1)	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi (2)	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – aplēstas, bet neapstiprinātas	Natūrā – papildu pasākumiem	Kopā
ES (RTD GD)	815,8	19,2	Neattiecas	835,0	770,3	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	770,3
Privātā sektora dalībnieki	475,3	19,2	2 235,5	2 730,0	22,5	65,9	67,6	1 797,9	1 953,9
Kopā	1 291,1	38,4	2 235,5	3 565,0	792,8	65,9	67,6	1 797,9	2 724,2

(1) ES un privātā sektora dalībnieku naudas iemaksu mērķrādītāji, kas samazināti par 140 miljoniem EUR. Privātā sektora dalībnieku iemaksu natūrā mērķrādītāji, kā noteikts Kopuzņēmuma gada darba programmās.

(2) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā. To minimālais mērķrādītājs privātā sektora dalībniekiem tika palielināts no 1755 miljoniem EUR līdz 2235,5 miljoniem EUR, lai panāktu, ka kopējā minimālā iemaksa saskaņā ar iemaksu veikšanas pienākumu ir vismaz 2730 miljoni EUR.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.7.14. Pamatdarbībām validētās privātā sektora dalībnieku iemaksas natūrā joprojām bija nelielas (65,9 miljoni EUR), jo Kopuzņēmums tās apliecina tikai tad, kad ir veikts galīgais maksājums par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektiem un kad ir jāiesniedz apliecinājumi par finanšu pārskatiem.

Programmas īstenošanas beigās privātā sektora dalībnieki nenasniegs savus iemaksu mērķrādītājus pamatdarbībām

3.7.15. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis attiecībā uz parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmies saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 815,8 miljonu EUR apmērā par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 94 miljoni EUR (jeb 11,5 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz.

3.7.16. No otras puses, 2022. gada beigās privātā sektora dalībnieki bija juridiski apņēmušies nodrošināt iemaksas natūrā un finanšu iemaksas Kopuzņēmuma pamatdarbībās 258,4 miljonu EUR jeb 54 % apmērā no indikatīvā mērķrādītāja 475,3 miljoni EUR, kas noteikts Kopuzņēmuma pieņemtajās gada darba programmās. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, tie 2022. gada beigās bija ziņojuši par 154,7 miljoniem EUR (jeb 32,5 % no mērķrādītāja). 2022. gadā Kopuzņēmumam nācās atcelt parakstītos projektus aptuveni 8,2 miljonu EUR vērtībā sakarā ar pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" paraugprojekta neparedzētu izbeigšanu un vairāku citu projektu apturēšanu. Tā kā visi pamatprogrammas

Kopuzņēmums "Apriteģa biobāzēta Eiropa" (CBE)

Pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" īstenošana

3.7.19. *3.7.3. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.7.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽¹⁾ – apstiprinātas	Natūrā – aplēstas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (RTD GD)	976,5	23,5	1 000,0	0,8	Neattiecas	Neattiecas	0,8
Privātā sektora dalībnieki	976,5	23,5	1 000,0	0,8	0,0	0,0	0,8
Kopā	1 953,0	47,0	2 000,0	1,7	0,0	0,0	1,7

(1) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbības (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.7.20. 2022. gadā Kopuzņēmums īstenoja tikai 47 % no saistību budžeta projektiem pirmajā nozīmīgajā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus 120 miljonu EUR apmērā, ko tas bija izsludinājis gada sākumā.

3.7.21. 2022. gadā Komisija un privātā sektora dalībnieki Kopuzņēmuma administratīvajām izmaksām piešķīra naudas iemaksas katra 0,8 miljonu EUR apmērā. Kopuzņēmums nepieprasīja naudas iemaksas savām pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" darbībām, jo tas plānoja pabeigt pirmo pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzaicinājumu, kas izsludināts 2022. gada sākumā, tikai 2023. gada pirmajā pusē.

Zems 2022. gada administratīvā budžeta izpildes līmenis

3.7.22. Kopuzņēmuma algu maksājumu budžeta (1. sadaļa) izpildes līmenis 2022. gada beigās bija zems – 55 %. Saskaņā ar Kopuzņēmuma sniegto informāciju tā iemesls bija iekavēta darba līgumu izpildes sākšana ar darbiniekiem, kas pieņemti darbā 2022. gadā.

Kopuzņēmums "Apriteģa biobāzēta Eiropa" (CBE)

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.7.23. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 1,9 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 1,2 %⁶³. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

3.7.24. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī⁶⁴. Vienā gadījumā mēs konstatējām un izteicām skaitļos nopietnu kļūdu, kas radusies pārāk lielu personāla izmaksu deklarēšanas dēļ, jo atbalsta saņēmējs mainīja stundas likmes aprēķināšanas metodi finanšu gada laikā un deklarētajās izmaksās iekļāva neattiecināmas pensiju izmaksas un prēmijas.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.7.25. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

⁶³ Kopuzņēmuma CBE 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.2. nodaļa.

⁶⁴ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Kopuzņēmums "Apritīga biobāzēta Eiropa" (CBE)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvērumi (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2020, 2021	<p>Saskaņā ar Kopuzņēmuma izveides regulu nozares dalībniekiem jāiemaksā naudā vismaz 182,5 miljoni EUR Kopuzņēmuma pamatdarbības izmaksu segšanai. Tomēr nozares dalībnieku naudas iemaksas Kopuzņēmuma pamatdarbības izmaksās saglabājās zemā līmenī – 3,3 miljoni EUR. Līdz ar to Komisija samazināja savu mērķrādītāju savām naudas iemaksām Kopuzņēmumā par 140 miljoniem EUR.</p> <p>2021. gada beigās privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies juridiskas saistības nodrošināt iemaksas natūrā un finanšu iemaksas 266,5 miljonu EUR apmērā jeb 56 % no indikatīvā mērķrādītāja 475,3 miljoniem EUR, kas noteikts Kopuzņēmuma pieņemtajās gada darba programmās. Tā kā visi pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus 2020. gada beigās tika slēgti, attiecībā uz saviem privātā sektora dalībniekiem Kopuzņēmums līdz plānošanas perioda beigām nesasnies indikatīvo mērķrādītāju.</p>	<p>Informāciju par situāciju 2022. gada beigās sk. 3.7.16. punktā.</p> <p>Kopuzņēmums CBE saglabāja privātā sektora dalībnieku naudas iemaksas Kopuzņēmuma pamatdarbībām zemā līmenī – 3,3 miljonu EUR apmērā.</p>	Atvērts

Kopuzņēmums "Apritīga biobāzēta Eiropa" (CBE)

Kārtas numurs	ERP apsvērums gads	ERP apsvērums (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvērums statuss (Atvērts/slēgts)
2	2021	2021. gada beigās nozares dalībnieki ziņoja, ka kopējās iemaksas natūrā papildu pasākumos ir 1646,5 miljoni EUR jeb 74 % no mērķrādītāja, kas ir 2225,4 miljoni EUR. Tomēr attiecībā uz 715,6 miljoniem EUR jeb 43 % no paziņotās summas apliecināšanas process nebija noslēgts. Šīs privātā sektora dalībnieku saistības var mazināt Kopuzņēmuma risku, ka līdz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" beigām netiks sasniegts mērķrādītājs attiecībā uz papildu pasākumiem paredzētajām iemaksām natūrā.	Informāciju par situāciju 2022. gada beigās sk. 3.7.17. punktā. Lai nodrošinātu, ka līdz programmas beigām mērķrādītājs tiek sasniegts, Kopuzņēmuma valde 2022. gada februārī apstiprināja papildu 658 miljonus EUR nozares dalībnieku investīcijām 2022. gada pasākumos, kas cieši saistītas ar Kopuzņēmuma stratēģiskajiem mērķiem.	Atvērts

Kopuzņēmums "Apritīga biobāzēta Eiropa" (CBE)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
3	2021	<p>Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, Kopuzņēmums CBE (un tā priekštecis) vēl nebija veicis šādas iemaksas.</p> <p>Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem⁶⁵ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz CBE šis procentuālais īpatsvars ir 2,3 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Tomēr Vienotajā pamataktā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzaspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.</p>	<p>Kopuzņēmums CBE veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.</p> <p>Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.</p>	Slēgts

⁶⁵ 83.a pants.

Kopuzņēmums "Apritega biobāzēta Eiropa" (CBE)

Kopuzņēmuma atbilde

3.7.11 Kopuzņēmums "Apritega biobāzēta Eiropa" pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un risinās šo jautājumu nākamā gada pārskatos.

3.7.14 Kopuzņēmums "Apritega biobāzēta Eiropa" pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un risinās šo jautājumu nākamā gada pārskatos.

3.7.16 Kopuzņēmums "Apritega biobāzēta Eiropa" atzīst, ka privāto dalībnieku ieguldījumi natūrā tā operatīvajās darbībās ir nelieli. Šo situāciju daļēji var izskaidrot ar Kopuzņēmuma uzaicinājumu atklātību, proti, arī uzņēmumi, kas nav Biorūpniecības konsorcijs (*BIC*) biedri, var pieteikties Biorūpniecības kopuzņēmuma (*BBI*) dotācijām bez pienākuma atbalstīt Kopuzņēmuma iniciatīvu ar ieguldījumiem natūrā. Pēdējos trīs uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus veiksmīgo kandidātu skaits no *BIC* samazinājās līdz minimumam, kā rezultātā ievērojami samazinājās ieguldījumi natūrā.

3.8. Kopuzņēmums “Eiropas dzelzceļš” (*EU-Rail*)

Ievads

3.8.1. Kopuzņēmumu “Eiropas dzelzceļš” (*EU-Rail*), kurš atrodas Briselē, pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” izveidoja 2021. gada novembrī uz laiku līdz 2031. gada 31. decembrim⁶⁶. Kopuzņēmums *EU-Rail* aizstāja un turpināja kopuzņēmumu *Shift2Rail (S2R)*, kuru pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” izveidoja 2014. gada jūnijā uz laiku līdz 2024. gada 31. decembrim⁶⁷.

3.8.2. Kopuzņēmums *EU-Rail* ir publiskā un privātā sektora partnerība pētniecības un inovācijas jomā dzelzceļa nozarē. Tā dibinātāji ir ES, ko pārstāv Komisija, un dzelzceļa nozares partneri (tostarp dzelzceļa aprīkojuma ražotāji, dzelzceļa uzņēmumi, infrastruktūras pārvaldītāji un pētniecības centri).

3.8.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.8.1. tabulā**.

3.8.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	180,8	68,4	164 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	171,4	13,6	1 160 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	28	19	47 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

3.8.4. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts **3.8.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarīgas no daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma. Kopuzņēmuma darbība tika sākta 2022. gadā līdz ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” īstenošanu. Tāpēc 2022. gada budžetā ir iekļauts saistību budžets pirmajiem pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem.

⁶⁶ Padomes Regula (ES) 2021/2085, ar ko izveido kopuzņēmumus pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”.

⁶⁷ Padomes Regula (ES) Nr. 642/2014, ar ko izveido kopuzņēmumu *Shift2Rail*.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.8.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma *EU-Rail* vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts 150. lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.8.6. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma *EU-Rail* pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁶⁸ un budžeta izpildes pārskatus⁶⁹ par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.8.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *EU-Rail* pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma *EU-Rail* finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

⁶⁸ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

⁶⁹ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.8.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *EU Rail* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.8.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *EU-Rail* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.8.10. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.8.11. Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos pa dalībnieku kategorijām (ES un privātā sektora dalībnieki) norādītās atzītās iemaksu summas ievērojami atšķiras. Tas ir tāpēc, ka ES naudas iemaksas tiek validētas un atzītas, kad tās tiek izmaksātas Kopuzņēmumam projekta īstenošanas sākumā, bet dalībnieku iemaksas natūrā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validācijas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko veido iemaksas naudā, no vienas puses, un iemaksas natūrā, no otras puses, Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās, ņemot vērā parakstītos dotācijas nolīgumus un pasūtījuma līgumus.

3.8.12. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Kopuzņēmums "Eiropas dzelzceļš" (EU-Rail)

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošana

3.8.13. *3.8.2. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.8.2. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽¹⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (MOVE GD)	384,5	13,5	0,0	398,0	383,8	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	383,8
Privātā sektora dalībnieki	336,5	13,5	120,0	470,0	11,7	253,2	67,5	244,0	576,4
Kopā	721,0	27,0	120,0	868,0	395,5	253,2	67,5	244,0	960,2

(1) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

Dalībnieku juridiskās saistības atbilst iemaksu mērķrādītāju līmenim

3.8.14. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis, konkrēti, parakstītie dotācijas nolīgumi un pasūtījuma līgumi. 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija pilnībā uzņēmis saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 384,5 miljonu EUR apmērā par pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" parakstītajiem dotācijas nolīgumiem un pasūtījuma līgumiem. No šīs summas, par kuru uzņemtas saistības, aptuveni 68,2 miljoni EUR (jeb 18 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz. Tajā pašā laikā privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies juridiskas saistības nodrošināt iemaksas natūrā Kopuzņēmuma pamatdarbībās 320,7 miljonu EUR apmērā un iemaksas natūrā papildu pasākumos 244 miljonu EUR jeb 123,7 % apmērā no minimālā mērķrādītāja – 456,5 miljoni EUR. Šīs summas, par kurām uzņemtas saistības, tika paziņotas 2022. gada beigās.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām paredzēto 2022. gada budžeta maksājumu izpilde pasliktinājās, jo atbalsta saņēmēji saskārās ar pieaugošām izmaksām un piegādes problēmām

3.8.15. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darbībām Kopuzņēmums nesaņēma jaunas pamatdarbības saistību apropriācijas, jo Kopuzņēmums bija pabeidzis pēdējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdz 2021. gada beigām. Pamatdarbības maksājumu apropriāciju izpildes līmenis, ietverot neizlietotās vai pārdalītās pamatdarbības apropriācijas, samazinājās līdz 47 % (2021. gadā – 61 %). Saskaņā ar Kopuzņēmuma sniegto informāciju tas bija saistīts ar pieaugošajām izmaksām un piegādes problēmām, ar kurām atbalsta saņēmēji saskārās Covid-

Kopuzņēmums "Eiropas dzelzceļš" (EU-Rail)

19 krīzes un kara Ukrainā dēļ. Tāpēc lielākā daļa pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu bija jāpagarina un galīgie maksājumi bija jāatliek uz 2023. gadu.

Programmas "Apvārsnis Eiropa" īstenošana

3.8.16. 3.8.3. tabulā ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.8.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽¹⁾ – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (RTD ĢD)	576,0	24,0	600,0	108,9	Neattiecas	Neattiecas	108,9
Privātā sektora dalībnieki	576,0	24,0	600,0	3,5	0,0	4,5	8,0
Kopā	1 152,0	48,0	1 200,0	112,4	0,0	4,5	116,9

(1) Ietver iemaksas natūrā pamatdarbībās (IKOP) un iemaksas natūrā papildu pasākumos (IKAA).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.8.17. 2022. gadā Komisija veica naudas iemaksas 108,9 miljonu EUR apmērā. Kopuzņēmums bija sekmīgi noslēdzis pirmos divus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" un gandrīz pilnībā izmantojis pamatdarbību iemaksu daļu 107,5 miljonu EUR apmērā, lai priekšfinansētu pirmos pamatprogrammā noslēgtos dotācijas nolīgumus.

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.8.18. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,2 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 1,3 %⁷⁰. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

⁷⁰ Kopuzņēmuma EU-Rail 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1.1 nodaļa.

Kopuzņēmums "Eiropas dzelzceļš" (EU-Rail)

3.8.19. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī⁷¹. Vienā gadījumā mēs konstatējām un izteicām skaitļos nopietnu kļūdu, kas radusies pārāk lielu personāla izmaksu deklarēšanas dēļ, jo atbalsta saņēmējs bija iekļāvis netiešās izmaksas aprēķina bāzē, pēc kuras nosaka izmaksu centros izmantotās vienības izmaksu likmes. Tomēr šādas izmaksas sedz, piemērojot 25 % vienoto likmi netiešajām izmaksām.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.8.20. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

⁷¹ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2021	<p>Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, Kopuzņēmums <i>EU-Rail</i> (un tā priekštecis) vēl nebija veicis šādas iemaksas.</p> <p>Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem⁷² un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Attiecībā uz <i>EU-Rail</i> šis procentuālais īpatsvars ir 3,8 % (pamatojoties uz 2021. gada skaitliskajiem datiem). Tomēr Vienotajā pamatā ir noteikts, ka administratīvās izmaksas būtu jāsedz vienādi katru gadu starp ES un citiem dalībniekiem. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzaspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.</p>	<p>Kopuzņēmums <i>EU-Rail</i> veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.</p> <p>Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.</p>	Slēgts

Kopuzņēmums "Eiropas dzelzceļš" (EU-Rail)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
2	2021	Kopuzņēmuma 2021. gadā pieejamā maksājumu budžeta izpildes līmenis, ietverot neizlietotās vai pārdalītās pamatdarbības apropriācijas, samazinājās līdz 61 % (2020. gadā – 76 %). Šo situāciju galvenokārt radīja atbalsta saņēmēju tehnisko ziņojumu sliktā kvalitāte un vajadzība pēc papildu pierādījumiem, kas apstiprinātu projekta rezultātu sasniegšanu, kā arī tas, ka viena saņēmēja kavēšanās ietekmē visas fiksētās summas maksājumu.	Informāciju par situāciju 2022. gada beigās sk. 3.8.15. punktā. Kopuzņēmums 2022. gadā izstrādāja rīcības plānu, lai uzlabotu atbalsta saņēmēju finanšu pārskatus.	Atvērts

⁷² 83.a pants.

Kopuzņēmuma atbilde

3.8.11 Kopuzņēmums pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un risinās šo jautājumu nākamā gada pārskatos.

3.8.15 Kā norādīts pagājušā gada pārskatā, projekta pagarinājumi tika piešķirti Covid-19 pandēmijas ietekmes dēļ. Dažos gadījumos saņēmējiem nācās pārskatīt nepietiekamus tehniskos ziņojumus/dokumentus vai iesniegt papildu pierādījumus par projekta rezultātiem. Līdz ar to nācās atlikt dažus Kopuzņēmuma programmas "Apvārsnis 2020" starpposma un noslēguma maksājumus, taču programmas pabeigšana joprojām ir plānota līdz 2024. gada beigām. Lai pēc iespējas mazinātu 2021. gadā notikušo un 2022. gadā apstiprināto tehnisko darbību kavēšanos, Kopuzņēmums kopā ar saviem privātajiem locekļiem īstenoja rīcības plānu, lai īstenotu 36,6 miljonus EUR maksājumus. Šo rīcības plānu, kas tiek īstenots, kopuzņēmuma Valde apstiprināja 2023. gada aprīlī, un to pārskatīja 2023. gada jūnijā. Tā panākumi ir atkarīgi arī no projektu spējas radīt gaidītos kvalitatīvos rezultātus.

3.9. Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

Ievads

3.9.1. Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmumu (*EuroHPC*), kas atrodas Luksemburgā⁷³, izveidoja 2018. gada oktobrī uz laiku līdz 2026. gada 31. decembrim. Padome 2021. gada jūnijā pieņēma jaunu izveides regulu, ar kuru Kopuzņēmuma darbības un pilnvaru laiku pagarināja saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gada programmu uz laikposmu, kas beidzas 2033. gada 31. decembrī⁷⁴.

3.9.2. Kopuzņēmums *EuroHPC* ir publiskā un privātā sektora partnerība, kas ļauj apvienot resursus no Eiropas Savienības, iesaistītajām valstīm un privātā sektora dalībniekiem augstas veiktspējas datošanas izstrādei un izvēršanai Eiropā. Tā dalībnieki ir ES, ko pārstāv Komisija, **iesaistītās valstis** un trīs privātā sektora dalībnieki, kurus pārstāv Eiropas Augstas veiktspējas datošanas tehnoloģiju platforma, apvienība *Big Data Value association* un Eiropas Kvantu rūpniecības konsorcijs.

3.9.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.9.1. tabulā**.

3.9.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	629,9	348,2	81 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	1 374,5	753,4	82 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	23	15	53 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

3.9.4. Izmaiņas Kopuzņēmuma budžeta apmērā, kā parādīts **3.9.1. tabulā**, lielā mērā ir atkarīgas no to daudzgadu pētniecības un inovācijas programmu īstenošanas posma, kuras tas īsteno. Kopuzņēmuma darbība tika sākta 2022. gadā līdz ar pamatprogrammas “Apvāršnis Eiropa” un programmas “Digitālā Eiropa” īstenošanu. Tāpēc 2022. gada budžetā ir

⁷³ Padomes Regula (ES) 2018/1488 par Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmuma izveidi.

⁷⁴ Padomes Regula (ES) 2021/1173 par Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmuma izveidi un ar ko atceļ Regulu (ES) 2018/1488.

Eiropas Augstas veikspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

iekļauts saistību budžets pirmajiem šo programmu uzaicinājumiem, kas plānoti 2022. gadā, un maksājumu budžets saistītajiem priekšfinansējuma maksājumiem.

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.9.5. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma *EuroHPC* vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts **150.** lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.9.6. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma *EuroHPC* pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁷⁵ un budžeta izpildes pārskatus⁷⁶ par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.9.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *EuroHPC* pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma *EuroHPC* finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem

⁷⁵ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

⁷⁶ Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.9.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *EuroHPC* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.9.9. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *EuroHPC* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

3.9.10. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

Nepietiekama informācija par dalībnieku iemaksām programmu līmenī

3.9.11. Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos pa dalībnieku kategorijām (ES un privātā sektora dalībnieki) norādītās atzītās iemaksu summas cita no citas ievērojami atšķiras. Tas ir tāpēc, ka ES naudas iemaksas tiek validētas un atzītas, kad tās tiek izmaksātas Kopuzņēmumam projekta īstenošanas sākumā, bet dalībnieku iemaksas natūrā tiek atzītas tikai pēc projekta īstenošanā radušos un deklarēto izmaksu validācijas. Mēs uzskatām, ka starpība starp atzītajām summām, ko veido iemaksas naudā, no vienas puses, un iemaksas natūrā, no otras puses, Kopuzņēmuma 2022. gada pārskatos nav atspoguļota optimāli, jo nav sniegta informācija par Kopuzņēmuma dalībnieku juridiskajām saistībām gada beigās, ņemot vērā parakstītos dotācijas nolīgumus un pasūtījuma līgumus.

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

3.9.12. Kopuzņēmums savos 2022. gada pārskatos nenorādīja svarīgu informāciju par dalībnieku iemaksām programmas līmenī, kas ir būtiska, lai sniegtu pilnīgu paziņojumu par Kopuzņēmuma sasniegumiem gada beigās. Konkrētāk, Kopuzņēmums nesalīdzināja no katras dalībnieku kategorijas līdz gada beigām saņemtās iemaksas katrā programmā ar attiecīgajai programmai juridiski noteiktajiem iemaksu mērķrādītājiem.

3.9.13. Turpmākajos punktos mēs sniedzam apkopojuma tabulas par dalībnieku iemaksu apmēru salīdzinājumā ar plānoto apmēru katrā programmā 2022. gadā.

Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” un 1. Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI 1) programmu īstenošana

3.9.14. *3.9.2. tabulā* ir sniegts apkopojums par Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” un EISI 1 programmā salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas par validētām un paziņotas 2022. gada beigās.

3.9.2. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” un EISI 1 (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)				Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)				
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Papildu pasākumi ⁽²⁾	Kopā	Naudā	Natūrā – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Iemaksas natūrā papildu pasākumos	Kopā
ES (CNECT GD) ⁽¹⁾	526,0	10,0	Neattiecas	536,0	377,0	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	377,0
Iesaistītās valstis ⁽³⁾	476,0	10,0	Neattiecas	486,0	124,8	0,0	38,0	Neattiecas	162,8
Privātā sektora dalībnieki ⁽³⁾	420,0	2,0	Neattiecas	422,0	0,0	0,0	11,0	Neattiecas	11,0
Kopā	1 422,0	22,0	Neattiecas	1 444,0	501,8	0,0	49,0	Neattiecas	550,8

(1) ES finanšu iemaksas ietver 100 miljonus EUR no EISI 1 programmas.

(2) Papildu pasākumi neietilpst ERP revīzijas tvērumā.

(3) Ar jauno izveides regulu tika atcelts iesaistīto valstu un privātā sektora dalībnieku pienākums piedalīties administratīvo izmaksu segšanā.

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

Programmas īstenošanas beigās privātā sektora dalībnieki nesasniedza savu minimālo iemaksu mērķrādītāju

3.9.15. Lai radītu pilnīgu priekšstatu par Kopuzņēmuma sasniegumiem pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” un EISI 1 programmās, ir jāņem vērā arī pašreizējais Kopuzņēmuma dalībnieku darbības pienākumu līmenis, konkrēti, parakstītie dotācijas nolīgumi un pasūtījuma līgumi. 2022. gada beigās Kopuzņēmums pilnībā uzņēmās saistības par maksimālajām ES pamatdarbības iemaksām 526 miljonu EUR apmērā par programmās “Apvārsnis 2020” un EISI 1 parakstītajiem dotācijas nolīgumiem un pasūtījuma līgumiem. No šīs summas aptuveni 266,3 miljoni EUR (jeb 50,6 %) vēl būs jāizmaksā turpmākajos gados par projektiem, kas vēl jāpabeidz.

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

3.9.16. Iesaistītās valstis 2022. gada beigās parakstīja līgumsaistības par 447,3 miljoniem EUR Kopuzņēmuma darbībām programmās “Apvārsnis 2020” un EISI 1. Attiecībā uz šīm saistībām tās deklarēja finanšu iemaksas 124,8 miljonu EUR apmērā Kopuzņēmumam preeksalīmeņa superdatoriem, ko iepircis pats Kopuzņēmums, un 38 miljonu EUR iemaksas natūrā saistībā ar mitinātāju darbības izmaksām. Turklāt iesaistītās valstis samaksāja 48,2 miljonus EUR tieši to petalīmeņa superdatoru darbuzņēmējiem, kurus kopīgi iepērk Kopuzņēmums un iesaistītās valstis. Atlikusī starpība starp saistībām un deklarētajām iemaksām rodas tāpēc, ka iesaistītās valstis atzīst savas izmaksas un ziņo par tām Kopuzņēmumam tikai tad, kad ir pabeigti pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” projekti, kurus tās atbalsta.

3.9.17. Tomēr 2022. gada beigās privātā sektora dalībnieki bija uzņēmušies saistības un ziņojuši tikai par 11 miljonu EUR iemaksām natūrā pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” projektiem, un tas ir ievērojami mazāk nekā Kopuzņēmuma izveides regulā noteiktais minimālais mērķrādītājs 420 miljonu EUR apmērā, kas privātā sektora dalībniekiem jāsasniedz līdz programmas beigām. Mēs konstatējam, ka Kopuzņēmuma pašreizējā finansēšanas kārtība tā dotāciju darbībām ļauj privātā sektora dalībniekiem veikt iemaksas natūrā tikai vienam projekta veidam (inovācijas projektiem ar 30 % no projekta izmaksām). Līdz ar to Kopuzņēmuma dotāciju darbību finansēšanas kārtība nenodrošināja tādu privātā sektora dalībnieku iemaksu natūrā līmeni, kāds Kopuzņēmuma izveides regulā noteikts attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020”.

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, programmas “Digitālā Eiropa” un 2. Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI 2) programmu īstenošana

3.9.18. *3.9.3. tabulā* ir sniegts apkopojums Kopuzņēmuma dalībnieku iemaksu mērķrādītājiem 2021.–2027. gada DFS pētniecības programmām salīdzinājumā ar dalībnieku iemaksu līmeni (naudā un natūrā), kas atzītas 2022. gada beigās.

3.9.3. tabula. Dalībnieku iemaksas pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”, programmā “Digitālā Eiropa” un EISI 2 (miljoni EUR)

Dalībnieki	Dalībnieku iemaksas (saskaņā ar izveides regulu)			Dalībnieku iemaksas (31.12.2022.)			
	Pamatdarbības	Administratīvās izmaksas	Kopā	Naudā	Natūrā ⁽²⁾ – apstiprinātas	Natūrā – paziņotas, bet neapstiprinātas	Kopā
ES (CNECT GD) ⁽¹⁾	2 989,3	92,0	3 081,3	338,0	Neattiecas	Neattiecas	338,0
Iesaistītās valstis	2 989,3	0,0	2 989,3	63,2	0,0	0,0	63,2
Privātā sektora dalībnieki	900,0	0,0	900,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kopā	6 878,6	92,0	6 970,6	401,2	0,0	0,0	401,2

(1) ES finanšu iemaksas veido a) līdz 900 miljoniem EUR no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”; b) līdz 1981,3 miljoniem EUR no programmas “Digitālā Eiropa”; c) līdz 200 miljoniem EUR no EISI 2 programmas.

(2) Tikai no iemaksas natūrā pamatdarbībās (*IKOP*).

Avots: ERP, pamatojoties uz KU sniegtajiem datiem un tā izveides regulu.

3.9.19. 2021. gada jūlijā Padome pieņēma jauno kopuzņēmuma *EuroHPC* izveides regulu. Saskaņā ar šo regulu Kopuzņēmumam būs jāīsteno projekti 7 miljardu EUR apmērā, no kuriem 3 miljardi EUR būtu jāiegūst no iesaistītajām valstīm un 900 miljoni EUR – no privātā sektora dalībniekiem kā naudas iemaksas un iemaksas natūrā. Tas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējās DFS programmu, proti, aptuveni 1,4 miljardiem EUR (sk. *3.9.2. tabulu*). Tā kā Kopuzņēmuma finansēšanas kārtība (sk. *3.9.17* punktu) 2021.–2027. gada DFS joprojām ir tāda pati, pastāv augsts risks, ka Kopuzņēmums nerasniegs jaunajā izveides regulā noteiktos privātā sektora dalībnieku iemaksu mērķrādītājus.

Ilgais superdatoru iegādes process izraisīja kavēšanos un zemu 2022. gada pamatdarbības budžeta izpildes līmeni

3.9.20. Kopuzņēmuma ilgais superdatoru iegādes process būtiski ietekmēja pamatdarbības budžeta izpildi. Pamatdarbības saistību un maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija attiecīgi 79 % un 24 %. Zemāks pamatdarbības saistību budžeta izpildes līmenis izrietēja no tā, ka Kopuzņēmums nevarēja uzņemties svarīgas globālas saistības attiecībā uz eksalīmeņa datoru mitināšanas nolīgumu, jo kavējās sarunu process ar iesaistīto valsti un mitinātājkonsorciju. Galvenie iemesli pamatdarbības maksājumu budžeta izpildes zema līmenim bija: kavēšanās ar preeksalīmeņa superdatoru ieviešanas pabeigšanu, jo tas neļāva

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

veikt starpposma maksājumus saistībā ar Kopuzņēmuma pamatdarbības dotācijām; kavējumi superdatoru iepirkumos, kā dēļ nācās atlikt attiecīgos priekšfinansējuma maksājumus; EISI 2 uzaicinājuma par hipersavienojamību atlikšana uz 2023. gadu sakarā ar nepieciešamību veikt priekšizpēti; un atbalsta saņēmēju izmaksu deklarāciju par notiekošām pētniecības darbībām iesniegšanas kavējumi.

Zems 2022. gada administratīvā budžeta izpildes līmenis

3.9.21. 2022. gadā Kopuzņēmums izpildīja tikai 45 % no savām administratīvajām saistību apropriācijām un 37 % no administratīvo maksājumu apropriācijām. Galvenie iemesli zema izpildes līmenim bija tas, ka Kopuzņēmums nespēja īstenot savu vērienīgo darbā pieņemšanas plānu 2022. gadam un, plānojot 2022. gada budžetu, pietiekami neizsvēra iepriekšējos gados neizlietoto maksājumu apropriāciju ievērojamo summu pārdali.

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

3.9.22. Attiecībā uz pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” līdzfinansētajiem maksājumiem par *ex post* revīzijām atbild Komisijas RTD ĢD Kopējais revīzijas dienests. Attiecībā uz pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” līdzfinansētajiem izdevumiem (dzēšana un galīgie maksājumi) Kopuzņēmums ziņoja, ka reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 2,3 % un atlikušo kļūdu īpatsvars – 1,9 %⁷⁷. Kopuzņēmuma iekšējās kontroles sistēmā vēl nav paredzētas īpašas *ex post* revīzijas EISI līdzfinansētajiem izdevumiem par superdatoru iegādi. Attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” *ex post* revīzijas vēl nav veiktas, jo pirmie starpposma maksājumi ir paredzēti tikai 2024. gadā.

3.9.23. Lai novērtētu Kopuzņēmuma kontroles mehānismus, ko piemēro pamatdarbības maksājumiem, mēs revidējām izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” maksājumiem, kuri 2022. gadā veikti galasaņēmēju līmenī⁷⁸. Vienā gadījumā mēs konstatējām skaitļos neizsakāmu sistēmisku nepilnību atbalsta saņēmēja laika uzskaites sistēmā.

⁷⁷ Kopuzņēmuma *EuroHPC* 2022. gada konsolidētais darbības pārskats, 4.1. nodaļa.

⁷⁸ Attiecībā uz atbalsta saņēmēju līmenī pārbaudītajiem dotāciju maksājumu darījumiem par skaitļos izsakāmām kļūdām ir jāziņo tad, ja tās pārsniedz 1 % no revidētajām izmaksām.

Apsvērumi par citiem jautājumiem

Kopuzņēmums nerasniedza 2022. gada darbā pieņemšanas mērķrādītāju

3.9.24. Lai īstenotu aptuveni 7 miljardus EUR finansējuma saskaņā ar jauno 2021.–2027. gada DFS, 2021. gada beigās Kopuzņēmums saņēma 39 papildu amata vietas, kuras jāaizpilda līdz 2023. gadam (30 līdz 2022. gada beigām un vēl deviņas līdz 2023. gada beigām). Tomēr 2022. gada beigās Kopuzņēmums bija palielinājis darbinieku skaitu no 15 līdz 23. Pamatojoties uz 2022. gadā sāktajām darbā pieņemšanas procedūrām, Kopuzņēmums līdz 2023. gada vidum pieņēma darbā vēl 12 darbiniekus. Stratēģijas un pārvaldības vadītāja un administrācijas un finanšu vadītāja darbā pieņemšanas procedūras tika sāktas tikai attiecīgi 2022. gada beigās un 2023. gada pirmajā pusē.

3.9.25. Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD) 2022. gadā veica ierobežotu pārbaudi par Kopuzņēmuma cilvēkresursu pārvaldību. Attiecībā uz darbā pieņemšanas plānošanu pārbaudes ziņojumā tika norādīts, ka Kopuzņēmumam trūkst dokumentētas analīzes par resursu vajadzībām, kuras pamatā būtu rūpīgs *ex ante* darba slodzes novērtējums nolūkā labāk noteikt prioritātes plānotajām darbā pieņemšanas procedūrām. Reaģējot uz to, Kopuzņēmums 2022. gada decembrī izstrādāja rīcības plānu, ko IRD uzskatīja par pienācīgu.

3.9.26. Kopuzņēmums nerasniedza savu mērķrādītāju līdz 2022. gada beigām pieņemt darbā 30 jaunus darbiniekus, tostarp divos svarīgos vadošajos amatos, un joprojām atpaliek no sava darbā pieņemšanas mērķrādītāja līdz 2023. gada beigām pieņemt darbā 39 jaunus darbiniekus.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.9.27. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2020	Kopuzņēmums 2020. gada beigās nebija ne izstrādājis uzticamas procedūras deklarēto iemaksu natūrā validēšanai un apliecināšanai, ne arī izveidojis atbilstīgu grāmatvedības procedūru šo iemaksu natūrā atzīšanai. Šāda situācija neļauj Kopuzņēmumam pārvaldīt, uzraudzīt un ziņot par iemaksu natūrā minimālā līmeņa sasniegšanu.	2022. gadā Kopuzņēmums neizvirzīja kā prioritāti apliecināšanas un grāmatvedības procedūru īstenošanu attiecībā uz iemaksām natūrā, jo tās ir vajadzīgas tikai tad, kad tiek pabeigti notiekošie pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projekti.	Atvērts
2	2021	Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, kopuzņēmums <i>EuroHPC</i> vēl nav veicis šādas iemaksas.	Kopuzņēmums <i>EuroHPC</i> veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2022. gadu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties	Slēgts

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
		Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem ⁷⁹ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Kopuzņēmumam <i>EuroHPC</i> šis īpatsvars ir 41,2 %. Tomēr tas ir pretrunā attiecīgajiem noteikumiem kopuzņēmuma <i>EuroHPC</i> statūtos, kuros teikts, ka ES jāsedz 100 % no Kopuzņēmuma administratīvajām izmaksām. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzāspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.	uz Komisijas norādījumiem. Tāpēc apsvēruma tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.	
3	2021	2021. gada beigās privātā sektora dalībnieki bija ziņojuši par iemaksām natūrā tikai 4,2 miljonu EUR apmērā. Līdz ar to pastāv liels risks, ka līdz dotācijas projektu īstenošanas beigām attiecībā uz privātā sektora dalībnieku iemaksām Kopuzņēmums nerasniegs mērķi – 420 miljoni EUR, kā noteikts tā izveides regulā.	2022. gada beigās privātā sektora dalībnieku iemaksas palielinājās tikai līdz 11 miljoniem EUR (sk. 3.9.15. – 3.9.17. punktu).	Atvērts
4	2021	Attiecībā uz Kopuzņēmuma 2021. gada budžetu, kas bija pieejams pamatdarbības projektiem, pamatdarbības (3. sadaļa) saistību un maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija attiecīgi 2 % un 47 %. Ļoti zemais saistību	Kopuzņēmuma ilgais superdatoru iegādes process 2022. gadā būtiski ietekmēja pamatdarbības	Atvērts

⁷⁹ 83.a pants.

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
		apropriāciju izpildes līmenis lielā mērā ir skaidrojams ar to, ka 2021. gada jūlijā Kopuzņēmums novēloti sāka darbību saskaņā ar jauno DFS 2021.–2027. gadam un ka Komisija un iesaistītās valstis 2021. gada decembrī Kopuzņēmumam pārskaitīja līdzekļus 700 miljonu EUR apmērā. Zemo izpildes līmeni veicināja arī mitinātāju kavējumi un galveno komponentu piegādes problēmas.	budžeta izpildi (sk. 3.9.20. punktu).	
5	2020, 2021	Attiecībā uz administratīvajām saistību un maksājumu apropriācijām (1. un 2. sadaļa) Kopuzņēmums, plānojot savu 2021. gada administratīvo budžetu, pietiekami neņēma vērā iepriekšējos gados neizlietoto maksājumu apropriāciju ievērojamu summu pārdali. Turklāt attiecībā uz visām budžeta sadaļām no iepriekšējiem gadiem pārdalītās budžeta apropriācijas netika izlietotas pirms gada jaunajām apropriācijām.	Situācija turpinājās 2022. gadā (sk. 3.9.21. punktu).	Atvērts
6	2020, 2021	Kopuzņēmums 2020. gadā izstrādāja rīcības plānu, lai 2021. gadā īstenotu atlikušās darbības, kas paredzētas Komisijas iekšējās kontroles sistēmas 17 iekšējās kontroles principos. Tomēr svarīgu administratīvo darbinieku trūkuma dēļ Kopuzņēmums vēl nebija apstiprinājis vairākas svarīgas iekšējās kontroles darbības tā rīcības plānā noteiktajos 2021. gada termiņos. Šī kavēšanās palielināja Kopuzņēmuma iekšējās kontroles risku 2021. gadā.	2020. gada rīcības plāns 2022. gada beigās vēl nebija izpildīts. 2023. gadā tika pieņemts darbā iekšējās kontroles speciālists, kas to pārrauga.	Atvērts

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
7	2021	Papildu resursu vajadzības plānotās Finanšu iemaksu centralizētas pārvaldības sistēmas īstenošanai nav nedz novērtējusi Komisija, nedz tās ir iekļautas Kopuzņēmuma sākotnējās personāla resursu aplēsēs Kopuzņēmuma jaunās pētniecības un inovācijas programmas īstenošanai.	Šīs darbības nav Kopuzņēmuma kompetencē.	Slēgts
8	2020, 2021	Jau tā nedrošā personāla situācija Kopuzņēmumā 2020. gadā pasliktinājās. Saskaņā ar jauno izveides regulu, kas pieņemta 2021. gada jūlijā, Kopuzņēmums tika ievērojami palielināts un tam jaunās 2021.–2027. gada DFS ietvaros būs jāizlieto vairāk nekā 7 miljardi EUR līdzekļu. Šajā nolūkā līdz 2023. gadam Kopuzņēmumam papildus ir jāpieņem darbā 39 darbinieki. Tā kā 2021. gada beigās Kopuzņēmumā strādāja tikai 15 darbinieki (četri pagaidu darbinieki un 11 līgumdarbinieki), papildus jaunajiem administratīvajiem un darbības procesiem, kas vēl jāizveido, Kopuzņēmums saskaras ar būtiskām cilvēkresursu problēmām šo jauno darbā pieņemšanas procesu pārvaldībā. Visbeidzot, lielais līgumdarbinieku īpatsvars tuvākajā nākotnē var radīt ievērojamu personāla mainību, vēl vairāk palielinot spiedienu uz Kopuzņēmuma nestabilo personāla situāciju.	Līdz 2022. gada beigām Kopuzņēmums bija pieņēmis darbā vēl astoņus darbiniekus, bet nerasniedza mērķi līdz 2022. gada beigām pieņemt darbā 30 jaunus darbiniekus. Tādējādi tas ievērojami atpaliek no mērķa līdz 2023. gada beigām pieņemt darbā 39 jaunus darbiniekus (sk. 3.9.24.–3.9.26. punktu). Līgumdarbinieku īpatsvars saglabājās augsts – 70 % 2022. gada beigās.	Atvērts

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (*EuroHPC*)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
9	2020, 2021	Kopuzņēmums vēl nebija uzsācis administrācijas un finanšu vadītāja darbā pieņemšanas procedūru. Turklāt Kopuzņēmumā strādāja tikai viens pieredzējis projektu vadītājs, kas gatavoja un pārvaldīja visus infrastruktūras projektus, un otrs pieredzējis darbinieks, kas pārvaldīja darbības saistībā ar pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” un pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” uzaicinājumiem. Svarīgu darbinieku trūkums varētu negatīvi ietekmēt Kopuzņēmuma darbības nepārtrauktību un tā mērķu sasniegšanu, ņemot vērā prasību pēc augsti kvalificētiem darbiniekiem ar ļoti specifiskām zināšanām.	Stratēģijas un pārvaldības vadītāja un administrācijas un finanšu vadītāja darbā pieņemšanas procedūras tika sāktas tikai attiecīgi 2022. gada beigās un 2023. gada pirmajā pusē (sk. 3.9.24. – 3.9.26. punktu).	Atvērts

Kopuzņēmuma atbilde

3.9.11 Kopuzņēmums *EuroHPC* pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumu un pilnībā risinās šo jautājumu nākamā gada pārskatos.

3.9.21 Kopuzņēmums *EuroHPC* vēlas uzsvērt, ka tā vērienīgā darbā pieņemšanas plāna īstenošana nebija iespējama, jo tā jaunā dibināšanas regula tika pieņemta novēloti.

3.9.23 Kopuzņēmums *EuroHPC* ir īstenojis šādus riska mazināšanas pasākumus. Tas ir pieprasījis, lai turpmāk pirms periodisko ziņojumu sagatavošanas termiņa labuma guvējs iesniegtu detalizētus pierādījumus par cilvēkresursu pārvaldību un darbinieku līgumiem attiecībā uz visiem projektiem. Kopuzņēmums galīgajā maksājumā atgūs starpību starp paziņotajiem un dokumentētajiem centieniem. Tas veiks papildu pārbaudes, ja to uzskatīs par vajadzīgu.

**Kopuzņēmums, kas darbojas *Euratom*
ietvaros**

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums
(*F4E*)

3.10. *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (*F4E*)

Levads

3.10.1. Starptautiskā eksperimentālā kodoltermiskā reaktora (*ITER*) un Kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidoto Eiropas kopuzņēmumu ("*Fusion Energy*" jeb *F4E*) izveidoja 2007. gada aprīlī uz 35 gadiem⁸⁰. Viens no Kopuzņēmuma galvenajiem uzdevumiem ir nodrošināt Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*) ieguldījumu *ITER* starptautiskajā kodolsintēzes enerģijas organizācijā (*ITER-IO*), kas atbild par *ITER* projekta īstenošanu. Galvenās kodolsintēzei paredzētās iekārtas ir izveidotas Kadarašā, Francijā, bet Kopuzņēmuma administrācija atrodas Barselonā.

3.10.2. Tā dibinātāji ir *Euratom*, kuru pārstāv Komisija, un *Euratom* dalībvalstis.

3.10.3. Galvenie skaitliskie dati par Kopuzņēmumu ir sniegti **3.10.1. tabulā**.

3.10.1. tabula. Kopuzņēmuma galvenie skaitliskie dati

	2022	2021	Atšķirības
Pieejamais maksājumu budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	844,0	764,8	10 %
Pieejamais saistību budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	981,2	1 069,9	-8 %
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī ⁽²⁾	436	441	-1 %

(1) Pieejamais budžets ietver iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, ko Kopuzņēmums ir ieskaitījis atpakaļ kārtējā gada budžetā, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam.

(2) Ierēdņi, pagaidu darbinieki, līgumdarbinieki un norīkoti valsts eksperti.

Avots: Kopuzņēmuma sniegtie dati.

⁸⁰ Padomes Lēmums 2007/198/*Euratom*, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām un piešķir tam priekšrocības.

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums
(*F4E*)

Ticamības deklarācijas pamatojuma informācija

3.10.4. Mūsu revīzijas pieeja, mūsu atzinuma pamatojums, kopuzņēmuma *F4E* vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi, kā arī revidenta pienākumi attiecībā uz pārskatu un pakārtoto darījumu revīziju ir aprakstīti šā ziņojuma 3.1. iedaļā. Paraksts 150. lappusē ir neatņemama šā ziņojuma sastāvdaļa.

Ticamības deklarācija, ko ERP sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

3.10.5. Mēs revidējam

- a) kopuzņēmuma *F4E* pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus⁸¹ un budžeta izpildes pārskatus⁸² par 2022. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

3.10.6. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *F4E* pārskati par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo kopuzņēmuma *F4E* finanšu stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu izmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma Finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

⁸¹ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus.

⁸² Budžeta izpildes pārskatos apkopotas visas budžeta operācijas un ietverti skaidrojumi.

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (*F4E*)

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

3.10.7. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *F4E* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

3.10.8. Mēs uzskatām, ka kopuzņēmuma *F4E* pārskatiem par 2022. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Apstākļu akcentējums

3.10.9. Nenonākot pretrunā **3.10.6–3.10.8.** punktā paustajam atzinumam, mēs vēršam uzmanību uz **3.10.12–3.10.14.** punktu, kur norādīts, ka kopuzņēmuma *F4E* 2022. gada pārskatos ir sniegta tā aplēse par kopējām izmaksām, kas saistītas ar *ITER* projekta īstenošanas saistību izpildi (“aplēse pabeigšanas laikā”) un novērtētas 19,1 miljarda EUR apmērā (2022. gada vērtībās). Tomēr 2022. gada aplēse pabeigšanas brīdī joprojām ir balstīta uz 2016. gada atskaites punktu un izmaksu pieņēmumiem, un tā tiks būtiski pārskatīta, tiklīdz būs pabeigts jaunais *ITER* projekta pamatscenārijs un prasības, ko apstiprinās *ITER* padome un oficiāli paziņos kopuzņēmumam *F4E*.

3.10.10. Vēršam uzmanību uz gada pārskatu ievada d) punktu “Ietekme, ko rada starptautiskais stāvoklis”, kurā aprakstīta Covid-19 un agresijas kara Ukrainā ietekme uz kopuzņēmuma *F4E* darbībām.

3.10.11. Turpmākie apsvērumi nav pretrunā mūsu sniegtajam atzinumam.

Apsvērumi par izmaksu aplēsi *ITER* pabeigšanas brīdī

3.10.12. Pamatojoties uz pašreizējo 2016. gada novembrī pieņemto *ITER* pamatscenāriju, Kopuzņēmuma aplēse par kopējām izmaksām, kas saistītas ar *ITER* projekta nodevumu izpildi (aplēse pabeigšanas brīdī), ietver Kopuzņēmuma būvniecības un

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (*F4E*)

ekspluatācijas posma izmaksas līdz 2035. gadam, kā arī ekspluatācijas pārtraukšanas un deaktivēšanas posma izmaksas līdz 2042. gadam. Kopuzņēmums 2022. gada beigās novērtēja šīs kopējās izmaksas 19,1 miljarda EUR apmērā (2022. gada vērtībās). Izmaksas veido kopējo veikto maksājumu summa līdz 2022. gada beigām 9,2 miljardu EUR apmērā un nākotnes maksājumu aplēse, kas (2022. gada vērtībās) novērtēta 9,9 miljardu EUR apmērā.

3.10.13. *ITER* padomes 31. sanāsmē 2022. gada novembrī tika panākta vienošanās par pamatscenārija atjaunināšanu. Padome savā 32. sanāsmē 2023. gada 21.–22. jūnijā uzdeva *ITER* ģenerāldirektoram iesniegt priekšlikumu par atjauninātu *ITER* pamatscenāriju, kas tiktu pārskatīts un apstiprināts 2024. gadā.

3.10.14. Ņemot vērā pašreizējā 2016. gadā pieņemtā *ITER* pamatscenārija atjaunināšanas ilgstošo procesu, 2022. gada pārskatos norādītās ilgtermiņa plānošanas aplēses (tostarp aplēse pabeigšanas brīdī) joprojām ir balstītas uz 2016. gada atskaites punktu un izmaksu pieņēmumiem. Tomēr šīs aplēses tiks būtiski pārskatītas, tiklīdz būs pabeigts jaunais *ITER* projekta pamatscenārijs un prasības, ko apstiprinās *ITER* padome un oficiāli paziņos kopuzņēmumam *F4E*.

Apsvērumi par budžeta pārvaldību

2022. gada pamatdarbības budžeta izpilde

3.10.15. 2022. gadā kopuzņēmums *F4E* izpildīja tikai 72 % no savā saistību budžeta un 91 % no maksājumu budžeta. Tomēr Kopuzņēmums ar budžeta grozījumu samazināja pamatdarbības maksājumu budžetu par 92 miljoniem EUR un papildus pārvietoja 9,5 miljonus EUR no pamatdarbības maksājumu budžeta uz administratīvo budžetu (algām), lai finansētu *F4E* pensiju fonda saistības pret Komisiju.

3.10.16. Zemos izpildes rādītājus izraisīja pamatdarbību palēnināšanās gan *ITER-IO*, gan *F4E* līmenī galvenokārt saistībā ar Covid-19 krīzes sekām, agresijas karu pret Ukrainu un nesenantām tehniskās izstrādes problēmām *ITER* projekta pašreizējā montāžas posmā.

Nepilnības 2022. gada administratīvā budžeta izpildē

3.10.17. Kopuzņēmuma *F4E* administratīvais budžets ir izveidots kā nesadalītas apropriācijas. Līdz ar to administratīvās saistības, kuru pamatā ir administratīvie līgumi un saistības, par kurām gada beigās nav veikti maksājumi, var pārnest uz nākamo gadu.

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (*F4E*)

3.10.18. 2022. gada beigās gada administratīvo izdevumu budžeta (2. sadaļa) izpildes līmenis bija zems – 63 %. Tajā pašā laikā arī no iepriekšējā gada pārnesto saistību atcelšanas līmenis bija augsts – vidēji 20 %.

Apsvērumi par pārvaldības un kontroles sistēmām

Nestabilitāte augstākās vadības līmenī

3.10.19. 2022. gada beigās Kopuzņēmuma augstākā vadība piedzīvoja ievērojamas pārmaiņas. Kopuzņēmuma *F4E* direktora aiziešana no darba 2022. gada jūnijā un tā Plašākas pieejas nodaļas vadītāja iecelšana par *ITER-IO* ģenerāldirektoru 2022. gada septembrī ieviesa izmaiņas četros no septiņiem kopuzņēmuma augstākās vadības amatiem. 2022. gadā trīs augstākās vadības amati (tostarp direktora amata vieta) tika aizpildīti *ad interim*, veicot iekšēju pārcelšanu, un pārējie – ar nesen darbā pieņemtiem darbiniekiem. Turklāt divi augstākā līmeņa vadītāji (Tirdzniecības departamenta vadītājs un *ITER* programmas departamenta vadītājs) 2023. gada augusta beigās pensionējās. Šī situācija palielina kopuzņēmuma *F4E* pareizas pārvaldības un nepārtrauktības risku laikā, kad pieredzējušiem augstākā līmeņa vadītājiem būs jāīsteno jaunie *ITER* pamatscenāriji, kam būs būtiska ietekme uz kopuzņēmuma *F4E* darbībām un kurus paredzēts apstiprināt 2024. gadā.

Nepilnības Kopuzņēmuma riska pārvaldības sistēmā

3.10.20. Lai gan kopuzņēmums *F4E* veica plašas riska pārvaldības darbības, jaunākajā kopuzņēmuma *F4E* riska novērtējumā netika atspoguļoti svarīgi notikumi, kas jau bija apzināti un ietekmēja Kopuzņēmuma darbības 2022. gada otrajā pusē. Tie ietvēra izmaiņas augstākajā vadībā, pamatdarbību palēnināšanos, kā rezultātā pazeminājās budžeta izpildes līmenis, iepirkuma kavēšanos un gaidāmo *ITER* pamatscenārija pārskatīšanu. Šī situācija apdraud kopuzņēmuma *F4E* augstākā līmeņa vadītāju lēmumu savlaicīgu un pienācīgu pieņemšanu un var negatīvi ietekmēt Kopuzņēmuma projekta atskaites punktu sasniegšanu.

Nepilnības Kopuzņēmuma līgumu pārvaldībā

3.10.21. 2013. gadā kopuzņēmums *F4E* noslēdza līgumu 500 miljonu EUR apmērā par *ITER* kodolēku un ar kodolenerģiju nesaistītu ēku projektēšanu, aprīkošanu un uzstādīšanu. Saistībā ar bažām par kodolprojektēšanas un aprīkojuma pakalpojumu izmaksu pieaugumu un neapmierinātību ar darbuzņēmēja progresu un efektivitāti attiecībā uz atlikušo darbu pie ēkām, kas nav saistītas ar kodolenerģiju, *F4E* un *ITER-IO* 2020. gada decembrī sāka stratēģisku attīstības plānu. Šajā plānā tika apsvērtas alternatīvas iepirkuma stratēģijas, piemēram, jauna

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (*F4E*)

konkursa izsludināšana aprīkojuma iepirkšanai un atlikušo darbu nodošana citiem darbuzņēmējiem, kā arī iespējamo seku novērtējums attiecībā uz izmaksām un piegādes grafiku. Darbuzņēmējs 2021. gada februārī kopuzņēmumam *F4E* iesniedza izmaksu deklarāciju 150 miljonu EUR apmērā par kodolēku projektēšanas un aprīkošanas pakalpojumiem, bet 2021. gada septembrī – vēl vienu izmaksu deklarāciju 30 miljonu EUR apmērā par atlikušajiem darbiem ēkā, kas nav saistītas ar kodolenerģiju. Lai analizētu alternatīvu iepirkuma stratēģiju iespējas, Kopuzņēmums pieņēma darbā ārējus juridiskos ekspertus. Pamatojoties uz ekspertu veikto riska analīzi un sniegtajām atsauksmēm, Kopuzņēmuma direktors panāca vienošanos ar darbuzņēmēju par 75 miljoniem EUR, kurus Kopuzņēmums samaksāja 2022. gada beigās. No otras puses, attiecībā uz to ēku būvdarbiem, kuras nav saistītas ar kodolenerģiju, *F4E* nolēma noraidīt izlīguma līgumu, bet darbuzņēmējs to apstrīdēja.

3.10.22. Analizējot dokumentus par līguma izpildi, mēs atklājām nepilnības tajā, kā Kopuzņēmumspārvalda šo līgumu. Konkrēti, kopuzņēmums *F4E* pareizi nenovērtēja ne darbuzņēmēja norādīto līguma izmaiņu ietekmi, ne darbuzņēmēja pieļauto būtisko neatbilstību ietekmi saistībā ar līguma izpildi. Tā rezultātā puses atšķirīgi interpretēja darbu apjomu, termiņus un projekta prasības un nespēja par tiem vienoties. Turklāt juridiskie eksperti secināja, ka, ņemot vērā attiecīgo līguma noteikumu formulējumu, Kopuzņēmums nevarēja izbeigt līgumu, lai pats veiktu no darba apjoma izslēgtos darbus vai darbu veikšanu uzticētu citiem darbuzņēmējiem. Tas, ka darbuzņēmējs neveica pienācīgu grafika pārvaldību un *F4E* nebija projekta uzskaites, neļāva Kopuzņēmumam skaidri noteikt darbuzņēmēja saistības. Šīs nepilnības nopietni ietekmēja līguma mērķu sasniegšanu un, ja tās netiks novērstas, var ietekmēt arī citas *F4E* pamatdarbības, ņemot vērā īstenošanā esošo sarežģīto līgumu nozīmīgos grozījumus, kas var būt nepieciešami *ITER* projekta atjauninātā pamatscenārija dēļ.

Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

3.10.23. Korektīvie pasākumi, kas veikti saistībā ar mūsu apsvērumiem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīti [pielikumā](#).

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (F4E)

Pielikums. Iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
1	2019	Kopuzņēmumu katru gadu novērtē ārēja ekspertu grupa. Ekspertu komisija konstatēja vairākas problēmas un riskus augstākā līmeņa vadības un korporatīvās kultūras līmenī. Ja šī situācija paliks neatrisināta, tā varētu negatīvi ietekmēt darbinieku sniegumu.	Apsvērumi attiecas uz kopuzņēmuma F4E 2019. gada (8.) ikgadējā novērtējuma ziņojumu. 2022. gadā kopuzņēmums F4E bija ieviesis ieteikumus attiecībā uz problēmām, kuras bija konstatētas saistībā ar kopuzņēmuma F4E vadību.	Slēgts
2	2019	Tā kā štatu sarakstā paredzēto štata darbinieku skaits ir ierobežots, kopuzņēmums F4E arvien vairāk izmanto līgumdarbiniekus vai iekšējus resursus. 2019. gadā šo resursu līmenis jau sasniedza aptuveni 62 % no Kopuzņēmuma štata darbiniekiem. Šāds stāvoklis Kopuzņēmumam rada nozīmīgu risku saistībā ar pamatkompetenču saglabāšanu, neskaidru pārskatbildību, iespējamiem juridiskiem strīdiem un zemāku darbinieku efektivitātes līmeni decentralizētās pārvaldības dēļ.	2022. gadā Kopuzņēmums izveidoja darba grupu, lai tā izvērtētu ārējo resursu plašo izmantošanu, jo šāds izvērtējums palīdzētu labāk plānot ārējos resursus un pamatot vajadzību pēc tiem. Turklāt atbilstīgi 2023. gada štatu sarakstam Kopuzņēmuma štata darbinieku skaits tika palielināts par desmit papildu pagaidu darbinieku amata vietām un	Atvērts

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (F4E)

Kārtas numurs	ERP apsvēruma gads	ERP apsvēruma (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvēruma statuss (Atvērts/slēgts)
			15 līgumdarbinieku amata vietas tika pārveidotas par pagaidu darbinieku amata vietām. Identificētie riski tiks novērsti Kopuzņēmuma ārējo pakalpojumu sniedzēja projektā, kuru plānots pabeigt līdz 2023. gada beigām. 2023. gadā Kopuzņēmums arī sāka izveidot darbaspēka plānošanas funkciju un vispārēji pārskatīt cilvēkresursu politiku. Tomēr, ņemot vērā projekta darbību veidu un Kopuzņēmuma darbību radīto pašreizējo darba slodzi, ir vajadzīgs būtisks ārējo pakalpojumu sniedzēja atbalsts.	
3	2021	Kopš 2016. gada janvāra kopuzņēmumiem jāmaksā daļa no darba devēja iemaksām ES pensiju shēmā. Tā kā Komisija nav ne paredzējusi šos izdevumus kopuzņēmumu budžetā, ne oficiāli pieprasījusi maksājumus, kopuzņēmums F4E vēl nav veicis šādas iemaksas.	Kopuzņēmums F4E veica attiecīgās darba devēja iemaksas ES pensiju shēmā par 2017.–2022. gada periodu saskaņā ar Komisijas izrakstītajiem rēķiniem. Gada iemaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem.	Slēgts

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (F4E)

Kārtas numurs	ERP apsvērums gads	ERP apsvērums (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvērums statuss (Atvērts/slēgts)
		Saskaņā ar Civildienesta noteikumiem ⁸³ un Komisijas norādījumiem katra kopuzņēmuma gada darba devēja iemaksas būtu jāaprēķina kā procentuālā daļa no ar ES nesaistītiem ieņēmumiem, kas saistīti ar kopuzņēmuma kopējiem ieņēmumiem. Kopuzņēmumam F4E šis īpatsvars ir aptuveni 20 %. Tomēr attiecīgajos kopuzņēmuma F4E statūtu noteikumos paredzēts, ka dalības iemaksu kopsūma nedrīkst pārsniegt 10 % no Kopuzņēmuma gada administratīvajām izmaksām. Šo pretrunīgo tiesību normu līdzaspastāvēšana rada risku, ka radīsies dažādas interpretācijas ar atšķirīgu finansiālo ietekmi.	Tāpēc apsvērums tiek uzskatīts par slēgtu. Turpmākas darbības saistībā ar pretrunīgajām tiesību normām nav Kopuzņēmuma kompetencē.	
4	2021	2020. un 2021. gadā ārējie eksperti veica Kopuzņēmuma regulārus ikgadējus novērtējumus, un notika arī intensīvas iekšējās revīzijas, kas aptvēra lielāko daļu kopuzņēmuma darbības kritisko jomu. Korektīvo pasākumu īstenošana, lai novērstu apzinātos riskus un reaģētu uz revīzijām un novērtējumiem, palielināja administratīvo slogu, kaut gan nebija pierādījumu tam, ka papildu kontroles mehānismi bija efektīvi vai uzlaboja sistēmu.	2022. gadā netika sākts jauns kopuzņēmuma F4E ikgadējais novērtējums. 2022. gada beigās kopuzņēmums F4E ieviesa 50 % no 9. ikgadējā novērtējuma un 25 % no 10. ikgadējā novērtējuma ieteikumiem. Attiecībā uz IRD revīzijām kopuzņēmums F4E 2022. gadā īstenoja visus neizpildītos	Atvērts

⁸³ 83.a pants.

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums (F4E)

Kārtas numurs	ERP apsvērums gads	ERP apsvērums (kopsavilkums)	Veiktie korektīvie pasākumi un/vai citas nozīmīgas norises (kopsavilkums)	ERP apsvērums statuss (Atvērts/slēgts)
			ieteikumus, izņemot divus svarīgus ieteikumus par projektu pārvaldību un metodēm. Tie tika īstenoti 2023. gada pirmajā ceturksnī.	
5	2021	2021. gada novembrī kopuzņēmuma F4E darbinieki streikoja. Saskaņā ar iekšējiem un ārējiem vadības novērtējumiem un vairākiem iekšējiem apsekojumiem galvenie Kopuzņēmuma darba vides pasliktināšanās iemesli bija trūkumi augstākās vadības līmenī (piemēram, nepārredzama un nefunkcionāla lēmumu pieņemšana un sociālā dialoga neesamība). Turklāt ārštata darbinieku resursu nesamērīga izmantošana palielināja darba vides problēmas un riskus. Komisija paziņoja, ka kopuzņēmuma F4E 2022. gada ikgadējā novērtējumā uzmanība tiks pievērsta tikai cilvēkresursu pārvaldības jautājumiem.	Desmitajā gada novērtējuma ziņojumā sniegti divi ieteikumi par Kopuzņēmuma cilvēkresursu pārvaldību. Kopuzņēmuma valde 2022. gadā apstiprināja rīcības plānu to īstenošanai. Kopuzņēmums līdz 2023. gada jūnijam bija pilnībā īstenojis pirmo ieteikumu par F4E direktora labāku profilu un plāno līdz 2023. gada beigām īstenot otru ieteikumu par darbinieku skaita palielināšanu. 2023. gadā Kopuzņēmuma apvienotā darba grupa pabeidza Kopuzņēmuma darba vides analīzi un sāka veikt turpmākus pasākumus pēc psihosociālā riska novērtējuma apsekojuma.	Atvērts

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums
(*F4E*)

Kopuzņēmuma atbilde

3.10.18 *F4E* vēlas norādīt, ka no 2021. gada uz 2022. gadu pārnesto administratīvo saistību vidējais atcelšanas līmenis 20 % apmērā galvenokārt bija saistīts ar provizoriskām saistībām. Galīgā administratīvā 2021. gada budžeta galīgais izpildes līmenis 2022. gada beigās bija 98,5 %, līdzīgi kā iepriekšējos gados.

3.10.19 Jāatzīmē, ka *ITER* Piegādes un Plašākas pieejas departamentu vadītāju pienākumu izpildītāji un Projektu vadības departamenta vadītājs ir augstākā līmeņa darbinieki, kuriem ir nepieciešamas prasmes, zināšanas un attiecīga pieredze savu pienākumu pildīšanai. Tomēr kā "pienākumu izpildītāji" viņi, iespējams, nav spējuši pilnībā pievērsties pārmaiņām vidēja termiņa perspektīvā.

3.10.20 *F4E* īsteno jaunu regulējumu, lai veicinātu ātru konsolidāciju līdz riska kopsavilkuma līmenim un palielinātu portfeļa riska pārvaldības darbību atpazīstamību, par kurām pirmie ziņojumi tika iesniegti *F4E* vadībai 2023. gada jūnijā/jūlijā.

- Iepirkumu kavējumi: saistītie riski ir ietverti projekta/programmas līmeņa riska reģistros, nevis iepirkumu pārvaldības funkcijas līmenī.
- *ITER-IO* pamatscenārija pārstrādāšanai varētu ietekmēt materiālu piegādi natūrā (*F4E* projekti) vai *Euratom* naudas ieguldījumu *ITER-IO*:
 - Piegāde natūrā ir jāreģistrē projekta līmeņa riska reģistrā. Pastāv arī riska apjoma samazināšanas iespējas, t. i., "karstā kamera".
 - *Euratom* skaidras naudas ieguldījums *ITER-IO*: Šā riska īpašnieks ir *EURATOM* kā *ITER* padomes loceklis. Šis risks ir izslēgts arī no *F4E* valdei iesniegtās "Aplēses pēc pabeigšanas".

3.10.22 *F4E* jau ir veicis pasākumus, lai nodrošinātu, ka šā līguma īstenošanas gaitā radušās problēmas neatkārtojas. Pirmkārt, šis bija viens no pirmajiem *FIDIC*⁸⁴ līgumiem, kas noslēgts *F4E*, un šis līguma veids tiek izmantots tikai ēku programmas jomā. Kad *F4E* uzzināja par nepilnībām kavējumu pārvaldības jomā, tas pārapsvērināja jaunā parauglīguma līgumiskos noteikumus. Turklāt *F4E* šobrīd gatavo darbsemināru ar *F4E* darbiniekiem, kuri iesaistīti juridiskajā, komerciālajā, tehniskajā un projektu vadībā, lai uzlabotu viņu izpratni par pareizas grafiku pārvaldības nozīmi visu ieinteresēto personu izmaiņu un prasījumu izskatīšanā un lai vēl vairāk uzlabotu līgumu noteikumus, grafiku pārvaldības praksi un procesus. Paredzams, ka šī

⁸⁴ *FIDIC* līgumi ir inženiertehniski nolīgumi, ar ko reglamentē būvniecības projektus. Tie ir vadošie līgumi globālajā būvniecībā, un tos izstrādā un publicē Starptautiskā Konsultējošo inženieru federācija (vai īsāk *FIDIC* franču valodā), kas ir starptautiska standartu organizācija būvniecības tehnoloģiju un konsultējošās inženierijas jomā.

ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums
(*F4E*)

darbība, ko paredzēts īstenot līdz 2023. gada beigām, vēl vairāk uzlabos *F4E* grafiku pārvaldības rīkus un palielinās šim nolūkam piešķirtos resursus.

Šo ziņojumu 2023. gada 26. septembrī Luksemburgā pieņēma IV apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis Mihails Kozlovs.

Revīzijas palātas vārdā —

Tony Murphy
priekšsēdētājs

Saīsinājumi

7. PP	Septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (2007.–2013. g.)
BBI	biorūpniecības kopuzņēmums
CA	kopuzņēmums “Tīra aviācija”
CBE	kopuzņēmums “Apritīga biobāzēta Eiropa”
CIC	Komisijas Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (RTD ĢD) Kopīgais īstenošanas centrs
Clean H2	kopuzņēmums “Tīrs ūdeņradis”
CNECT ĢD	Komisijas Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts
CS	kopuzņēmums “Clean Sky”
DFS	daudzgadu finanšu shēma
ECCC	Eiropas Kiberdrošības kompetences centrs
ECSEL	kopuzņēmums “Elektroniskie komponenti un sistēmas”
EISI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
EPPO	Eiropas Prokuratūra
EU-Rail	kopuzņēmums “Eiropas dzelzceļš”
Euratom	Eiropas Atomenerģijas kopiena
EuroHPC	Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums
F4E	kopuzņēmums “Fusion for Energy”
FCH	kopuzņēmums “Kurināmā elementi un ūdeņradis”
GH	kopuzņēmums “Global Health” (Eiropas un jaunattīstības valstu klīnisko pārbaužu 3. partnerības turpinājums)
IHI	kopuzņēmums “Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva”
IKAA	iemaksas natūrā papildu pasākumos
IKOP	iemaksas natūrā pamatdarbībās
IMI	kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai
IRD	Komisijas Iekšējās revīzijas dienests
ISA	IFAC starptautiskie revīzijas standarti
ISSAI	Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) Starptautiskie augstāko revīzijas iestāžu standarti

ITER	Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors
ITER-IO	<i>ITER</i> starptautiskā kodolsintēzes enerģijas organizācija
KDT	kopuzņēmums “Svarīgas digitālās tehnoloģijas”
KRD	Komisijas Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (RTD ĢD) Kopējais revīzijas dienests
KU	kopuzņēmums
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
MOVE ĢD	Komisijas Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts
NVE	norīkotais valsts eksperts
OLAF	Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai
RTD ĢD	Komisijas Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts
S2R	kopuzņēmums <i>Shift2Rail</i> (Eiropas Dzelzceļa iniciatīva)
SESAR	kopuzņēmums “Eiropas vienotās gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības pētniecība”
SNS	kopuzņēmums “Viedie tīkli un pakalpojumi”

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2023

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs